

Н. Паніна

**Українське
суспільство
1994–2005:**

**соціологічний
моніторинг**

Інститут соціології НАН України
Фонд «Демократичні ініціативи»

Київ – 2005

ББК 60.5
П 16

Фонд «Демократичні ініціативи» висловлює щирю подяку

*Фонду Чарльза Стюарта Мотта (США) та
Національному фонду підтримки демократії (США).*

Видання цієї книжки стало можливим завдяки підтримці цих організацій.

Підготовку до видання здійснив Фонд «Демократичні ініціативи».

П 16 *Паніна Н.В. Українське суспільство 1994–2005: соціологічний моніторинг* — К.: ТОВ «Видавництво Софія», 2005. — 160 с.

ISBN 966-8075-31-5

У книжці подано результати національних щорічних моніторингових опитувань, проведених у 1994–2005 роках. За результатами опитувань відстежено зміни соціальних показників, що відображають сучасний стан українського суспільства у різних сферах життя.

Пропоновані матеріали можуть стати в пригоді соціологам, політологам, публіцистам, фахівцям у галузі права, а також читацькому загалу, який цікавиться змінами громадської думки та масової свідомості населення України.

ББК 60.5

© Н. Паніна, 2005

© Інститут соціології НАН України, 2005

© Фонд «Демократичні ініціативи», 2005

ISBN 966-8075-31-5

Зміст

ВСТУП	15
Принципи побудови системи показників соціальних змін	16
Вибірка	18
Фінансування проекту	19
Презентація результатів	19
А. Економічна ситуація	20
а1. Як Ви оцінюєте нинішню економічну ситуацію в Україні?	20
а2. Як Ви ставитесь до розвитку приватного підприємництва (бізнесу) в Україні?	20
а3. Як Ви ставитесь до передачі у приватну власність (приватизації)... Крупних підприємств?	21
а4. Як Ви ставитесь до передачі у приватну власність (приватизації)... Малих підприємств?	21
а5. Як Ви ставитесь до передачі у приватну власність (приватизації)... Землі?	21
а6. Чи можна, на Вашу думку, дозволити купівлю-продаж землі?	21
а7. Яким чином, на Вашу думку, держава має брати участь в управлінні економікою?	22
а8. Чи згодні Ви особисто працювати у приватного підприємця?	22
а9. Чи хотіли б Ви відкрити свою справу (власне підприємство, фермерське господарство та ін.)?	22
а10. Якби у Вас несподівано з'явилась велика сума грошей, де б Ви захотіли її зберігати?	23
а. Коментар	23
В. Політична ситуація	25
b1. Якою мірою Вас цікавить політика?	25
b2. Одні політичні сили хочуть, щоб Україна вибрала шлях соціалізму, інші — капіталізму. Як Ви особисто ставитесь до цих сил?	25
b3. У політичному спектрі зазвичай вирізняються окремі, більш або менш самостійні течії. Нижче наведено декілька таких течій. Виберіть, будь ласка, одну з них, яка найближча Вам.	26
b4. Членом якої з громадських або політичних організацій Ви є?	26
b5. Як Ви думаєте, які соціальні групи відіграють значну роль у житті українського суспільства?	27
b6. Чи можуть сьогодні в Україні люди вільно висловлювати свої політичні погляди?	27
b7. Чи є сьогодні в Україні політичні лідери, які можуть ефективно керувати країною?	27
b8. Чи потрібна, на Вашу думку, Україні багатопартійна система?	28
b9. Чи є в Україні серед наявних на сьогодні політичних партій і рухів такі, яким можна довірити владу?	28
b10. Чи можете Ви сказати, що обраний від Вашого округу депутат здатен виразити Ваші інтереси в парламенті?	28
b11. Яку оцінку Ви б дали діяльності Л.Кучми / В.Ющенко на посаді Президента України, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?	28

b12. Яку оцінку Ви б дали діяльності В.Путіна / Б.Єльцина на посаді Президента Росії, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?	29
b13. Яку оцінку Ви б дали діяльності О.Лукашенка на посаді Президента Білорусі, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?	29
b14. Яку оцінку Ви б дали діяльності Б.Клінтона / Дж.Буша на посаді Президента США, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?	30
Зведена таблиця (b11–b14): ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДЕНТА.	30
b15. Якою, на Вашу думку, має бути роль Президента в Україні?	31
b16. Як би Ви оцінили в цілому політичну ситуацію в Україні?	31
b17. Якому шляху розвитку України Ви віддаєте перевагу?	32
b18. Чи підтримуєте Ви ідею подвійного громадянства в Україні?	32
b19. Як Ви ставитесь до ...Ідеї приєднання України до союзу Росії й Білорусі?	32
b20. Як Ви ставитесь до ...Вступу України до Європейського Союзу?	32
b21. Як Ви ставитесь до ...Вступу України до НАТО?	33
b22. Як Ви ставитесь до ...Співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом?	33
b23. Як Ви ставитесь до ідеї прямого президентського правління в Україні, коли Президент перебирає на себе всю повноту влади з метою виходу з кризи, обмежуючи функції парламенту?	33
b24. Як Ви оцінюєте діяльність Президента України?	34
b. Коментар	34

С. Права свідомість і соціальний протест 38

c1. Чи зверталися Ви за останні 12 місяців до вказаних установ чи організацій щодо розв'язання Ваших особистих проблем, та якою мірою Ви задоволені їх розв'язанням?	38
c1.1 Чи зверталися ... Міліція	38
c1.2 Чи зверталися ... Суд	38
c1.3 Чи зверталися ... Прокуратура	38
c1.4 Чи зверталися ... Адвокат	38
c1.5 Чи зверталися ... Місцева держадміністрація	39
c2. Якби уряд України ухвалив рішення, яке утискає Ваші законні права та інтереси, чи могли б Ви щось зробити проти такого рішення?	39
c3. А якби аналогічне рішення ухвалила місцева влада, чи змогли б Ви щось зробити проти такого рішення?	39
c4. Як Ви вважаєте, наскільки можливі зараз у Вашому місті/селі масові виступи (мітинги, демонстрації) населення проти падіння рівня життя, на захист своїх прав?	39
c5. Якщо такі мітинги, демонстрації протесту відбудуться, Ви особисто братимете в них участь чи ні?	39
c6. У разі, коли порушено Ваші права та інтереси, які заходи та засоби обстоювання своїх прав Ви вважаєте за найефективніші і припустимі настільки, що Ви самі ГОТОВІ ВЗЯТИ в них УЧАСТЬ?	40
c7. Що, на Вашу думку, краще — терпіти всілякі матеріальні труднощі заради збереження в країні порядку, миру та спокою чи у випадках значного погіршення умов життя виходити на вулицю з протестом?	41
c8. Чи варто було скасовувати смертну кару в Україні?	41
c8a. Як Ви ставитесь до смертної кари — варто її скасувати чи розширити застосування?	41
c. Коментар	41

D. Суспільна мораль, конфлікти й довіра 43

Люди висловлюють різні думки щодо життя (як свого особистого, так і життя суспільства).

Ми зібрали декотрі, найбільш поширені висловлювання людей. Відзначте, будь-ласка, КОЖНУ думку — ЗГОДНІ Ви з нею чи НІ.	43
d1.1 Зараз все так хитко, і здається, що може відбутися все, що завгодно	43
d1.2 Чого сьогодні нам не вистачає, так це справжньої дружби, як було раніше, — на все життя	43
d1.3 За теперішнього безпорядку та невизначеності важко зрозуміти, у що вірити	43
d1.4 Все так швидко зараз змінюється, що не розумієш, яким законам слідувати	43
d1.5 Багато з того, у що вірили наші батьки, руйнується на очах	44
d1.6 Проблема зараз у тому, що більшість людей взагалі ні у що не вірить.	44
d1.7 Я часто не розумію, що до чого; почуваю себе ніяково	44
d1.8 Раніше люди краще себе почували, бо кожен знав, як вчинити правильно	44
d1.9 Мені здається, інші краще за мене розбираються, що правильно, а що — ні	44
d2.1 Більшості людей можна довіряти	44
d2.2 Людська природа така, що війни та конфлікти будуть завжди.	45
d2.3 Найбільше зараз потрібні для виховання суворість та вимогливість батьків	45
d2.4 Декілька сильних керівників можуть зробити для нашої країни більше, ніж усі закони та дискусії	45
d2.5 Більшості людей, життя яких не склалося, просто не вистачає наполегливості, сили та волі	45
d2.6 У політиці краще обійтися без жінок.	45
d2.7 Головна проблема сьогодні в тому, що люди занадто багато говорять і мало працюють	46
d3.1 Потрібно дуже багато доказів, щоб переконати людей в якій-небудь істині	46
d3.2 Я думаю, що більшість людей спроможна збрехати, щоб просунути по службі.	46
d3.3 Більшість людей честні лише тому, що бояться, що їх викриють на брехні	46
d3.4 Я вважаю, що більшість людей спроможна піти на нечесний вчинок заради вигоди.	46
d3.5 Нікому не довіряти — найбезпечніше	46
d3.6 Думаю, що майже кожен може збрехати, щоб уникнути неприємностей	47
d3.7 Більшість людей в душі не люблять обтяжувати себе заради того, щоб допомогти іншим.	47
d4 Жінки не мають обіймати керівних посад	47
Індекс аномійної деморалізованості	47
Рівень аномійної деморалізованості.	47
d5. Чи були у Вас упродовж останнього місяця які-небудь конфлікти, що вивели Вас з душевної рівноваги?	48
d6. Який рівень Вашої довіри...?	48
d6.1 Який рівень Вашої довіри... Сім'ї та родичам?	48
d6.2 Який рівень Вашої довіри... Співвітчизникам?	49
d6.3 Який рівень Вашої довіри... Сусідам?	49
d6.4 Який рівень Вашої довіри... Колегам?	49
d6.5 Який рівень Вашої довіри... Церкві та духовенству?	49
d6.6 Який рівень Вашої довіри... Астрологам?	50
d6.7 Який рівень Вашої довіри... Засобам масової інформації (телебачення, радіо, газети)?	50
d6.8 Який рівень Вашої довіри... Податковій інспекції?	50
d6.9 Який рівень Вашої довіри... Міліції?	50
d6.10 Який рівень Вашої довіри... Прокуратурі?	51
d6.11 Який рівень Вашої довіри... Судам?	51

d6.12 Який рівень Вашої довіри... Президенту?	51
d6.13 Який рівень Вашої довіри... Верховній Раді?	51
d6.14 Який рівень Вашої довіри... Уряду?	52
d6.15 Який рівень Вашої довіри... Місцевим органам влади?	52
d6.16 Який рівень Вашої довіри... Армії?	52
d6.17 Який рівень Вашої довіри... Профспілкам?	52
d6.18 Який рівень Вашої довіри... Політичним партіям?	53
d6.19 Який рівень Вашої довіри... Комуністичній партії?	53
d6.20 Який рівень Вашої довіри... Керівникам державних підприємств?	53
d6.21 Який рівень Вашої довіри... Приватним підприємцям?	53
d6.22 Який рівень Вашої довіри... Банкам?	54
d6.23 Який рівень Вашої довіри... Страховим компаніям?	54
d6.24 Який рівень Вашої довіри... Благодійним фондам, громадським асоціаціям і об'єднанням?	54
Зведена таблиця (d6.1–d6.24): ІНДЕКС ДОВІРИ	55
d. Коментар	55

Е. Міжнаціональні відносини і мова спілкування 58

Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо людей таких національностей?	58
e1. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Українців?	58
e2. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Росіян?	58
e3. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Євреїв?	58
e4. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Інших національностей?	58
e5. Стосовно кожної з національностей, наведених нижче, виберіть ОДНЕ з положень, НАЙБІЛЬШ БЛИЗЬКЕ особисто ВАМ, на яке б Ви допустили представників цієї національності.	59
e5.1 Я згоден допустити... Азербайджанців	59
e5.2 Я згоден допустити... Американців	59
e5.3 Я згоден допустити... Арабів	59
e5.4 Я згоден допустити... Афганців	60
e5.5 Я згоден допустити... Білорусів	60
e5.6 Я згоден допустити... Угорців	60
e5.7 Я згоден допустити... Грузинів	61
e5.8 Я згоден допустити... Євреїв	61
e5.9 Я згоден допустити... Китайців	61
e5.10 Я згоден допустити... Кримських татар	62
e5.11 Я згоден допустити... Молдаван	62
e5.12 Я згоден допустити... Негрів	62
e5.13 Я згоден допустити... Німців	63
e5.14 Я згоден допустити... Поляків	63
e5.15 Я згоден допустити... Росіян	63
e5.16 Я згоден допустити... Румунів	64
e5.17 Я згоден допустити... Словаків	64
e5.18 Я згоден допустити... Турків	64
e5.19 Я згоден допустити... Українців	65

e5.20 Я згоден допустити... Українців, які проживають в інших країнах	65
e5.21 Я згоден допустити... Циган	65
e5.22 Я згоден допустити... Чехів	66
e5.23 Я згоден допустити... Чеченців	66
Зведена таблиця (e5.1–e5.23): ІНДЕКСІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДИСТАНЦІЙОВАНОСТІ	67
s8. Ваша рідна мова:	68
e6. Якою мовою (мовами) Ви переважно спілкуєтеся у Вашій родині (вдома)?	68
s14. Якою мовою Ви б хотіли заповнювати анкету наступного разу?	68
e7. Чи вважаєте Ви за необхідне надати російській мові статусу офіційної в Україні?	68
e8. Яку мову, окрім української, на Вашу думку, необхідно обов'язково вивчати в загальноосвітніх навчальних закладах?	68
e. Коментар	69

F. Соціальне самопочуття і суспільні настрої. 71

f1. Уявіть собі, що на сходинах такої собі «драбинки» розташовані люди з різним становищем у суспільстві: на найнижчій — ті, хто має найнижче становище, а на найвищій — ті, хто має найвище положення. НА ЯКУ З ЦИХ СХОДИНОК ВИ ПОСТАВИЛИ Б СЕБЕ?	71
f2. Якою мірою Ви в цілому задоволені своїм становищем у суспільстві на теперішній час?	71
f3. Ким Ви себе перш за все вважаєте?	72
f4. Як Ви вважаєте, від чого здебільшого залежить те, як складається Ваше життя?	72
f5. Якою мірою Ви задоволені своїм життям загалом?	72
f6. Чого з наведеного Вам не вистачає?	73
f6.1 ...Вміння жити в нових суспільних умовах	73
f6.2 ...Здоров'я	73
f6.3 ...Роботи, що підходить	73
f6.4 ...Необхідного одягу	73
f6.5 ...Добротного житла	74
f6.6 ...Сучасних економічних знань	74
f6.7 ...Упевненості в своїх силах	74
f6.8 ...Необхідної медичної допомоги	74
f6.9 ...Модного та красивого одягу	75
f6.10 ...Необхідних меблів	75
f6.11 ...Сучасних політичних знань	75
f6.12 ...Рішучості в досягненні своїх цілей	75
f6.13 ...Юридичної допомоги для захисту своїх прав та інтересів	76
f6.14 ...Можливості повноцінно проводити відпустку	76
f6.15 ...Можливості мати додатковий зарібок	76
f6.16 ...Можливості купувати найнеобхідніші продукти	76
f6.17 ...Ініціативи і самостійності у розв'язанні життєвих проблем	77
f6.18 ...Повноцінного дозвілля	77
f6.19 ...Можливості працювати з повною віддачею	77
f6.20 ...Можливості харчуватися відповідно до своїх смаків	77
f6.21 ...Захисту від злочинності	78
f6.22 ...Керівників, здатних управляти державою	78
f6.23 ...Можливості бути причетним до своєї національної культури	78
f6.24 ...Доброзичливості та співчутливого ставлення з боку оточення	78
f6.25 ...Справедливої оцінки заслуг людини перед суспільством	79
f6.26 ...Екологічної безпеки	79

f6.27 ...Дотримання в країні прав людини	79
f6.28 ...Упевненості, що не виникатимуть міжнаціональні конфлікти	79
f6.29 ...Справжніх друзів	80
f6.30 ...Освіти.	80
f6.31 ...Норм і цінностей, які об'єднують людей у державі та суспільстві	80
f6.32 ...Політичних свобод (слова, совісті, пересування тощо)	80
f6.33 ...Знання української мови	81
f6.34 ...Щастя в сімейному житті.	81
f6.35 ...Автомобіля.	81
f6.36 ...Сучасних науково-технічних знань	81
f6.37 ...Стабільності в державі й суспільстві	82
f6.38 ...Державного захисту від зниження рівня життя	82
f6.39 ...Політичних ідеалів, які заслуговують на підтримку.	82
f6.40 ...Взаєморозуміння між людьми різних національностей	82
f6.41 ...Коханої людини	83
f6.42 ...Садової (присадибної) ділянки.	83
f6.43 ...Інформації про ті зміни, що відбуваються в суспільстві.	83
f6.44 ...Упевненості в тому, що ситуація в країні поліпшуватиметься	83
f6.45 ...Порядку в суспільстві	84
f6.46 ...Дотримання чинних у країні законів	84
f6.47 ...Заощаджень, які б підтримали Ваш добробут принаймні впродовж року.	84
f6.48 ...Упевненості у власному майбутньому.	84
f6.49 ...Можливості дати дітям повноцінну освіту	85
Інтегральний Індекс Соціального Самопочуття	85
f7. Відзначте, будь ласка, в яких із наведених нижче ситуаціях Вам довелося хоча б раз перебувати впродовж останніх 12 місяців?	86
f8. Як Ви вважаєте, чого люди бояться зараз найбільше?	87
f9. Як Ви вважаєте, яке з наведених нижче висловлювань більше відповідає ситуації, що склалася в країні?	87
f10 Як Ви вважаєте, у найближчий рік наше життя більш або менш владнається чи жодного поліпшення не станеться?	88
f11. Що Ви можете сказати про свій настрій останнім часом?	88
f12. Як часто Ви відчуваєте себе самотньою людиною?	88
f . Коментар.	88

G. Здоров'я і соціальна підтримка 92

g1. Як Ви загалом оцінюєте стан свого здоров'я?	92
g2. Чи перебуваєте Ви на медичному обліку?	92
g3. Чи маєте Ви хронічні захворювання?	92
g4. Скільки разів за останні 12 місяців у Вас були простудні захворювання?	93
g5. Скільки днів (приблизно) за останні 12 місяців Ви хворіли так, що довелося брати бюлетень або дотримуватися постільного режиму?	93
g6_t. Прочитайте уважно кожне із наведених нижче суджень і обведіть відповідну цифру праворуч, залежно від того, ЯК ВИ ПОЧУВАЄТЕСЯ НА ДАНИЙ МОМЕНТ.	93
g6_t1 ...Я спокійний	93
g6_t2 ...Мені ніщо не загрожує	93
g6_t3 ...Я в напруженні	93
g6_t4 ...Я шкодую	94

g6_t5 ...Я почуваю себе вільно.	94
g6_t6 ...Я засмучений.	94
g6_t7 ...Мене хвилюють можливі невдачі.	94
g6_t8 ...Я почуваюся відпочившим.	94
g6_t9 ...Я стривожений.	95
g6_t10 ...Я відчуваю внутрішнє задоволення.	95
g6_t11 ...Я впевнений у собі.	95
g6_t12 ...Я нервую.	95
g6_t13 ...Я не знаходжу собі місця.	95
g6_t14 ...Я збуджений.	96
g6_t15 ...Я не відчуваю скованості, напруження.	96
g6_t16 ...Я задоволений.	96
g6_t17 ...Я стурбований.	96
g6_t18 ...Я занадто збуджений і мені не по собі.	96
g6_t19 ...Мені радісно.	97
g6_t20 ...Мені приємно.	97
g6Та. Індекс Тривожності (сумарний)	97
g6Тс. Рівні тривоги	97
g7. Ваш зріст:	97
g8. Ваша вага:	97
g8b. Категорії пропорційності ваги (ІМТ*)	98
g9. Чи палите Ви?	98
g10. Чи вживаєте Ви спиртні напої?	98
g11. Які види реальної соціальної допомоги Ви отримали за останні 12 місяців?	99
g12. Чи згодні Ви взяти участь у наведених видах діяльності і за яких умов?	99
g12.1 ...Допомога хворим, інвалідам	99
g12.2 ...Допомога бідним	99
g12.3 ...Організація дозвілля та відпочинку.	100
g12.4 ...Участь у забезпеченні правопорядку	100
g12.5 ...Участь в озелененні міста/села.	100
g12.6 ...Участь в прибиранні та впорядкуванні території за місцем проживання.	100
g. Коментар.	101
Н. Вільний час, дозвілля	103
h1. Як Ви відпочивали, провели більшу частину своєї відпустки, канікул минулого року?	103
h2. Нижче наведено перелік занять людей у вільний від основної та домашньої роботи час. Відзначте всі ті з них, якими Ви займалися принаймні раз впродовж останніх 7 днів (разом із вихідними).	103
h. Коментар.	105
І. Місцеві умови.	106
i1. Якою мірою Ви задоволені життям у Вашому населеному пункті?	106
i2.1 Якою мірою Ви задоволені ...Робота органів місцевої влади.	106
i2.2 Якою мірою Ви задоволені ...Робота житлово-комунальної служби (ЖЕКів тощо)	106
i2.3 Якою мірою Ви задоволені ...Робота місцевого відділення міліції.	107
i2.4 Якою мірою Ви задоволені ...Робота дільничного міліціонера.	107
i2.5 Якою мірою Ви задоволені ...Благоустрій та санітарний стан будинку	107

i2.6	Якою мірою Ви задоволені ...Благоустрій та санітарний стан подвір'я	107
i2.7	Якою мірою Ви задоволені ...Благоустрій та санітарний стан вулиць, парків, довкілля	108
i3.	Наскільки часто трапляються випадки хуліганства та пограбувань в Вашому мікрорайоні (поблизу Вашого будинку)?	108
i4.	Чи хотіли б Ви виїхати з населеного пункту, де Ви живете?	108
i5.	Якби Ви надумали виїхати з Вашого населеного пункту, то куди?	108
i6.	Як Ви вважаєте, які причини могли б спонукати Вас виїхати з Вашого населеного пункту?	109
i.	Коментар	110
J. Екологічна ситуація		111
j1.	Як Ви оцінюєте екологічну ситуацію поселення, в якому Ви живете?	111
j1a.	Як Ви оцінюєте екологічні умови (стан повітря, води тощо) у Вашому мікрорайоні (у районі Вашого проживання)?	111
j2.	Які чинники забруднення навколишнього середовища у місцевості Вашого проживання викликають у Вас серйозне занепокоєння?	112
j3.	Як Ви вважаєте, чи позначаються на стані Вашого здоров'я наслідки чорнобильської катастрофи?	112
j.	Коментар	113
K. Житло		114
k1.	Тип житлового помешкання Вашої сім'ї?	114
k1a.	Якими є житлові умови Вашої сім'ї?	114
k2.	Чи приватизоване житло, в якому Ви мешкаєте?	115
	Вкажіть, будь ласка, розмір Вашого житла:	115
k5.	Кількість кімнат (на сім'ю без кухні та допоміжних приміщень)	115
k6.	Скільки членів Вашої сім'ї (разом з Вами) мешкає з Вами в одній квартирі?	115
k7.	Скільки осіб (разом з Вами) мешкає з Вами в одній кімнаті?	115
k8.	Чи маєте Ви в квартирі (будинку)...?	116
k9.	Яка температура зазвичай у Вас удома в опалювальний сезон?	116
k10.	Чи часто у Вас у квартирі (будинку) трапляються перебої з електроенергією?	116
k11.	Чи протікають у Вас у помешканні стіни або дах?	116
k.	Коментар	117
L. Матеріальний статус сім'ї		118
l1.	Відзначте, будь ласка, що з наведеного нижче має Ваша сім'я?	118
l2.	Оцініть, будь ласка, матеріальний рівень життя Вашої сім'ї.	119
l3.	Який розмір Вашої заробітної платні (стипендії, пенсії) за останній місяць?	119
l4.	Визначте матеріальний стан Вашої сім'ї загалом за останні 2–3 місяці:	119
l5.	Укажіть, будь ласка, сукупний дохід на одного члена Вашої сім'ї за останній місяць.	120
l6.	Як Ви вважаєте, який дохід, у розрахунку на одну особу на місяць, забезпечує зараз прожитковий мінімум?	120
l7.	Скільки грошей потрібно зараз Вашій родині у розрахунку на одну особу на місяць, щоб жити, за Вашими вподобаннями, нормально?	120
l8.	Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Злиденної	120

I9. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Бідної.	121
I10. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Середньої.	121
I11. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Заможної.	121
I12. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Багатої.	121
I13. Як би Ви загалом оцінили матеріальне становище Вашої сім'ї?	122
Зведена таблиця (I3, I5–I12): ДОХОДИ І ДУМКИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ ДОХОДІВ ТА РІВНЯ ЖИТТЯ	122
У національній валюті: купонах (1994–1995), гривнях	122
Еквівалент в \$ (доларах США).	122
l. Коментар	123
M. Структура сім'ї.	124
m1. Який склад Вашої сім'ї?	124
m2. Чи є у Вас діти і якого вони віку? (Відзначте всі відповіді, що підходять)..	124
m3. Скільки загалом у Вас дітей віком до 18 років?	124
m. Коментар	125
N. Робота і зайнятість	126
n1. Назвіть, будь ласка, тип Вашої зайнятості (роботи) в даний час:	126
n2. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...За Вашою кваліфікацією та з достатнім заробітком	127
n3. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...За Вашою кваліфікацією без достатнього заробітку.	127
n4. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...З достатнім заробітком, але не за кваліфікацією	127
n5. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...Будь-яку роботу	127
n6. У державному чи приватному секторі Ви зараз працюєте?	127
n7. Який статус зайнятості Ви маєте на роботі?	128
n8. Якою мірою Ви задоволені своєю роботою в цілому?	128
n9. Чи маєте Ви або хтось із членів Вашої сім'ї досвід тимчасової роботи за кордоном?	128
n10. Скільки разів Ви особисто виїжджали за кордон з метою тимчасової роботи?	128
n11. Чи плануєте Ви у найближчий рік поїхати за кордон на тимчасові заробітки?	129
n. Коментар	129
O. Освіта.	130
o1. Чи відповідає характер Вашої теперішньої роботи Вашому професійно-освітньому рівню?	130
o2. Чи задоволені Ви рівнем своєї освіти?	130
o3. Чи вмієте Ви користуватися комп'ютером?	130
o4. Чи користуєтесь Ви Інтернетом?	131
o5. Чи плануєте Ви найближчим часом придбати для себе (для Вашої сім'ї) комп'ютер?	131
o. Коментар	131

P. Інформаційний простір	132
p1. Які газети Ви читали за останні 7 днів?	132
p2. Скільки часу в цілому Ви витрачаєте на читання газет у звичайний буденний день?	133
p3. Скільки часу в цілому Ви перебуваєте біля телевізора у звичайний буденний день?	133
p4. Скільки всього часу в середньому в буденний день Ви зазвичай слухаєте радіо?	133
p5. Як Ви ставитесь до телереклами?	134
p. Коментар	134
Q. Транспорт і зв'язок	135
q1. Якими послугами зв'язку Ви користувалися за останні 30 днів?	135
q2. Чи плануєте Ви найближчим часом стати абонентом мобільного зв'язку?	135
q3. Якими видами транспорту Ви користувалися за останні 30 днів?	136
q. Коментар	136
R. Соціальні зміни	137
r1. Як Ви оцінюєте характер змін, які відбулися у Вашому житті за останні 12 місяців?	137
r1.1 ...Матеріальні умови сім'ї.	137
r1.2 ...Медичне обслуговування	137
r1.3 ...Умови відпочинку під час відпустки	137
r1.4 ...Умови відпочинку та дозвілля після роботи	138
r1.5 ...Можливість отримання достовірної інформації про те, що діється у країні	138
r1.6 ...Умови виховання дітей	138
r1.7 ...Можливість вільно висловлювати власні погляди	138
r1.8 ...Можливість брати участь у культурному житті	139
r1.9 ...Екологічна ситуація (стан довкілля).	139
r1.10 ...Захищеність від свавілля влади, посадовців	139
r1.11 ...Гарантії зайнятості, забезпечення роботою	139
r1.12 ...Особиста безпека (на вулиці, в громадських місцях)	140
r2. Якою мірою Ви пишаєтеся чи не пишаєтеся тим, що є громадянином України?	140
r. Коментар	140
S. Демографічні дані	142
s1. Ваша стать:	142
s2. Ваш вік:	142
s3. Ваш сімейний стан:	142
s4. Ваша освіта:	143
s5. Ваша національність:	143
s6. Чи однієї національності Ваші батьки?	143
s7. У Вашого чоловіка (дружини) та ж національність, що й у Вас?	143
s9. До якого віросповідання Ви себе відносите?	144
s10. Де Ви народилися?	144
s11. В якому населеному пункті пройшла переважна частина Вашого дитинства?	144
s12. Де ви зараз проживаєте?	145
s13. В якій області Ви проживаєте?	145

Z. Апендикс 2005: Вибори Президента України у 2004 році і ставлення населення до «помаранчевої революції»	146
z05.1. За кого Ви голосували в першому турі президентських виборів 2004 року?	146
z05.2. За кого Ви голосували у другому турі президентських виборів 2004 року?	146
z05.3. За кого Ви голосували у третьому (додатковому) турі президентських виборів 2004 року?	146
z05.4. Хто вплинув на Ваш остаточний вибір?	147
z05.5. Якщо в третьому турі Ви голосували за В. Ющенко, чи вплинула на Ваш вибір підтримка його кандидатури з боку таких політиків?	147
z05.6. Яку оцінку Ви б дали діяльності В. Ющенко на посаді Президента України, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?	147
z05.7. Як Ви оцінюєте діяльність Ю.Тимошенко на посаді прем'єр-міністра?	147
z05.8. Чи підтримували Ви політичних лідерів «помаранчевої революції», і чи підтримуєте Ви їх зараз?	148
z05.9. Як Ви вважаєте, яким чином результати президентських виборів вплинуть на добробут Вашої родини у найближчі 5 років?	148
z05.10. Які почуття переважали у Вас в перші дні після завершення президентських виборів?	148
z05.11. Чи виникали в колі Вашого повсякденного спілкування (з родичами, друзями, сусідами, колегами) конфлікти у зв'язку з обговоренням президентських виборів та «помаранчевої революції»?	148
z05.12. Чи брали Ви участь в акціях протесту в період «помаранчевої революції»?	148
z05.13. Як Ви вважаєте, «помаранчева революція» була стихійною чи організованою акцією?	149
z05.14. Чим, на Вашу думку, була «помаранчева революція»?	149
z05.15. Якими, на Вашу думку, були основні чинники політичної активності громадян у період «помаранчевої революції»?	149
z05.16. Згодні чи не згодні Ви з думкою, що «помаранчева революція» поклала початок народженню політичної нації в Україні?	149
z05.17. Чи відчуваєте Ви особисто себе в «виграші» чи «програші» внаслідок «помаранчевої революції»?	149
z05.18. Чи сприймаєте Ви Україну як свою Батьківщину?	149
z05.19. Чи обрали б Ви Україну Батьківщиною, якби мали можливість вибору?	150
z05.20. Виберіть з наведеного переліку слів ті, які для Вас найтісніше пов'язані з образом сучасного українського суспільства.	150
z05.21. Які почуття у Вас переважають, коли Ви думаєте про майбутнє України?	150
z05.22 Чи вірите Ви, що за десять років . . . Ситуація в Україні стане кращою, ніж сьогодні?	150
z05.23 Чи вірите Ви, що за десять років . . . Більшість громадян України будуть мати гідні умови життя?	151
z05.24 Чи вірите Ви, що за десять років . . . В розвинутих країнах до українців будуть ставитися з повагою?	151
z05.25 Чи вірите Ви, що за десять років . . . В Україні значно знизиться рівень злочинності?	151
z05.26 Чи вірите Ви, що за десять років . . . Політичні лідери будуть більше враховувати інтереси і думки пересічних людей?	151
z05.27 Чи вірите Ви, що за десять років . . . Пенсії будуть не нижчі за прожитковий мінімум?	151
z05.28 Чи вірите Ви, що за десять років . . . Вдасться практично подолати корупцію та тіньову економіку?	151
z05.29 Чи вірите Ви, що за десять років . . . Необхідна медична допомога буде доступною для більшості населення?	152
z05.30 Чи вірите Ви, що за десять років . . . Якісна освіта стане загальнодоступною?	152

Головні висновки: 2005 — рік перелому	153
Значне підвищення рівня довіри до влади	153
Суттєве посилення антиринкових оцінок і негативного ставлення до приватизації	154
Посилення негативного ставлення до НАТО	154
Зростання протестного потенціалу	154
Зниження рівня аномійної деморалізованості	155
Збереження високого рівня національного ізоляціонізму та ксенофобії	155
Підтвердження потреби в наданні російській мові статусу другої державної мови	156
Підвищення рівня соціального оптимізму	156

ВСТУП

Починаючи із 1994 року в Інституті соціології НАНУ виконується проект «Українське суспільство: моніторинг соціальних змін». Генеральний директор проекту — доктор економічних наук, директор Інституту соціології НАНУ В.М.Ворона. Науковий керівник проекту — доктор соціологічних наук, головний науковий співробітник Інституту соціології НАНУ Н.В.Паніна.

Головна мета дослідницького проекту — аналіз тенденцій соціальних змін в українському суспільстві.

У межах проекту щорічно проводиться соціологічне опитування населення України. За результатами опитувань на базі Інституту соціології формується електронний архів (банк інформації, щороку публікуються інформаційні й аналітичні матеріали).

Анкета щорічного опитування складається з двох частин: моніторинг (основна, базова частина запитань анкети, які періодично повторюються) і пошуково-дослідницька (охоплює разові запитання, які дають змогу провести поглиблений аналіз окремих соціальних процесів і явищ).

Моніторинг: показники. Для проведення моніторингу була розроблена структура показників, яка вможливує відстежування як загальних тенденцій змін, що відбуваються в українському суспільстві, так і особливостей соціальних процесів у різних сферах життя людей і суспільства:

- *Економіка*
- *Політика*
- *Правова свідомість і соціальний протест*
- *Суспільна мораль, конфлікти й довіра*
- *Міжнародні відносини і мова спілкування*
- *Соціальне самопочуття і суспільні настрої*
- *Здоров'я і соціальна підтримка*
- *Вільний час, дозвілля*
- *Місцеві умови*
- *Екологічна ситуація*
- *Житло*
- *Матеріальний статус сім'ї*
- *Структура сім'ї*
- *Робота і зайнятість*
- *Освіта*
- *Інформаційний простір*
- *Транспорт і зв'язок*
- *Соціальні зміни*

Принципи побудови системи показників соціальних змін

Після проголошення незалежності у 1991 році Україна задекларувала вибір демократичного шляху розвитку, який передбачає:

- ✓ розбудову відкритого суспільства
- ✓ орієнтацію на ринкову економіку
- ✓ зміцнення демократичних засад політичного життя
- ✓ підвищення рівня та якості життя населення

З огляду на це, розроблення показників здійснювали *на основі парадигми розвитку процесу демократизації в Україні*. У результаті були розроблені соціологічні показники, які дають можливість щорічно оцінювати: **міру реалізації демократичних перетворень в українському суспільстві та підвищення рівня добробуту населення України** (матеріально-економічного, політико-правового, морально-психологічного і фізичного). Автори програми: Н.В.Паніна, Є.І.Головаха.

Відповідно до головної мети дослідження, якою є аналіз тенденцій соціальних змін в українському суспільстві, були визначені загальні вимоги до формування сукупності емпіричних показників. По-перше, кожен із них має безпосередньо або побічно віддзеркалювати характеристику стану суспільної системи. По-друге, зміни за цими показниками, зафіксовані в моніторингу, мають вимірюватися індикаторами, які дають змогу оцінювати характер і спрямованість змін суспільної системи за осями «ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ» і «ДОБРОБУТ».

Під час розроблення системи конкретних індикаторів (запитань анкети) автори програми враховували збалансованість різноманітних типів запитань:

- *Декларативні установки*
 - *Фактологічні судження*
 - *Раціонально-оцінні судження*
 - *Емоційно-оцінні судження*
-
- *Декларативні установки.* Запитання, що стосуються готовності людей чинити в той чи той спосіб за певних обставин (*ГОТОВНІСТЬ до соціального протесту, міграції, НАМІР голосувати за того чи того кандидата тощо*).
 - *Фактологічні судження.* Запитання, які стосуються конкретних ФАКТІВ, ПОДІЙ, ОБСТАВИН, УМОВ життя, вчинків людей, що відбулися або відбуваються в житті людини за певний період часу.
 - *Раціонально-оцінні судження.* Запитання, які стосуються оцінок, що їх люди надають різним політичним подіям, рішенням, напрямам *розвитку суспільства* («ПРАВИЛЬНО – НЕ ПРАВИЛЬНО», «ПІДТРИМУЮ – НЕ ПІДТРИМУЮ», «ЗГОДЕН — НЕ ЗГОДЕН» тощо).
 - *Емоційно-оцінні судження.* Запитання, які дають людині можливість висловити позитивну, негативну або нейтральну емоційну оцінку стосовно конкретних фактів, ситуацій, подій, політичних рішень тощо: («ДОБРЕ — ПОГАНО», «ЛІПШЕ — ГІРШЕ», «ПОЛІПШИЛОСЯ — ПОГІРШИЛОСЯ»). До цього типу показників належать також оцінки довіри («ДОВІРЯЮ — НЕ ДОВІРЯЮ») та задоволеності («ЗАДОВОЛЕНИЙ — НЕ ЗАДОВОЛЕНИЙ»). Оскільки досвід перших опитувань (1992 та 1994 років) продемонстрував, що за умов нестабільного перехідного суспільства емоційно-оцінні судження

вирізняються високим (і зазвичай неадекватним) негативізмом і песимізмом, до інструментарію дослідження (опитувальний лист) були додані запитання, відповіді на які відбивають предметно-емоційну оцінку достатності чи браку тих або інших соціальних благ (відповідно використовували «шкалу достатності благ» («ВИСТАЧАЄ — НЕ ВИСТАЧАЄ — НЕ ЦІКАВИТЬ»)).

Поряд із прямими індикаторами (коли кожне окреме запитання «працює» на конкретний показник), до анкети було включено низку стандартизованих тестових методик, які вможливають проведення точнішого вимірювання деяких особливостей масової свідомості, що мають серйозне значення в періоди соціальних трансформацій.

- **Шкала аномії** (Anomy Scale, McClosky & Schaar). Шкала аномії, що містить 9 пунктів, дає змогу побудувати індекс аномійної деморалізованості. Аномійна деморалізованість є психологічною реакцією людей на соціальну ситуацію, коли одну систему норм і цінностей, що об'єднує людей у спільноту, зруйновано, а іншу іще не сформовано.
- **Шкала авторитаризму** (California F-scale, Adorno et al.). У моніторинговому опитуванні застосовано один із варіантів модифікації F-шкали, призначеної для масових опитувань. F-шкала набула значного поширення як «шкала авторитаризму» (Authoritarianism), хоча під цією назвою ніколи не була зареєстрована. Шкала авторитаризму дає змогу вимірювати приховані політичні установки особистості, які характеризуються агресивною схильністю до авторитету взагалі й до авторитету влади зокрема. За рівнем поширеності в суспільстві авторитарних установок можна судити про схильність масової свідомості до демократичного або недемократичного вибору. Недемократичний вибір передбачає орієнтації чи то на харизматичного лідера («фашизоїдні» установки), чи то на тоталітарну, нічим не обмежувану владу (тоталітарні установки).
- **Шкала цинізму**. Шкала цинізму є додатковою шкалою Міннесотського Багатофункціонального Особистісного Опитувальника (MMPI). Індекс цинізму відтворює міру зневажливого ставлення до загальноприйнятих цінностей. Високий рівень поширеності цинізму може слугувати серйозною перешкодою на шляху формування демократичної системи цінностей як ціннісно-нормативного підґрунтя формування демократичного суспільства.
- **Шкала національної дистанції** (Bogardus). Шкала національної дистанції є однією із найпоширеніших шкал соціальної дистанції Богардуса. Була апробована та модифікована в Україні у 1990–1991 роках (Н.В. Паніна). Шкала дає змогу вимірювати: 1) ступінь національної відокремленості, 2) національного ізоляціонізму і 3) поширеності ксенофобійних установок як соціально-психологічних перешкод на шляху розвитку відкритого демократичного суспільства.
- **Шкала соціального самопочуття** (ІСС, Н.В.Паніна, Є.І.Головаха). Шкала охоплює 44 пункти, котрі стосуються різноманітних соціальних благ, кожне з яких оцінюється суб'єктом у плані того, вистачає чи бракує йому цього блага. Достатність більшості соціальних благ свідчить про високий рівень соціального самопочуття людини в суспільстві, що робить можливим відстежування динаміки загального рівня соціально-психологічного благополуччя населення. Стислий варіант шкали (ІСС-20) щорічно включали до моніторингових опитувань.
- **Шкала соціальної напруженості** (Н.В.Паніна, 1998). Шкала дає змогу визначити рівень соціальної напруженості на підставі обчислення Індексу Дестабілізаційності Протестного Потенціалу (ІДПП). Шкала включає перелік акцій соціального протесту, серед яких людина відзначає лише ті, в яких вона готова брати особисту участь. Кожна із акцій

протесту має свій коефіцієнт дестабілізаційності, розрахований на підставі експертних оцінок. Сукупність акцій протесту, в яких людина готова взяти участь з урахуванням коефіцієнта дестабілізаційності кожної акції, уможливорює визначення ІДПП конкретної людини. Поширеність у суспільстві індивідів із високим рівнем дестабілізаційності протестного потенціалу є показником соціальної напруженості. Цей показник дає підстави судити про рівень стабільності системи влади, чинної на момент вимірювання.

- **Шкала тривожності** (Spielberger and Gorsuch, 1966). Шкала тривожності Спілбергера — STAI — State-Trait Anxiety Inventory. STAI має кілька паралельних форм. Серед них форма В — вимірювання реактивної (ситуативної) тривожності — є зручною для масових опитувань через достатню компактність обсягу. Цей тест дає змогу оцінити рівень тривожності як реакцію на стресові ситуації, оскільки ця методика валідизувалася відповідно до показників стресу. У Радянському Союзі шкала тривожності Спілбергера була адаптована Ю.Л.Ханіним (Ханін, 1982) і апробована нами у низці досліджень. Шкала тривожності вможливорює відстежування динаміки загального рівня психічного здоров'я населення.

Більшість показників включають у кожне щорічне опитування. Деякі показники (переважно пов'язані з тестовими методиками) включалися в опитування з певною періодичністю. Частина показників вводили в моніторинг у процесі його проведення (1998 рік, 2002 рік).

Вибірка

Вибіркова сукупність кожного опитування в середньому становить **1800 осіб** і репрезентує доросле населення України (віком понад 18 років).

За типом побудови вибірка є тріступеневою, стратифікованою, випадковою, із квотним скринінгом на останньому щаблі. (Автори вибірки: Н.В.Паніна, М.М.Чурилов.) На першому щаблі здійснюють відбір населених пунктів (точок опитування), на другому — добір адрес (вихідних точок маршруту), на третьому — добір респондентів. Квотний скринінг на останньому щаблі дає можливість у підвибірках кожної області України зберігати пропорції населення за типом поселення (обласний центр/місто/село), статтю, віком і рівнем освіти, характерними для даної області й даного типу населеного пункту. Такий підхід дає змогу під час аналізу даних робити перегрупування областей з метою уточнення регіональних особливостей громадської думки стосовно різних проблем без серйозної шкоди для репрезентації регіонів будь-якої конфігурації.

За цією вибіркою за весь період моніторингу було опитано:

- травень 1992 р. — 1800 осіб,
- травень 1994 р. — 1807 осіб,
- травень 1995 р. — 1810 осіб,
- травень 1996 р. — 1810 осіб,
- травень 1997 р. — 1810 осіб,
- травень 1998 р. — 1810 осіб,
- травень 1999 р. — 1810 осіб,
- січень 2000 р. — 1810 осіб,
- січень 2001 р. — 1800 осіб,
- лютий–березень 2002 р. — 1799 осіб,
- лютий 2003 р. — 1800 осіб,
- лютий 2004 р. — 1800 осіб,
- березень 2005 р. — 1800 осіб.

Усі опитування здійснюються за методом самозаповнення анкет (self-administered) на основі республіканської опитувальної мережі, створеної Інститутом соціології НАНУ і центром «Соціс». Організацію польового етапу дослідження забезпечує центр «Соціс». Загальний контроль якості роботи здійснює Інститут соціології НАНУ.

Фінансування проекту

Фінансування аналітичної частини проекту здійснює Інститут соціології НАНУ. Фінансування емпіричної частини проекту у 1992, 1996 і 1998 роках забезпечувала фірма «Соціс». 1994 і 1995 років емпіричну частину проекту фінансував Центр «Демократичні ініціативи» (науковим керівником якого в той період був Є.І.Головаха, виконавчим директором — І.І.Кучерів, науковим експертом — Н.В.Паніна) завдяки грантам, отриманим від міжнародних організацій. У 1997 році опитування фінансували обидві названі організації. Від 1999 до 2005 року фінансування емпіричної частини проекту цілком здійснює Інститут соціології НАНУ.

Презентація результатів

Результати дванадцяти загальнонаціональних опитувань (1994–2005 років) подано в узагальнених блоках, кожен із яких містить соціальні показники, що відображають актуальний стан і тенденції розвитку українського суспільства в певній сфері соціальної життєдіяльності. Кожна таблиця містить формулювання запитань; повний спектр варіантів відповідей і відсотковий розподіл за відповідями населення України. В окремих розділах наведено дані за інтегральними показниками, обчисленими на підставі включених у моніторинг стандартизованих тестових методик.

Кожен розділ містить стислий коментар, який акцентує увагу на змінах, що відбулися в масовій свідомості та способі життя населення впродовж останнього року. У деяких випадках наводиться додаткова інформація щодо даних опитування, проведеного на початку березня 2005 року, яка стосується низки суттєвих відмінностей між соціально-демографічними групами населення (регіон, стать, вік).

В основних висновках підсумовано зміни, що відбулися у свідомості та способі життя населення України за період із березня 2004-го до березня 2005 року.

***Головний науковий співробітник Інституту соціології НАНУ,
керівник електронного архіву даних,
доктор соціологічних наук Н.В.ПАНІНА***

А. Економічна ситуація

а1. Як Ви оцінюєте нинішню економічну ситуацію в Україні? (Обведіть кружечком оцінку на шкалі, де 0 — дуже погана, 10 — дуже добра).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0 Дуже погана	38.4	38.1	41.3	43.3	44.5	40.7	33.2	31.8	25.1	22.0	18.3	11.1
1	16.0	15.7	17.3	14.3	15.9	16.0	15.5	13.6	13.7	12.1	11.6	5.2
2	17.5	17.2	16.9	17.0	17.2	17.6	19.3	16.6	17.2	18.4	16.1	12.7
3	17.3	16.6	14.2	15.3	14.6	16.9	19.6	21.3	22.2	23.6	24.2	26.4
4	4.5	6.0	4.9	5.4	3.6	4.9	6.2	8.2	9.6	11.3	13.0	15.5
5	3.8	4.9	3.8	3.8	3.4	2.9	4.3	6.6	8.0	9.8	11.3	18.7
6	0.4	0.5	0.6	0.5	0.3	0.6	1.0	1.0	1.7	1.6	2.8	5.6
7	0.1	0.3	0.6	0.1	0.2	0.3	0.4	0.5	1.3	0.7	1.6	2.0
8	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.6	0.1	0.7	0.8
9	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	0.2	0.3
10 Дуже добра	1.9	0.3	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	0.3	1.6
Не відповіли	0.0	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.2	0.3	0.1	0.1
<i>Середній бал</i>	1.6	1.6	1.4	1.4	1.3	1.4	1.7	1.9	2.2	2.3	2.6	3.4

а2. Як Ви ставитесь до розвитку приватного підприємництва (бізнесу) в Україні?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не схвалюю	15.3	17.3	13.1	13.4	13.6	11.1	9.3	9.7	12.2	9.1	10.6	7.8
2. Скоріше не схвалюю	15.6	15.4	14.2	14.4	13.3	14.8	13.0	12.8	10.6	11.2	12.7	10.6
3. Важко сказати, схвалюю чи не схвалюю	25.0	26.2	26.6	29.4	27.6	27.5	25.0	24.6	28.7	29.5	29.5	28.8
4. Скоріше схвалюю	21.4	20.5	22.4	21.7	21.2	22.9	25.1	27.3	33.0	36.2	34.0	34.6
5. Цілком схвалюю	22.2	20.4	23.7	20.9	24.1	23.2	26.7	25.0	15.2	13.9	13.2	16.3
Не відповіли	0.5	0.1	0.0	0.3	0.3	0.5	0.8	0.6	0.3	0.2	0.1	1.8
<i>Середній бал</i>	3.2	3.1	3.3	3.2	3.3	3.3	3.5	3.5	3.3	3.3	3.3	3.4

**а3. Як Ви ставитесь до передачі у приватну власність (приватизації)...
Крупних підприємств?**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше негативно	38.4	45.8	45.5	49.0	54.0	52.4	51.4	51.8	55.1	51.8	56.1	60.9
2. Важко сказати, негативно чи позитивно	34.2	31.9	31.7	32.3	28.0	29.0	30.0	29.7	26.3	29.1	26.3	25.3
3. Скоріше позитивно	24.7	21.7	22.8	18.7	17.5	17.7	17.8	17.8	18.3	18.9	17.5	13.3
Не відповіли	2.7	0.7	0.0	0.1	0.5	0.9	0.8	0.6	0.2	0.2	0.1	0.6
<i>Середній бал</i>	1.9	1.8	1.8	1.7	1.6	1.6	1.7	1.7	1.6	1.7	1.6	1.5

**а4. Як Ви ставитесь до передачі у приватну власність (приватизації)...
Малих підприємств?**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше негативно	18.3	19.0	19.3	22.0	20.9	22.9	18.7	18.7	21.4	22.7	25.2	23.3
2. Важко сказати, негативно чи позитивно	24.4	25.1	27.2	27.5	24.9	27.2	28.6	23.1	27.7	27.7	27.6	32.3
3. Скоріше позитивно	54.8	55.4	53.4	50.4	53.7	49.2	52.0	57.5	50.5	49.3	47.2	43.7
Не відповіли	2.5	0.6	0.0	0.1	0.4	0.7	0.8	0.7	0.4	0.3	0.0	0.7
<i>Середній бал</i>	2.4	2.4	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.4	2.3	2.3	2.2	2.2

**а5. Як Ви ставитесь до передачі у приватну власність (приватизації)...
Землі?**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше негативно	26.8	30.2	27.4	29.7	36.7	38.7	37.3	36.2	27.0	29.4	31.4	45.2
2. Важко сказати, негативно чи позитивно	19.1	20.7	22.7	24.2	22.9	23.3	22.8	21.4	24.5	25.2	26.2	26.6
3. Скоріше позитивно	52.6	48.7	49.8	46.1	40.1	37.3	39.5	42.1	48.0	45.2	42.1	27.8
Не відповіли	1.4	0.4	0.0	0.1	0.3	0.7	0.4	0.3	0.5	0.2	0.2	0.4
<i>Середній бал</i>	2.3	2.2	2.2	2.2	2.0	2.0	2.0	2.1	2.2	2.2	2.1	1.8

а6. Чи можна, на Вашу думку, дозволити купівлю-продаж землі?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	38.5	36.2	39.2	38.2	33.6	32.5	32.3	31.6	—	—	—	24.8
2. Ні	44.4	45.1	41.8	43.2	49.4	48.9	47.9	51.4	—	—	—	56.4
3. Важко відповісти	16.8	18.5	19.1	18.6	17.0	18.4	19.7	16.9	—	—	—	18.7
Не відповіли	0.3	0.2	0.0	0.1	0.0	0.2	0.1	0.1	—	—	—	0.1

а7. Яким чином, на Вашу думку, держава має брати участь в управлінні економікою? (Відзначте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Треба мінімізувати участь держави — все регулює ринок	—	—	—	—	—	—	—	—	6.5	4.9	6.1	5.7
2. Треба поєднати державне управління і ринкові методи	—	—	—	—	—	—	—	—	46.1	46.4	45.5	46.2
3. Треба повернутися до планової економіки на основі повного державного обліку і контролю	—	—	—	—	—	—	—	—	29.3	31.5	31.6	29.3
4. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	17.8	17.0	16.5	17.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.2	0.3	1.8

а8. Чи згодні Ви особисто працювати у приватного підприємця?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	26.7	26.6	26.6	21.9	21.6	23.8	21.7	22.6	23.5	20.3	21.1	36.1
2. Скоріше ні	4.8	7.5	8.4	8.1	10.6	10.0	9.6	9.8	13.3	17.2	19.3	12.5
3. Важко сказати	15.3	14.8	14.5	14.8	13.9	14.4	13.2	13.8	20.7	19.8	19.8	14.8
4. Скоріше так	14.7	14.5	16.2	16.7	17.0	18.1	16.6	19.8	28.0	32.4	29.6	18.1
5. Так	38.2	36.6	34.4	38.4	36.9	33.5	39.0	34.1	14.2	10.2	10.1	18.3
Не відповіли	0.4	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	0.4	0.1	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	3.3	3.3	3.2	3.4	3.4	3.3	3.4	3.3	3.0	3.0	2.9	2.7

а9. Чи хотіли б Ви відкрити свою справу (власне підприємство, фермерське господарство та ін.)?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27.9	31.7
2. Скоріше ні	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.8	9.6
3. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.7	14.8
4. Скоріше так	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.7	16.5
5. Так	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.6	27.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.0
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9	3.0

а10. Якби у Вас несподівано з'явилась велика сума грошей, де б Ви захотіли її зберігати? (Відзначте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. У державному українському банку	—	—	—	—	—	—	—	—	8.0	9.7	11.3	21.1
2. У комерційному українському банку	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	2.2	5.2	6.4
3. У банку за кордоном	—	—	—	—	—	—	—	—	16.6	17.0	14.8	13.9
4. Ніяким банкам я б свої гроші не довірив (шукав би інший спосіб збереження своїх грошей)	—	—	—	—	—	—	—	—	50.2	51.1	50.4	39.5
5. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	6.5	6.6	6.2	7.6
6. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	15.2	13.2	12.1	11.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.2	0.0	0.1

а. Коментар

За період із березня 2004 року до березня 2005 року сталися суттєві зміни в економічних оцінках, орієнтаціях та установках населення України. Оцінюючи зміни економічних установок населення з погляду розвитку ринкової економіки, можна відзначити як позитивні, так і негативні тенденції цих змін.

Позитивні тенденції. Позитивні тенденції виявляються в підвищенні оцінки економічної ситуації в Україні й зростанні довіри населення до державних українських банків.

- Попри те, що оцінка економічної ситуації в Україні загалом і досі залишається на доволі низькому рівні (3.4 бала за шкалою від 0 до 10 балів), проте починаючи із 2000 року спостерігається поступове підвищення її. Цього року в динаміці підвищення загальної оцінки економічної ситуації зафіксовано відчутний стрибок.
- У коливальному ставленні населення до розвитку приватного підприємництва в Україні на початку 2005 року спостерігається певне поліпшення загального ставлення пересічних громадян до розвитку приватного підприємництва порівняно із попереднім роком.
- Відбулося суттєве підвищення довіри населення до державних українських банків: майже вдвічі (з 11% до 21%) зросла частка тих, хто висловлює готовність «зберігати гроші в державному банку України». Практично на стільки ж (на 11%) зменшилася питома вага людей, які не довіряють жодним банкам.

Негативні тенденції. Утім, на тлі підвищення оцінки економічної ситуації в Україні та зростання довіри населення до послуг державного банку **відбулося різке посилення антиринкових настроїв** і значне поширення негативного ставлення до процесів приватизації:

- на 14%, порівняно із 2004 роком, збільшилася частка людей, котрі негативно ставляться до **приватизації землі**;

- різко посилилося негативне ставлення до передавання в приватну власність **великих підприємств**: до 2005 року вже понад 60% населення негативно оцінюють цей процес і лише 13% — позитивно. (У 1994 році цей баланс був на користь позитивних установок.)
- Істотно поменшало (із 47% до 44%) людей, котрі схвалюють приватизацію **малих підприємств**.
- Відчутно зменшилася кількість не лише тих людей, які бажають заснувати власну справу (підприємство, фермерське господарство тощо), а й навіть тих, хто згоден працювати у підприємця.

V. Політична ситуація

b1. Якою мірою Вас цікавить політика?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не цікавить	27.2	29.2	30.4	28.7	27.2	26.7	21.9	24.2	19.2	18.0	20.8	11.3
2. Певною мірою цікавить	62.5	59.7	60.0	62.0	63.2	63.9	67.1	65.4	68.5	70.2	67.9	67.7
3. Дуже цікавить	9.8	10.7	9.3	9.1	9.4	9.3	10.9	10.2	12.0	11.6	11.1	21.1
Не відповіли	0.6	0.4	0.3	0.3	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.3	0.2	0.0
<i>Середній бал</i>	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	2.1

b2. Одні політичні сили хочуть, щоб Україна вибрала шлях соціалізму, інші — капіталізму. Як Ви особисто ставитесь до цих сил?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Підтримую прихильників соціалізму	22.1	22.5	20.1	20.9	23.6	23.4	22.5	23.6	27.5	25.7	25.2	23.7
2. Підтримую прихильників капіталізму	12.7	13.2	13.3	10.8	11.1	10.9	17.1	12.9	12.1	10.6	11.7	11.1
3. Підтримую і тих, і тих, аби не конфліктували	23.7	18.7	17.8	16.9	19.6	20.5	18.0	17.6	16.3	23.4	19.9	26.0
4. Не підтримую нікого з них	20.0	23.8	25.3	26.1	23.5	22.5	20.4	24.2	22.4	22.3	22.6	18.6
5. Інше	1.8	2.8	2.0	2.1	2.9	3.2	3.5	3.2	3.2	1.7	2.3	2.4
6. Важко сказати	19.3	19.1	21.6	23.1	19.4	19.2	18.5	18.3	18.3	16.1	18.1	18.2
Не відповіли	0.4	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1

в3. У політичному спектрі зазвичай вирізняються окремі, більш або менш самостійні течії. Нижче наведено декілька таких течій. Виберіть, будь ласка, одну з них, яка найближча Вам.

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Комуністична	10.3	8.7	9.7	10.8	21.9	18.6	15.5	15.2	15.1	14.6	14.4	7.4
2. Соціалістична	10.7	9.1	7.7	6.4	5.6	7.9	5.4	6.2	9.7	10.9	11.1	12.9
3. Соціал-демократична	5.0	5.0	4.7	4.8	7.1	7.7	7.8	7.6	17.2	12.3	10.2	13.9
4. Зелені	—	—	—	—	—	—	—	—	5.2	3.2	3.3	2.7
5. Ліберальна	1.9	0.8	2.7	1.6	1.3	1.3	1.0	0.9	0.8	0.6	1.2	1.2
6. Християнсько-демократична	3.3	2.9	2.4	2.9	2.2	2.7	2.9	2.9	2.5	2.3	2.5	3.1
7. Національно-демократична	6.4	5.2	6.1	4.9	6.2	5.0	7.5	6.7	6.8	7.9	8.4	10.2
8. Націоналістична	2.0	1.5	1.3	2.8	2.9	1.3	2.3	2.1	2.0	1.4	2.1	2.0
9. Інше	2.9	2.7	1.5	2.3	3.8	2.0	1.6	1.5	1.3	0.8	0.7	1.7
10. Ніяка взагалі	12.3	14.0	13.1	12.2	11.7	11.5	13.2	13.0	7.6	13.2	11.8	9.9
11. Ще остаточно не визначив своєї позиції	17.9	18.6	18.8	19.0	16.6	18.0	17.8	18.9	15.2	16.3	16.3	15.6
12. Я не розуміюся на цих течіях	27.6	31.4	32.1	32.3	20.7	23.8	24.9	24.8	16.3	16.3	17.9	19.3
Не відповіли	0.9	0.2	0.0	0.2	0.2	0.3	0.1	0.2	0.3	0.1	0.2	0.0

в4. Членом якої з громадських або політичних організацій Ви є? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Клуб за інтересами	2.0	1.7	1.6	1.5	1.3	1.7	2.5	3.0	1.2	1.2	1.7	1.8
2. Політична партія	0.7	0.6	0.5	0.4	0.9	1.5	0.8	1.7	2.2	2.0	1.9	2.5
3. Суспільно-політичний рух	0.4	0.3	0.4	0.4	0.4	0.4	0.2	0.5	0.7	0.6	0.6	0.4
4. Екологічний рух	1.3	1.7	0.9	0.6	1.5	2.0	1.1	0.9	2.0	1.5	1.3	1.1
5. Громадська організація, фонд, асоціація	0.9	0.4	0.6	0.6	0.6	0.7	0.8	0.7	0.7	0.6	0.7	0.7
6. Нетрадиційна профспілка	3.3	2.7	1.0	0.8	1.4	2.2	1.5	1.7	0.3	0.4	0.4	0.5
7. Творча спілка	1.2	0.8	0.4	0.1	0.7	0.9	0.6	0.7	0.4	0.4	0.5	0.8
8. Спортивний клуб, товариство	3.2	2.5	2.7	3.3	2.7	2.7	2.8	3.3	2.0	1.6	2.1	1.9
9. Об'єднання за фахом	2.7	2.5	2.3	2.1	2.0	2.2	2.9	1.9	2.8	3.4	2.9	3.3
10. Студентське товариство, молодіжна організація	1.7	1.7	1.6	1.4	1.4	1.5	2.0	1.4	1.8	1.4	1.4	1.3
11. Релігійна організація, церковна громада	3.0	3.7	3.3	2.5	3.9	4.3	5.2	4.3	4.0	4.2	4.2	3.8
12. Об'єднання фермерів	0.7	0.3	0.2	0.2	0.3	0.6	0.7	0.2	0.9	0.6	0.4	0.7
13. Інша організація, об'єднання, рух	0.7	1.0	1.1	0.3	0.6	0.9	1.0	1.0	0.9	0.9	0.7	0.8
14. Не належу до жодної з громадських, політичних організацій чи рухів	82.2	84.1	86.7	88.0	86.6	83.8	82.9	83.6	83.9	83.2	83.8	83.7
Не відповіли	0.9	0.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	0.0	0.2	0.1	0.0	0.0

в5. Як Ви думаєте, які соціальні групи відіграють значну роль у житті українського суспільства? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Робітники	23.4	22.2	17.2	19.1	18.7	19.7	25.4	23.9	27.2	19.1	22.4	28.4
2. Селяни	20.9	19.0	14.1	15.9	15.8	15.4	22.8	18.5	22.4	14.7	17.8	19.3
3. Інтелігенція	16.3	12.8	10.8	9.9	11.3	11.3	16.7	13.8	17.3	9.8	13.2	18.1
4. Підприємці, бізнесмени	24.2	24.5	21.7	25.2	25.4	30.7	32.4	31.2	28.0	28.9	27.0	31.9
5. Керівники держпідприємств	16.2	14.4	10.8	10.1	12.8	14.1	18.3	17.6	13.9	11.9	13.8	15.4
6. Службовці держапарату («чиновники»)	29.1	26.2	27.4	25.1	29.3	33.3	33.3	35.7	23.9	24.5	23.6	25.7
7. Пенсіонери	1.9	2.2	1.3	1.7	2.3	2.7	3.5	2.8	6.8	2.9	3.1	6.8
8. Керівники сільгоспідприємств	10.7	11.7	6.8	5.5	6.9	8.1	9.9	8.4	8.6	5.7	5.8	7.5
9. Лідери політичних партій	—	—	—	—	—	—	—	—	24.5	22.2	25.9	28.3
10. Військові	6.6	8.5	6.0	5.5	5.7	5.3	10.0	8.9	8.1	5.6	4.8	7.5
11. Працівники міліції, служби безпеки	7.9	11.0	7.3	8.9	10.6	9.9	13.8	12.7	14.5	11.7	12.6	12.8
12. Судді та працівники прокуратури	—	—	—	—	—	—	—	—	11.3	8.4	9.8	10.7
13. Мафія, злочинний світ	33.9	41.9	37.3	42.0	42.7	43.9	43.1	49.0	38.3	42.7	40.2	30.7
14. Інші	0.7	0.7	0.8	0.5	1.4	1.3	1.6	1.6	1.1	0.7	0.8	1.6
15. Ніхто не відіграє	4.2	3.9	4.3	4.6	3.6	3.6	2.8	2.4	2.3	3.1	2.8	2.3
16. Важко сказати	17.4	15.2	18.8	18.3	14.1	13.1	12.2	10.6	13.1	15.4	12.6	14.2
Не відповіли	0.2	0.2	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.4	0.3	0.1	0.2

в6. Чи можуть сьогодні в Україні люди вільно висловлювати свої політичні погляди?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	14.7	15.2	14.3	16.5	18.0	15.1	13.2	25.1	21.2	23.1	21.1	20.4
2. Важко сказати	29.8	28.6	25.7	28.5	27.6	27.1	35.9	39.6	23.2	27.8	23.9	21.0
3. Так	55.2	56.0	60.0	55.0	54.4	57.6	50.7	34.9	55.3	48.8	54.9	58.4
Не відповіли	0.3	0.2	0.0	0.0	0.1	0.2	0.2	0.4	0.3	0.3	0.1	0.2
<i>Середній бал</i>	2.4	2.4	2.5	2.4	2.4	2.4	2.4	2.1	2.3	2.3	2.3	2.4

в7. Чи є сьогодні в Україні політичні лідери, які можуть ефективно керувати країною?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	24.7	26.8	30.3	35.1	30.7	32.2	29.8	34.7	33.0	39.9	35.3	18.0
2. Важко сказати	55.7	61.0	58.4	54.6	53.5	47.3	49.4	46.2	36.1	36.3	36.0	31.5
3. Так	18.5	11.5	11.3	10.0	15.5	20.1	20.6	18.8	30.5	23.6	28.4	50.4
Не відповіли	1.1	0.7	0.0	0.3	0.4	0.3	0.2	0.3	0.4	0.2	0.2	0.1
<i>Середній бал</i>	1.9	1.8	1.8	1.7	1.8	1.9	1.9	1.8	2.0	1.8	1.9	2.3

в8. Чи потрібна, на Вашу думку, Україні багатопартійна система?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	29.8	34.3	31.3	35.5	39.7	42.3	42.7	43.1	50.8	45.3	42.6	35.7
2. Важко сказати	33.7	34.5	36.7	35.9	32.6	32.2	30.9	29.6	25.9	29.8	33.8	33.8
3. Так	36.1	31.1	32.0	28.6	27.5	25.4	26.4	27.3	22.7	24.3	23.2	29.9
Не відповіли	0.4	0.2	0.0	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.6	0.6	0.4	0.6

в9. Чи є в Україні серед наявних на сьогодні політичних партій і рухів такі, яким можна довірити владу?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	28.0	30.3	30.2	34.0	26.6	30.4	31.2	33.1	27.5	35.9	30.9	20.3
2. Важко сказати	56.9	60.6	57.6	54.7	49.5	50.1	51.8	49.3	39.8	40.9	43.3	42.1
3. Так	13.9	8.7	12.2	11.3	23.4	19.3	16.7	17.4	32.4	23.0	25.5	37.4
Не відповіли	1.2	0.4	0.0	0.0	0.5	0.1	0.3	0.3	0.3	0.2	0.3	0.2

в10. Чи можете Ви сказати, що обраний від Вашого округу депутат здатен виразити Ваші інтереси в парламенті?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	22.9	8.6	7.1	3.8	13.4	9.2	7.1	7.8	8.5	7.7	9.2	12.3
2. Не впевнений	33.4	30.8	29.7	25.1	43.0	38.3	37.9	36.1	37.6	35.3	34.1	36.6
3. Ні	12.6	34.2	31.7	41.8	24.2	33.9	32.1	34.4	36.4	41.1	39.9	32.7
4. Я не знаю, хто був обраний	21.0	24.0	29.4	27.8	17.7	17.5	22.0	20.7	16.9	15.8	16.6	18.4
5. В нашому окрузі депутат не обраний	8.4	1.9	2.1	1.2	1.5	0.7	0.7	0.9	—	—	—	—
Не відповіли	1.8	0.4	0.0	0.2	0.2	0.3	0.3	0.1	0.7	0.1	0.2	0.1

в11. Яку оцінку Ви б дали діяльності Л.Кучми / В.Ющенко на посаді Президента України, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2005
	Л.Кучми												В.Ющенко
1 найнижча оцінка	—	—	—	—	29.4	24.5	19.2	25.4	31.8	31.7	27.7	38.4	6.4
2	—	—	—	—	15.0	12.8	10.2	13.4	14.1	13.2	13.9	16.1	6.2
3	—	—	—	—	22.8	22.4	17.6	19.4	19.2	19.7	19.1	17.1	12.0
4	—	—	—	—	10.4	13.7	12.3	11.2	11.3	11.2	12.3	9.4	10.4
5	—	—	—	—	13.5	14.0	15.9	14.0	12.7	14.2	14.7	11.3	17.2
6	—	—	—	—	4.2	5.0	9.1	5.8	4.6	3.2	4.6	2.5	7.6
7	—	—	—	—	1.4	2.7	5.8	4.1	2.6	2.7	3.3	2.5	8.3
8	—	—	—	—	1.2	2.7	4.6	3.1	1.9	1.5	2.1	1.3	10.8
9	—	—	—	—	0.3	0.6	2.2	1.2	0.6	0.5	0.6	0.4	6.3
10 найвища оцінка	—	—	—	—	1.3	1.0	2.7	1.5	0.8	1.7	1.5	0.6	11.7
Не відповіли	—	—	—	—	0.5	0.6	0.5	0.8	0.6	0.4	0.3	0.2	2.9
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	3.0	3.3	4.0	3.4	3.0	3.1	3.2	2.7	5.6

b12. Яку оцінку Ви б дали діяльності В.Путіна / Б.Єльцина на посаді Президента Росії, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
					Б.Єльцина				В.Путіна			
1 найнижча оцінка	—	—	—	—	17.3	25.2	20.8	3.2	2.1	2.7	2.9	6.8
2	—	—	—	—	10.6	16.5	14.2	2.1	1.6	2.0	2.7	3.1
3	—	—	—	—	18.3	21.3	19.0	6.7	4.7	5.6	4.8	7.5
4	—	—	—	—	13.4	11.4	12.3	8.4	8.9	7.9	7.1	9.8
5	—	—	—	—	18.3	12.5	15.5	18.7	17.0	17.6	16.3	19.3
6	—	—	—	—	7.4	3.8	6.7	9.2	11.0	7.9	10.3	11.1
7	—	—	—	—	4.8	2.2	3.9	11.6	10.5	12.2	12.2	10.6
8	—	—	—	—	4.4	2.2	3.6	16.5	15.4	15.0	15.1	11.9
9	—	—	—	—	1.3	0.6	0.8	7.0	8.4	9.2	8.9	6.0
10 найвища оцінка	—	—	—	—	1.2	0.9	1.0	13.2	18.1	18.3	18.8	12.6
Не відповіли	—	—	—	—	3.0	3.4	2.2	3.4	2.5	1.6	0.8	1.4
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	3.9	3.1	3.5	6.4	6.8	6.7	6.8	6.0

b13. Яку оцінку Ви б дали діяльності О.Лукашенка на посаді Президента Білорусі, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	О.Лукашенка											
1 найнижча оцінка	—	—	—	—	11.2	8.9	16.3	8.4	9.5	10.3	7.7	7.8
2	—	—	—	—	9.2	6.9	10.4	6.6	6.5	7.6	6.1	6.0
3	—	—	—	—	14.3	12.1	13.3	10.8	8.8	12.1	9.4	9.6
4	—	—	—	—	11.5	10.7	10.3	9.7	8.7	8.4	11.1	9.5
5	—	—	—	—	15.4	17.6	15.5	14.4	16.1	17.9	20.2	17.4
6	—	—	—	—	6.4	7.4	6.9	8.2	7.1	7.3	8.8	8.1
7	—	—	—	—	5.3	6.2	6.2	9.9	7.9	6.8	8.1	9.3
8	—	—	—	—	7.6	9.6	7.1	10.7	7.8	7.9	8.4	9.4
9	—	—	—	—	3.9	4.5	2.5	5.8	5.6	5.1	5.2	5.3
10 найвища оцінка	—	—	—	—	9.1	11.3	8.1	11.3	18.7	13.5	13.0	15.6
Не відповіли	—	—	—	—	6.1	4.9	3.3	4.1	3.1	3.0	1.9	2.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	4.9	5.3	4.6	5.6	5.8	5.4	5.6	5.8

b14. Яку оцінку Ви б дали діяльності Б.Клінтона / Дж.Буша на посаді Президента США, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
					Б.Клінтона				Дж.Буша			
1 найнижча оцінка	—	—	—	—	1.6	6.0	2.3	1.5	6.5	16.1	16.8	12.3
2	—	—	—	—	0.9	3.5	1.6	0.8	4.7	6.3	8.9	7.1
3	—	—	—	—	2.9	4.6	2.5	2.0	9.0	12.1	13.0	10.9
4	—	—	—	—	3.3	5.0	3.8	2.9	6.7	9.4	9.8	10.8
5	—	—	—	—	10.5	13.0	10.3	10.4	16.2	17.3	18.6	18.8
6	—	—	—	—	6.8	6.5	6.2	6.9	8.3	6.7	8.2	8.2
7	—	—	—	—	9.9	9.4	9.1	9.4	10.0	7.3	7.0	9.6
8	—	—	—	—	20.7	14.3	21.1	21.8	11.2	7.6	7.1	8.9
9	—	—	—	—	15.1	13.4	13.9	17.2	8.3	4.8	3.3	4.3
10 найвища оцінка	—	—	—	—	22.9	19.8	25.7	22.9	15.3	9.0	5.7	7.0
Не відповіли	—	—	—	—	5.4	4.5	3.5	4.2	3.8	3.3	1.6	2.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	7.6	6.8	7.6	7.7	6.1	4.9	4.6	5.0

Зведена таблиця (b11–b14)
ОЦІНКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРЕЗИДЕНТА...
Середній бал: шкала 1–10 балів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2005	
<i>України</i>					Л.Кучми									В.Ющенко
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	3.0	3.3	4.0	3.4	3.0	3.1	3.2	2.7	5.6	
<i>Росії</i>					Б.Єльцина			В.Путіна						
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	3.9	3.1	3.5	6.4	6.8	6.7	6.7	6.0		
<i>Білорусії</i>					О.Лукашенка									
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	4.9	5.3	4.6	5.6	5.8	5.4	5.6	5.8		
<i>США</i>					Б.Клінтона				Дж.Буша					
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	7.6	6.8	7.6	7.7	6.1	4.9	4.5	5.0		

b15. Якою, на Вашу думку, має бути роль Президента в Україні? (Відзначте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Президент має бути головою уряду і приймати на себе всю повноту відповідальності за зовнішню та внутрішню політику (як у США)	52.5	56.4	47.1	59.8	60.1	61.0	62.3	58.8	56.8	—	—	42.2
2. Президент має розділити владу з прем'єр-міністром, який затверджується парламентом (як у Франції)	10.3	8.7	10.9	6.6	6.7	7.6	11.2	11.3	12.6	—	—	27.9
3. Президент має бути головою держави, «символом нації» без владних повноважень, які має прем'єр-міністр, обраний парламентом (як в Італії та ФРН)	5.0	4.9	7.7	4.9	4.1	7.3	5.1	5.9	8.2	—	—	9.9
4. Президент України взагалі не потрібен	6.6	4.4	5.8	4.8	7.1	5.9	5.3	5.8	5.3	—	—	2.8
5. Важко сказати	24.9	25.5	28.5	24.0	21.8	17.7	15.8	18.0	17.2	—	—	16.7
Не відповіли	0.7	0.1	0.0	0.0	0.1	0.5	0.3	0.1	0.1	—	—	0.3

b16. Як би Ви оцінили в цілому політичну ситуацію в Україні? (Відзначте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Благополучна	—	—	—	—	0.9	1.2	3.2	0.9	2.7	1.7	3.3	4.2
2. Спокійна	—	—	—	—	8.2	11.7	25.7	10.1	16.0	17.1	17.9	21.3
3. Напружена	—	—	—	—	50.3	54.4	45.9	57.9	55.3	53.1	55.3	57.5
4. Критична, вибухонебезпечна	—	—	—	—	33.9	21.9	13.6	22.4	14.8	11.3	11.1	8.3
5. Важко сказати	—	—	—	—	6.6	10.7	11.5	8.5	11.1	16.7	12.1	8.4
Не відповіли	—	—	—	—	0.1	0.2	0.0	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2

в17. Якому шляху розвитку України Ви віддасте перевагу? (Відзначте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Першою чергою розширювати зв'язки в рамках СНД	40.5	38.8	31.8	23.7	23.8	18.5	15.4	16.3	13.4	13.2	13.1	10.9
2. Розвивати відносини переважно з Росією	16.6	14.8	14.4	4.5	5.0	4.8	4.1	6.6	8.6	9.8	11.4	8.3
3. Зміцнювати перш за все східнослов'янський блок (Україна, Росія, Білорусь)	—	—	—	24.3	23.7	24.0	22.8	29.2	34.0	34.4	34.3	29.3
4. Встановлювати зв'язки першою чергою з розвиненими країнами Заходу	12.6	13.9	15.9	13.8	12.8	16.4	16.5	13.2	12.7	10.7	14.4	17.9
5. Опиратися перш за все на власні ресурси, зміцнюючи незалежність	12.9	14.4	18.5	16.1	17.7	19.7	26.1	20.8	22.2	21.2	17.1	20.2
6. Різні регіони України мають обирати свій шлях	4.1	4.4	4.5	4.1	5.0	4.1	3.5	3.4	—	—	—	2.9
7. Інше	3.7	2.8	2.6	2.2	2.5	2.8	1.5	1.4	1.0	1.8	1.3	1.6
8. Важко сказати	9.5	10.8	12.2	11.3	9.3	9.7	10.1	9.0	8.0	8.6	8.2	8.9
Не відповіли	0.2	0.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2	0.2	0.1

в18. Чи підтримуєте Ви ідею подвійного громадянства в Україні?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	—	52.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.6
2. Ні	—	30.9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.6
3. Важко сказати	—	16.3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.3
Не відповіли	—	0.0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6

в19. Як Ви ставитесь до ...Ідеї приєднання України до союзу Росії й Білорусі?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше негативно	—	—	—	24.3	21.0	23.4	37.0	25.7	23.1	19.9	20.1	27.8
2. Важко сказати	—	—	—	22.1	17.5	23.7	22.2	21.9	18.8	18.1	16.8	18.4
3. Скоріше позитивно	—	—	—	53.6	61.4	52.7	40.8	52.3	57.8	61.9	62.8	53.6
Не відповіли	—	—	—	0.0	0.2	0.1	0.1	0.1	0.3	0.1	0.3	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	2.3	2.4	2.3	2.0	2.3	2.3	2.4	2.4	2.3

в20. Як Ви ставитесь до ...Вступу України до Європейського Союзу?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше негативно	—	—	—	—	—	—	9.6	8.0	15.0	10.0	11.7	19.9
2. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	34.4	36.0	40.1	41.6	39.7	32.9
3. Скоріше позитивно	—	—	—	—	—	—	56.0	55.8	44.4	47.7	47.9	47.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.1	0.2	0.6	0.8	0.6	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	2.5	2.5	2.3	2.4	2.4	2.3

b21. Як Ви ставитесь до ...Вступу України до НАТО?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше негативно	—	—	—	—	—	—	33.5	32.5	37.9	37.9	38.5	50.4
2. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	41.5	44.2	42.6	40.6	42.0	34.4
3. Скоріше позитивно	—	—	—	—	—	—	24.9	23.1	18.8	20.8	18.8	14.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.1	0.2	0.6	0.7	0.7	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	1.9	1.9	1.8	1.8	1.8	1.6

b22. Як Ви ставитесь до ...Співпраці України з Міжнародним Валютним Фондом?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше негативно	—	—	—	—	—	—	23.0	22.7	29.1	23.2	17.9	19.5
2. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	40.9	41.4	41.8	42.4	46.6	45.4
3. Скоріше позитивно	—	—	—	—	—	—	36.0	35.7	28.6	33.6	34.9	35.0
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.1	0.2	0.5	0.8	0.6	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	2.1	2.1	2.0	2.1	2.2	2.2

b23. Як Ви ставитесь до ідеї прямого президентського правління в Україні, коли Президент перебирає на себе всю повноту влади з метою виходу з кризи, обмежуючи функції парламенту? (Відзначте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Це неприпустимо за жодних обставин	16.5	11.3	15.4	—	—	—	—	—	—	—	—	13.4
2. Це необхідно, якщо парламент виявиться непрацездатним	33.0	32.3	30.6	—	—	—	—	—	—	—	—	45.6
3. Це треба зробити в будь-якому разі	8.4	21.8	13.8	—	—	—	—	—	—	—	—	13.9
4. Важко сказати	41.0	34.5	40.2	—	—	—	—	—	—	—	—	27.1
Не відповіли	1.1	0.1	0.0	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1

в24. Як Ви оцінюєте діяльність Президента України?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Л.Кравчука	Л.Кучми										В.Ющенко
1. Безумовно позитивно	4.9	9.7	7.3	3.8	1.9	3.3	5.0	2.9	—	—	—	28.6
2. Скоріше позитивно, ніж негативно	16.2	27.6	19.0	17.3	9.7	14.3	23.6	10.9	—	—	—	26.1
<i>Разом позитивно</i>	<i>21.1</i>	<i>37.3</i>	<i>26.3</i>	<i>21.1</i>	<i>11.6</i>	<i>17.6</i>	<i>28.6</i>	<i>13.8</i>	—	—	—	<i>54.7</i>
3. Важко сказати, позитивно чи негативно	30.8	39.4	37.2	38.1	34.8	32.1	33.9	31.7	—	—	—	32.8
4. Скоріше негативно, ніж позитивно	29.8	15.8	22.4	25.6	31.4	28.2	22.4	33.9	—	—	—	7.2
5. Безумовно негативно	17.5	7.5	14.2	15.2	21.8	21.9	14.7	20.2	—	—	—	5.0
<i>Разом негативно</i>	<i>47.3</i>	<i>23.3</i>	<i>36.6</i>	<i>40.8</i>	<i>53.2</i>	<i>50.1</i>	<i>37.1</i>	<i>54.1</i>	—	—	—	<i>12.2</i>
Не відповіли	0.8	0.1	0.0	0.0	0.4	0.2	0.4	0.4	—	—	—	0.3

в. Коментар

Інтерес населення до політики. За період із березня 2004 року до березня 2005 року істотно **посилився** інтерес населення до політики загалом (на 10% збільшилася кількість людей, які зазначають, що політика їх цікавить значною мірою, і настільки ж поменшало тих, хто зовсім не цікавиться політикою). Такий «великий стрибок» у підвищенні інтересу «пересічних людей» до політичного життя країни у моніторингу за 12 років зафіксовано вперше.

Політична самоідентифікація: рівень і тенденції. На тлі посилення інтересу до політики меншою мірою (ніж можна було очікувати) виражено підвищення рівня політичної ідентифікації й активності населення в цілому, хоча дані моніторингу засвідчують увиразнення певних тенденцій. Показником політичної самоідентифікації у моніторингу виступає відповідь на запитання: «У політичному спектрі зазвичай вирізняють окремі, більш або менш самостійні течії. Виберіть, будь ласка, одну із них, яка є для Вас найближчою».

- Від 2002 року практично не змінюється питома вага населення, яке не визначилося стосовно власної «політичної платформи». Вона становить більш як третину населення — 36% (16% заявляють, що «поки остаточно не визначили свою позицію», а 19% — що взагалі «не знаються на політичних течіях»).
- За останній рік суттєво знизилася (із 14% до 7%) політична самоідентифікація людей із комуністичною течією. Водночас дещо підвищилася питома вага людей, які ідентифікують себе із соціалістичними преференціями. Щоправда, це підвищення статистично не значиме й може зумовлюватися особливостями вибіркового дослідження; втім, імовірно, що зростання самоідентифікації із соціалістичним напрямом у політичному житті є певним етапом у процесі зростання соціалістичної самоідентифікації, що окреслився від 2001 року.
- Тривають тенденції зростання політичної самоідентифікації населення із національно-демократичною та соціал-демократичною течіями. Причому самоідентифікація із соціал-демократичною течією істотно підвищилася (із 10% до 14%), хоч як це дивно, саме впродовж останнього року.

- Зміни в конфігурації політичних пререференцій відбуваються переважно за рахунок «переорієнтувань» політичних позицій. На початку 2005 року четвірку політичних течій-лідерів очолили: соціал-демократична (14%) і соціалістична (13%); потім розташувалися національно-демократична (10%) і комуністична (7%).

Політична участь і політична активність. Реальна участь людей у діяльності політичних партій і суспільно-політичних рухів як і раніше залишається на доволі низькому рівні.

Разом із тим події «помаранчевої революції», коли масова політична активність населення змогла зруйнувати адміністративний «сценарій» президентських виборів, явно далася взнаки в переоцінюванні населенням ролі «пересічних людей» у житті українського суспільства.

- У масовій свідомості помітно підвищилася значимість у суспільстві таких груп як робітники, інтелігенція, підприємці.
- Істотно знизилася соціальна роль мафії та злочинного світу в житті суспільства (із 40% до 31%). І якщо до останнього року мафія у громадській думці була безумовним лідером впливу на суспільно-політичне життя країни, то на початку 2005 року це лідерство мафія практично «на рівних» розділила із підприємцями й робітниками.

Ставлення населення до політичних лідерів і політичних партій. В Україні за останній рік кардинальним чином змінилося ставлення населення до політичних лідерів і політичних партій.

- Уперше серед населення України питома вага людей, котрі вважають, що «в Україні є такі політичні партії, яким можна довірити владу», перевищує загаль скептиків.
- Ще більшою мірою, ніж до інституту політичних партій, зросла довіра населення України до інституту політичних лідерів. Зараз практично половина населення (50,4%) вважає, що «нині в Україні є політичні лідери, здатні ефективно управляти країною», тоді як на початку минулого року такої думки дотримувалися лише **28%** громадян.
- Визнання політичної здатності як окремих лідерів, так і партій спричинилося до припинення тенденції розвитку антидемократичних установок стосовно інституту багатопартійності в українському суспільстві. У 1994 році частка людей, які вважають, що Україні потрібна багатопартійна система, перевищувала кількість противників цього демократичного постулату (36% і 30% відповідно). Наступними роками відбувалося зростання недемократичних установок стосовно інституту багатопартійності. На початку 2005 року лави прихильників багатопартійності залишалися меншими за кількість її противників (30% і 36%). Утім, якщо зважити на те, що на початку 2004 року співвідношення між прихильниками і противниками багатопартійності було значно більшим (23% і 43%), то цей зсув можна оцінювати як позитивний у плані становлення демократії в Україні.
- Зміна ставлення населення до інституту політичних лідерів в Україні, безумовно, пов'язана зі ставленням людей до конкретних політичних персоналій. Передусім це стосується особистості Президента.

Оцінка діяльності Президента. Від 1998 року до моніторингу включено запитання, пов'язані з оцінкою діяльності Президента. Опитування містить оцінки (за десятибальною шкалою) діяльності президентів України, Росії, Білорусі та США.

- Упродовж усього цього періоду найвищою була оцінка Президента США Б.Клінтона (1998–2001 роки). У 2001 році вона сягнула 7.7 бала. Після приходу до влади Дж. Буша оцінка американського Президента різко знизилася, і рік у рік невпинно знижувалася. У 2004 році рейтинг Дж.Буша становив 4.5 бала. Та все одно ця оцінка була набагато вищою за оцінку українського Президента Л.Кучми (3.2 бала).
- За непопулярністю в Україні із Президентом Л.Кучмою міг змагатися лише Президент Росії Б.Єльцин (1998–2000 роки). Після приходу до влади в Росії В.Путіна, рейтинг Президента Росії в Україні різко підвищився, й від 2002 року був і залишається найвищим за оцінками українського населення.
- Упродовж 2001–2005 років оцінка Президента України Л.Кучми була значно нижчою за оцінки, що їх давало населення України президентам інших держав. У березні 2005 року оцінка населенням України діяльності Л.Кучми на посаді Президента була найнижчою за весь період його діяльності — 2.7 бала.
- У 2005 році в моніторинговий інструментарій було включено два запитання стосовно оцінки Президента України: оцінка Л.Кучми (оскільки він перебував при владі переважну частину 2004 року, який передував опитуванню) та В. Ющенко (оскільки до моменту опитування він виборов перемогу на виборах і понад два місяці обіймав посаду Президента). Прихід В.Ющенко до влади спричинив істотне зростання рейтингу Президента України (5.6 бала). У березні 2005 року за своєю популярністю у населення України В.Ющенко майже впритул наблизився до рейтингів В.Путіна (6.0 балів) та О.Лукашенка (5.8 бала), випередивши за рейтингом Дж. Буша (5.0 балів).

Геополітичні орієнтації населення. Геополітичною домінантою розвитку України в масовій свідомості населення поки що залишається східний вектор.

- У 2005 році 54% населення України висловили позитивне ставлення до «ідеї приєднання України до союзу Росії й Білорусі», негативне — 28%.
- Можемо бачити, що попри те, що поширеність позитивних орієнтацій на «східно-слов'янський союз» у 2005 році знизилася порівняно із 2004 роком, коли позитивно до такої ідеї ставилося 64% (а негативно — 20%), понад половину дорослого населення України й досі віддають перевагу цьому геополітичному напрямку.
- Існують принципові регіональні розбіжності у ставленні населення до зовнішньополітичних «східнослов'янських» орієнтацій України: у східних регіонах ця ідея дістає підтримку у 77% населення, в південних — у 71%, в центральних — у 43%, в західних — у 18%. Негативно ставиться до «ідеї приєднання України до союзу Росії й Білорусі» у східних регіонах 7% населення, у південних — 14%, у центральних — 38%, у західних — 41%.
- Поряд зі «східною» орієнтацією масова свідомість водночас загалом схвалює ідею вступу України до Європейського Союзу: 47% населення у 2005 році висловилося на підтримку цієї ідеї. Але якщо кількість прихильників вступу України до Євросоюзу практично не змінилася порівняно із 2004 роком, то число противників такого напрямку розвитку відчутно збільшилося: з 12% (у 2004 році) до 29% (у 2005 році).
- У 2005 році різко посилилося негативне ставлення населення до ідеї вступу України до НАТО. Слід зауважити, що поступове наростання негативних установок фіксувалося впродовж усього моніторингу цього ставлення, але 2005 року противників союзу із

НАТО різко побільшало (як за рахунок тих, хто ставився до цієї проблеми нейтрально, так і за рахунок прихильників такого союзу) і становить уже більш як половину населення.

- З огляду на те, що майже п'ята частина населення України (виявляючи певну **геополітичну амбівалентність**) позитивно ставиться як до ідеї вступу в союз із Росією та Білоруссю, так і до вступу до Європейського союзу, можна припустити, що посилення негативного ставлення до вступу до НАТО зумовлене побоюваннями втягування України до геополітичних конфліктів, пов'язаних із протистоянням Росії та НАТО.

Ставлення населення до політичної ситуації. Більшість населення України оцінює політичну ситуацію як напружену (58%). Водночас населення явно побоюється роздмухування різних політичних протистоянь. У відповідях на запитання: «Одні політичні сили хочуть, щоб Україна обрала шлях соціалізму, інші — капіталізму. Як Ви особисто ставитеся до цих сил?» у 2005 році значимо збільшилася частка тих людей, котрі обрали відповідь: «Підтримую і тих, і тих, аби не конфліктували».

С. Правова свідомість і соціальний протест

с1. Чи зверталися Ви за останні 12 місяців до вказаних установ чи організацій щодо розв'язання Ваших особистих проблем, та якою мірою Ви задоволені їх розв'язанням? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить по кожному рядку).

с1.1 Чи зверталися ... Міліція

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не зверталися	—	—	—	—	—	—	—	—	89.1	—	—	92.4
2. Зверталися, але безрезультатно	—	—	—	—	—	—	—	—	7.7	—	—	5.8
3. Зверталися і отримали допомогу	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	—	—	1.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	—	—	0.1

с1.2 Чи зверталися ... Суд

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не зверталися	—	—	—	—	—	—	—	—	94.7	—	—	93.1
2. Зверталися, але безрезультатно	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0	—	—	4.7
3. Зверталися і отримали допомогу	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7	—	—	2.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	—	—	0.1

с1.3 Чи зверталися ... Прокуратура

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не зверталися	—	—	—	—	—	—	—	—	96.7	—	—	96.2
2. Зверталися, але безрезультатно	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7	—	—	2.8
3. Зверталися і отримали допомогу	—	—	—	—	—	—	—	—	0.9	—	—	0.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	—	—	0.2

с1.4 Чи зверталися ... Адвокат

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не зверталися	—	—	—	—	—	—	—	—	94.1	—	—	94.1
2. Зверталися, але безрезультатно	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	—	—	2.7
3. Зверталися і отримали допомогу	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0	—	—	2.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	—	—	0.3

с1.5 Чи зверталися ... Місцева держадміністрація

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не зверталися	—	—	—	—	—	—	—	—	90.1	—	—	83.0
2. Зверталися, але безрезультатно	—	—	—	—	—	—	—	—	6.1	—	—	11.9
3. Зверталися і отримали допомогу	—	—	—	—	—	—	—	—	3.4	—	—	4.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.5	—	—	0.2

с2. Якби уряд України ухвалив рішення, яке утискає Ваші законні права та інтереси, чи могли б Ви щось зробити проти такого рішення?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, нічого не зміг би зробити	65.1	66.7	65.4	67.0	67.6	61.6	66.2	63.9	65.8	70.7	69.0	57.1
2. Важко сказати	28.6	27.3	29.8	28.2	28.2	33.9	29.7	31.0	26.9	23.4	24.7	33.4
3. Так, зміг би щось зробити	5.6	5.7	4.8	4.7	4.1	4.4	4.0	5.1	7.3	5.6	6.2	9.4
Не відповіли	0.7	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.3	0.1	0.1

с3. А якби аналогічне рішення ухвалила місцева влада, чи змогли б Ви щось зробити проти такого рішення?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, нічого не зміг би зробити	56.1	59.2	60.0	61.5	58.8	54.2	60.1	56.3	55.8	56.4	54.9	46.2
2. Важко сказати	30.4	29.3	31.7	31.8	31.8	36.6	32.5	34.2	32.9	31.1	31.7	36.6
3. Так, зміг би щось зробити	12.3	11.4	8.3	6.6	9.2	9.1	7.3	9.5	11.2	12.3	13.3	17.2
Не відповіли	1.2	0.1	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.2	0.1

с4. Як Ви вважаєте, наскільки можливі зараз у Вашому місті/селі масові виступи (мітинги, демонстрації) населення проти падіння рівня життя, на захист своїх прав?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Малоімовірно	—	—	—	—	40.1	44.3	47.6	44.9	53.6	56.6	56.5	42.7
2. Важко сказати	—	—	—	—	22.6	28.8	28.7	23.4	25.0	22.4	21.2	22.1
3. Досить ймовірно	—	—	—	—	37.0	26.9	23.7	31.7	20.7	20.7	22.2	35.2
Не відповіли	—	—	—	—	0.3	0.0	0.0	0.0	0.6	0.3	0.1	0.0

с5. Якщо такі мітинги, демонстрації протесту відбудуться, Ви особисто братимете в них участь чи ні?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше за все, ні	—	—	—	—	35.4	38.5	43.6	41.1	41.7	41.6	48.2	39.8
2. Важко сказати	—	—	—	—	29.1	31.3	31.0	29.2	28.1	25.8	23.7	24.9
3. Скоріше за все, так	—	—	—	—	35.2	30.1	25.4	29.7	29.7	32.3	28.0	35.2
Не відповіли	—	—	—	—	0.4	0.1	0.0	0.1	0.6	0.3	0.1	0.1

сб. У разі, коли порушено Ваші права та інтереси, які заходи та засоби обстоювання своїх прав Ви вважаєте за найефективніші і припустимі настільки, що Ви самі ГОТОВІ ВЗЯТИ в них УЧАСТЬ? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Участь у передвиборчих кампаніях	15.5	14.8	13.7	10.1	15.4	18.3	20.1	20.2	16.5	—	—	23.7
2. Збирання підписів під колективними петиціями	17.0	16.7	12.7	11.3	16.9	18.6	17.4	20.1	15.6	—	21.8	24.6
3. Законні мітинги і демонстрації	16.6	16.2	15.2	14.8	22.4	23.8	19.9	26.6	20.0	—	19.2	34.2
4. Погрожування страйком	7.9	7.9	7.4	6.9	9.1	6.9	6.7	9.2	5.2	—	3.8	6.0
5. Бойкот (відмова виконувати рішення адміністрації, органів влади)	7.1	7.0	6.6	5.1	7.5	7.1	7.2	8.7	5.2	—	2.7	6.2
6. Несанкціоновані мітинги і демонстрації	2.2	2.6	2.2	2.7	4.4	3.2	3.3	4.3	2.6	—	1.3	3.2
7. Незаконні страйки	1.6	1.8	1.9	2.3	2.5	2.2	2.4	2.4	1.1	—	0.9	1.6
8. Голодування протесту	2.0	1.9	2.9	2.0	3.4	2.6	2.6	3.9	1.7	—	1.5	3.7
9. Пікетування державних установ	4.4	4.0	5.9	4.3	7.7	7.3	6.5	8.4	5.6	—	5.1	9.9
10. Захоплення будівель державних установ, блокування шляхів сполучення	1.0	1.2	0.9	1.4	2.0	1.7	1.7	1.8	1.0	—	1.6	2.4
11. Створення незалежних від Президента та уряду збройних формувань	2.0	2.9	1.6	2.5	2.7	2.9	2.4	2.5	1.7	—	—	0.9
12. Інше	1.1	1.1	0.7	0.7	1.2	1.4	1.1	1.0	0.8	—	1.2	1.4
13. Жоден із заходів не здається мені ефективним і припустимим настільки, щоб я взяв(ла) в них участь	31.9	36.9	33.5	37.3	29.8	29.9	34.2	30.3	37.1	—	36.6	25.2
14. Важко сказати	29.8	27.2	33.3	33.4	30.5	27.5	26.9	26.6	21.9	—	19.0	19.6
Не відповіли	0.6	0.1	0.0	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	—	0.2	0.1
«Індекс Дестабілізаційності Протестного Потенціалу» (ІДПП)*	3.2	3.2	3.0	2.9	4.2	4.0	3.7	4.6	3.0	—	2.6	4.6

* 1988 року нами була розроблена методика вимірювання рівня соціальної напруженості, основним показником якої виступає «Індекс Дестабілізаційності Протестного Потенціалу» (ІДПП). Основою обчислення ІДПП слугують результати експертних оцінок (100 експертів) різних форм соціального протесту з огляду на міру їх дестабілізаційності. Отримані коефіцієнти дестабілізаційності співвідносяться із питомою вагою громадян, готових взяти участь у тій чи тій формі протесту. Дослідження засвідчили, що значення індексу дестабілізаційності, яке перевищує «критичну точку» 4.4 бала, сполучене із масовими акціями протесту.

с7. Що, на Вашу думку, краще — терпіти всілякі матеріальні труднощі заради збереження в країні порядку, миру та спокою чи у випадках значного погіршення умов життя виходити на вулицю з протестом? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Потрібно за будь-яку ціну зберегти порядок, мир та спокій	43.8	40.8	34.6	28.9	29.4	31.1	36.1	27.0	34.0	29.0	34.2	35.2
2. Важко сказати	31.0	32.9	33.3	34.1	32.0	34.5	33.4	33.2	24.2	23.6	22.6	19.3
3. Потрібно активно протестувати проти постійного погіршення умов життя	22.7	26.2	32.1	36.6	38.5	34.0	30.6	39.7	41.5	46.8	42.1	45.4
Не відповіли	2.4	0.1	0.0	0.4	0.1	0.3	0.0	0.1	0.3	0.6	1.2	0.2

с8. Чи варто було скасовувати смертну кару в Україні?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так, варто	—	—	—	—	—	—	—	—	14.4	11.4	14.6	19.4
2. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	18.7	19.7	22.2	23.7
3. Ні, не варто	—	—	—	—	—	—	—	—	66.8	68.4	61.7	56.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	0.4	1.4	0.1

с8а. Як Ви ставитеся до смертної кари — варто її скасувати чи розширити застосування?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. негайно скасувати	8.7	5.4	4.5	5.8	4.6	6.4	4.3	6.5	5.1	—	—	—
2. Поступово просуватися до її відміни	17.0	12.1	12.1	12.4	14.8	11.5	12.9	15.6	13.2	—	—	—
3. Залишити її застосування в теперішніх рамках	31.8	31.4	35.5	40.1	43.9	42.9	44.5	41.4	37.3	—	—	—
4. Розширити її застосування	26.5	34.5	32.7	23.3	19.1	23.9	24.6	18.0	26.7	—	—	—
5. Важко відповісти	15.4	16.0	15.0	18.4	17.5	15.1	13.6	18.4	17.6	—	—	—
Не відповіли	0.6	0.6	0.2	0.0	0.1	0.2	0.0	0.1	0.2	—	—	—

с. Коментар

Політична ефективність. Під політичною ефективністю в сучасних концепціях політичної культури розуміють відчуття пересічною людиною можливості справляти вплив на політичний процес. Чим вищий рівень політичної ефективності в масовій свідомості пересічних громадян, тим про вищий рівень розвитку демократії у країні можна говорити.

- У 2005 році політична ефективність громадян України дещо зросла. З 6% до 9% збільшилася кількість громадян, які ствердно відповіли на запитання: «Якби уряд України ухвалив рішення, яке обмежує Ваші законні права й інтереси, чи могли б Ви щось зробити проти такого рішення?». На 4% (з 13% до 17%) зросла частка тих, хто вважає, що зміг би щось зробити, «якби аналогічне рішення ухвалила місцева влада». Хоча за останній рік сталися незначні зміни, проте цей зсув статистично достовірний і свідчить

про позитивну тенденцію підвищення демократичної культури населення. Які шляхи впливу на владу населення України вважає найефективнішими — легітимні чи нелегітимні?

Зверненість до правоохоронних організацій. Зверненість людей до правоохоронних організацій у разі обмеження їхніх прав та інтересів і досі залишається на дуже низькому рівні. Значною мірою це зумовлене тим, що відповідні організації часто не виконують своїх функцій із надання правозахисної допомоги населенню.

- За допомогою до міліції у 2005 році звернулося 8% громадян, і лише менш як чверть із них зазначили, що необхідну допомогу їм надали.
- 7% зверталися до суду; з-поміж них одержали допомогу 31%.
- 4% зверталися до прокуратури; серед них допомогу дістали 24%.
- 6% зверталися до адвоката; серед них одержали допомогу 52%.
- 17% зверталися до місцевої адміністрації; з їх числа отримали допомогу 29%.

Протестні настрої. До початку 2005 року значно зросла (на 13%) кількість людей, які вважають, що в їхньому населеному пункті достатньо ймовірними є масові акції протесту. Збільшилася на 7% і частка тих, хто готовий особисто взяти участь у мітингах і демонстраціях протесту на захист своїх прав. Останнім часом таку психологічну налаштованість на протестну активність висловлює понад третину дорослого населення України.

Форми протесту. Більшою чи меншою мірою зросла готовність практично до всіх форм протесту. Найпопулярнішими формами протесту в масовій свідомості наразі є: законні мітинги і демонстрації (34%); збирання підписів під колективними відозвами (25%); участь у передвиборчих кампаніях (24%). Найбільшою мірою за останній рік зросла готовність до таких форм обстоювання своїх інтересів, як: особиста участь у передвиборчих кампаніях (готовність зросла на 7%); у законних мітингах і демонстраціях (на 5%), у пікетуванні державних установ (на 5%).

Соціальна напруженість. Підвищення готовності до участі в нелегітимних формах протесту призвело до підвищення рівня соціальної напруженості в Україні.

- *У 1988 році ми розробили методiku вимірювання соціальної напруженості, найважливішим показником якої виступає «Індекс Дестабілізаційності Протестного Потенціалу» (ІДПП). Основу для розрахунку ІДПП становлять результати експертних оцінок (100 експертів) різних форм соціального протесту з огляду на рівень їх дестабілізаційності. Отримані коефіцієнти дестабілізаційності співвідносяться із питомою вагою громадян, готових взяти участь у тій чи тій формі протесту.*
- *Дослідження показали, що значення індексу дестабілізаційності, яке перевищує «критичну точку» 4.4 бала, сполучене із масовими акціями протесту.*

У березні 2005 року рівень соціальної напруженості в Україні становив 4.6 бала. Таке саме значення цього показника фіксувалося в моніторингу на початку 2001 року (цей період в Україні пов'язаний із масовими виступами у зв'язку із «касетним скандалом»).

Ставлення до страти. Прийняття в Україні закону про скасування страти мало вплинуло на співвідношення її прихильників і противників, стабільно залишаючи «право більшості» за першими. Але саме цього року сталися невеликі, але значимі зміни у бік зменшення кількості прихильників смертних вироків, і збільшення числа їхніх противників, що можна розцінювати як невелике просування в бік демократизації свідомості населення.

D. Суспільна мораль, конфлікти й довіра

Люди висловлюють різні думки щодо життя (як свого особистого, так і життя суспільства). Ми зібрали декотрі, найбільш поширені висловлювання людей. Відзначте, будь-ласка, КОЖНУ думку — ЗГОДНІ Ви з нею чи НІ. (Намагайтеся уникати відповіді «не знаю»).

d1.1 Зараз все так хитко, і здається, що може відбутися все, що завгодно

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	85.7	80.9	81.8	—	—	—	71.9
0. Не згоден	—	—	—	—	—	6.6	10.3	9.7	—	—	—	18.8
1. Не знаю	—	—	—	—	—	7.0	8.5	8.3	—	—	—	9.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.7	0.3	0.2	—	—	—	0.0

d1.2 Чого сьогодні нам не вистачає, так це справжньої дружби, як було раніше, — на все життя

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	70.2	64.6	63.0	—	—	—	68.2
0. Не згоден	—	—	—	—	—	19.0	22.4	23.2	—	—	—	21.3
1. Не знаю	—	—	—	—	—	10.4	12.7	13.6	—	—	—	10.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.4	0.2	0.2	—	—	—	0.1

d1.3 За теперішнього безпорядку та невизначеності важко зрозуміти, у що вірити

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	83.2	78.3	79.7	—	—	—	68.4
0. Не згоден	—	—	—	—	—	11.5	14.4	13.4	—	—	—	23.2
1. Не знаю	—	—	—	—	—	5.0	6.9	6.7	—	—	—	8.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.3	0.3	0.2	—	—	—	0.0

d1.4 Все так швидко зараз змінюється, що не розумієш, яким законам слідувати

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	82.3	79.8	77.6	—	—	—	67.8
0. Не згоден	—	—	—	—	—	10.7	12.7	13.2	—	—	—	21.3
1. Не знаю	—	—	—	—	—	6.7	7.0	8.9	—	—	—	10.7
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.3	0.4	0.3	—	—	—	0.2

d1.5 Багато з того, у що вірили наші батьки, руйнується на очах

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	89.8	89.7	87.8	—	—	—	79.3
0. Не згоден	—	—	—	—	—	5.1	6.0	5.9	—	—	—	13.1
1. Не знаю	—	—	—	—	—	4.8	4.3	6.1	—	—	—	7.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.3	0.1	0.1	—	—	—	0.1

d1.6 Проблема зараз у тому, що більшість людей взагалі ні у що не вірить

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	85.7	87.7	86.1	—	—	—	76.3
0. Не згоден	—	—	—	—	—	8.4	7.3	8.0	—	—	—	16.4
1. Не знаю	—	—	—	—	—	5.5	4.8	5.7	—	—	—	7.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.4	0.2	0.2	—	—	—	0.2

d1.7 Я часто не розумію, що до чого; почуваю себе ніково

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	53.1	51.8	49.8	—	—	—	43.6
0. Не згоден	—	—	—	—	—	34.8	34.3	35.1	—	—	—	41.3
1. Не знаю	—	—	—	—	—	11.7	13.6	14.9	—	—	—	14.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.5	0.3	0.2	—	—	—	0.3

d1.8 Раніше люди краще себе почували, бо кожен знав, як вчинити правильно

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	73.6	71.9	69.6	—	—	—	60.9
0. Не згоден	—	—	—	—	—	15.0	15.8	17.6	—	—	—	26.2
1. Не знаю	—	—	—	—	—	11.2	12.0	12.6	—	—	—	12.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.2	0.2	0.3	—	—	—	0.1

d1.9 Мені здається, інші краще за мене розбираються, що правильно, а що — ні

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	34.1	35.4	32.7	—	—	—	33.5
0. Не згоден	—	—	—	—	—	44.9	42.0	46.3	—	—	—	47.7
1. Не знаю	—	—	—	—	—	20.5	22.5	20.8	—	—	—	18.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.5	0.1	0.2	—	—	—	0.2

d2.1 Більшості людей можна довіряти

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	32.4	34.3	28.4	—	—	39.6	34.6
0. Не згоден	—	—	—	—	—	50.8	46.0	50.7	—	—	45.2	48.2
1. Не знаю	—	—	—	—	—	16.1	19.2	20.1	—	—	14.6	17.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.7	0.5	0.8	—	—	0.7	0.0

d2.2 Людська природа така, що війни та конфлікти будуть завжди

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	62.9	59.6	60.3	—	—	64.1	58.3
0. Не згоден	—	—	—	—	—	20.0	21.6	21.9	—	—	24.4	26.9
1. Не знаю	—	—	—	—	—	16.5	18.4	17.3	—	—	11.2	14.7
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.7	0.4	0.4	—	—	0.3	0.1

d2.3 Найбільше зараз потрібні для виховання суворість та вимогливість батьків

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	66.1	67.4	67.9	—	—	74.6	65.6
0. Не згоден	—	—	—	—	—	21.7	21.4	20.4	—	—	17.9	26.2
1. Не знаю	—	—	—	—	—	11.9	10.9	11.4	—	—	7.3	8.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.3	0.3	0.2	—	—	0.1	0.0

d2.4 Декілька сильних керівників можуть зробити для нашої країни більше, ніж усі закони та дискусії

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	40.5	43.9	42.0	44.8	49.3	55.7	58.7	57.9	—	—	—	59.6
0. Не згоден	17.0	17.8	17.2	15.7	14.5	20.7	21.4	22.2	—	—	—	22.1
1. Не знаю	41.7	37.9	40.8	39.4	36.1	23.1	19.8	19.6	—	—	—	18.2
Не відповіли	0.8	0.4	0.0	0.0	0.1	0.4	0.1	0.3	—	—	—	0.1

d2.5 Більшості людей, життя яких не склалося, просто не вистачає наполегливості, сили та волі

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	50.7	51.0	52.2	—	—	48.4	50.6
0. Не згоден	—	—	—	—	—	31.2	28.4	28.4	—	—	37.2	31.2
1. Не знаю	—	—	—	—	—	17.6	20.4	19.3	—	—	14.4	18.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.6	0.2	0.1	—	—	0.1	0.1

d2.6 У політиці краще обійтися без жінок

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	18.1	21.9	20.1	—	—	14.6	14.0
0. Не згоден	—	—	—	—	—	64.5	60.3	61.7	—	—	70.8	71.4
1. Не знаю	—	—	—	—	—	17.1	17.5	18	—	—	14.3	13.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.3	0.3	0.2	—	—	0.3	0.8

d2.7 Головна проблема сьогодні в тому, що люди занадто багато говорять і мало працюють

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	64.8	70.3	68.9	—	—	65.5	69.3
0. Не згоден	—	—	—	—	—	25.8	19.6	22.3	—	—	25.6	22.6
1. Не знаю	—	—	—	—	—	9.0	9.7	8.6	—	—	8.9	8.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.4	0.4	0.2	—	—	0.0	0.1

d3.1 Потрібно дуже багато доказів, щоб переконати людей в якій-небудь істині

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68.7
0. Не згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.2
1. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0

d3.2 Я думаю, що більшість людей спроможна збрехати, щоб просунутися по службі

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77.1
0. Не згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.6
1. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3

d3.3 Більшість людей чесні лише тому, що бояться, що їх викриють на брехні

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45.9
0. Не згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35.0
1. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19.0
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1

d3.4 Я вважаю, що більшість людей спроможна піти на нечесний вчинок заради вигоди

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64.6
0. Не згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20.4
1. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1

d3.5 Нікому не довіряти — найбезпечніше

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50.2
0. Не згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.6
1. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3

d3.6 Думаю, що майже кожен може збрехати, щоб уникнути неприємностей

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64.3
0. Не згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.4
1. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0

d3.7 Більшість людей в душі не люблять обтяжувати себе заради того, щоб допомогти іншим

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55.6
0. Не згоден	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28.3
1. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0

d4 Жінки не мають обіймати керівних посад

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
2. Згоден	—	—	—	—	—	14.8	16.6	15.7	—	—	13.0	13.9
0. Не згоден	—	—	—	—	—	72.4	70.2	69.7	—	—	75.7	75.7
1. Не знаю	—	—	—	—	—	12.5	13.2	14.3	—	—	11.2	10.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.3	0.1	0.3	—	—	0.1	0.0

Індекс аномійної деморалізованості: Шкала: 0–18 балів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	14.0	13.8	13.6	—	—	—	12.4

Рівень аномійної деморалізованості

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Низький	—	—	—	—	—	1.8	3.2	3.5	—	—	—	7.1
Середній	—	—	—	—	—	18.7	19.2	21.3	—	—	—	30.1
Високий	—	—	—	—	—	79.5	77.6	75.2	—	—	—	62.9

d5. Чи були у Вас упродовж останнього місяця які-небудь конфлікти, що вивели Вас з душевної рівноваги? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. На вулиці, в транспорті	—	—	—	—	—	—	9.2	8.3	10.0	8.0	8.9	13.4
2. В магазині, в установах побутових послуг	—	—	—	—	—	—	5.5	4.6	6.4	6.6	5.4	9.9
3. З чиновниками державних установ	—	—	—	—	—	—	7.4	7.3	8.8	9.2	9.3	8.8
4. З керівництвом свого підприємства (установи)	—	—	—	—	—	—	9.7	9.8	8.4	9.2	6.4	8.1
5. З колегами по роботі	—	—	—	—	—	—	6.8	9.9	7.9	7.6	7.7	8.2
6. З представниками правоохоронних органів	—	—	—	—	—	—	4.0	3.6	3.2	2.7	3.3	3.1
7. З приїжджими з інших країн	—	—	—	—	—	—	0.8	0.4	0.7	0.4	0.1	0.9
8. З людьми інших політичних переконань	—	—	—	—	—	—	2.2	1.8	2.5	1.7	1.4	6.4
9. З людьми, які ображають чужу національну гідність	—	—	—	—	—	—	1.1	1.2	3.0	3.0	2.1	2.9
10. З батьками	—	—	—	—	—	—	9.0	8.9	5.4	7.3	4.8	5.7
11. З дітьми	—	—	—	—	—	—	11.7	14.6	6.8	8.9	7.1	9.0
12. З дружиною / чоловіком	—	—	—	—	—	—	14.4	16.9	10.5	12.4	10.3	10.2
13. З іншими родичами	—	—	—	—	—	—	6.4	5.9	4.2	5.6	3.4	5.9
14. З друзями	—	—	—	—	—	—	5.9	5.1	3.3	4.7	3.4	4.2
15. Інші	—	—	—	—	—	—	1.7	1.1	1.1	1.7	1.1	1.9
16. Не було ніяких конфліктів	—	—	—	—	—	—	48.4	47.1	51.5	48.2	53.3	47.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.0	0.2	0.2	0.2	0.0	0.0

d6. Який рівень Вашої довіри...? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить, по кожному рядку).**d6.1 Який рівень Вашої довіри... Сім'ї та родичам?**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	1.3	1.4	1.9	0.9	1.5	1.2	1.5	0.8	1.1	1.2	1.9	0.9
2. Переважно не довіряю	2.3	1.5	1.2	1.4	2.2	1.9	1.1	1.4	1.6	1.8	2.8	1.3
3. Важко сказати, довіряю чи ні	6.9	5.1	5.1	6.4	5.9	5.1	4.3	5.9	5.3	5.3	4.6	4.2
4. Переважно довіряю	27.5	24.3	21.8	22.2	24.1	24.9	26.2	26.6	28.0	31.1	30.2	34.8
5. Цілком довіряю	59.4	66.7	70.0	69.2	65.6	66.5	66.5	65.3	63.9	60.6	60.4	58.7
Не відповіли	2.5	0.9	0.0	0.0	0.7	0.4	0.3	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1
<i>Середній бал</i>	4.5	4.6	4.6	4.6	4.5	4.5	4.6	4.5	4.5	4.5	4.4	4.5

d6.2 Який рівень Вашої довіри... Співвітчизникам?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	5.9	6.4	7.6	7.1	7.6	7.5	7.1	6.9	—	—	5.1	2.6
2. Переважно не довіряю	12.8	11.9	10.7	11.4	12.3	13.3	13.3	12.1	—	—	12.9	9.5
3. Важко сказати, довіряю чи ні	46.5	46.6	48.1	52.5	44.8	48.3	48.6	50.1	—	—	42.3	38.7
4. Переважно довіряю	23.0	24.6	23.1	18.7	23.1	22.3	22.8	22.9	—	—	32.8	42.3
5. Цілком довіряю	7.2	9.4	10.6	9.7	10.4	7.6	7.3	7.3	—	—	6.7	6.8
Не відповіли	4.5	1.1	0.0	0.4	1.8	1.1	0.9	0.7	—	—	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	3.1	3.2	3.2	3.1	3.2	3.1	3.1	3.1	—	—	3.2	3.4

d6.3 Який рівень Вашої довіри... Сусідам?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	7.0	8.9	8.8	7.6	8.5	9.3	8.7	9.1	—	—	—	5.8
2. Переважно не довіряю	13.3	13.7	12.7	14.4	15.1	15.4	12.8	13.2	—	—	—	14.3
3. Важко сказати, довіряю чи ні	35.9	35.9	35.2	37.0	34.9	35.5	38.9	38.2	—	—	—	27.9
4. Переважно довіряю	28.2	26.9	28.3	27.4	28.3	27.2	29.3	30.7	—	—	—	43.3
5. Цілком довіряю	12.5	13.5	15.1	13.1	12.2	11.5	9.3	8.7	—	—	—	8.6
Не відповіли	3.2	1.1	0.0	0.4	0.9	1.1	0.9	0.2	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	3.3	3.2	3.3	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	—	—	—	3.3

d6.4 Який рівень Вашої довіри... Колегам?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	5.4	5.2	6.4	8.0	6.5	5.5	6.2	5.9	4.3	3.7	4.4	3.2
2. Переважно не довіряю	10.1	9.3	9.2	11.0	10.3	11.7	11.4	10.9	9.3	11.1	11.6	9.7
3. Важко сказати, довіряю чи ні	40.3	39.8	42.4	44.0	39.8	42.7	42.7	41.7	33.7	37.6	36.3	32.1
4. Переважно довіряю	29.7	32.5	29.7	25.5	32.3	30.0	30.3	32.8	40.2	35.9	39.9	46.2
5. Цілком довіряю	7.8	11.4	12.2	10.7	9.3	8.4	7.8	7.8	11.3	10.2	7.2	7.7
Не відповіли	6.8	1.9	0.0	0.8	1.8	1.8	1.7	0.8	1.1	1.4	0.6	1.1
<i>Середній бал</i>	3.3	3.4	3.3	3.2	3.3	3.3	3.2	3.3	3.5	3.4	3.3	3.5

d6.5 Який рівень Вашої довіри... Церкві та духовенству?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	13.6	14.6	18.1	18.5	16.4	19.0	15.2	14.9	11.0	12.4	10.6	9.1
2. Переважно не довіряю	13.7	13.3	13.6	13.4	15.7	15.7	14.5	13.9	12.8	11.1	12.5	9.4
3. Важко сказати, довіряю чи ні	32.8	30.1	33.3	31.7	32.7	32.4	30.9	34.7	33.0	33.2	32.7	28.8
4. Переважно довіряю	18.9	20.2	17.6	19.4	19.3	17.7	20.6	18.8	25.4	26.7	28.9	32.1
5. Цілком довіряю	16.7	21.0	17.4	16.8	14.6	14.2	18.0	17.4	17.4	16.2	15.1	20.4
Не відповіли	4.3	0.8	0.0	0.3	1.3	1.0	0.8	0.3	0.4	0.5	0.3	0.2
<i>Середній бал</i>	3.1	3.2	3.0	3.0	3.0	2.9	3.1	3.1	3.3	3.2	3.3	3.5

d6.6 Який рівень Вашої довіри... Астрологам?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	23.5	26.6	30.3	29.9	27.0	29.9	25.8	26.8	26.0	28.2	29.5	26.2
2. Переважно не довіряю	21.2	20.4	19.2	22.3	24.4	24.1	25.1	23.8	25.4	24.0	24.3	27.9
3. Важко сказати, довіряю чи ні	34.3	34.4	33.7	32.3	32.3	31.4	32.6	33.5	32.0	33.6	32.3	30.6
4. Переважно довіряю	13.4	13.3	11.3	11.3	11.5	11.1	13.0	12.4	13.4	11.3	11.2	12.8
5. Цілком довіряю	3.5	4.5	5.6	3.6	3.0	2.3	2.7	3.1	2.7	2.7	2.4	2.2
Не відповіли	4.0	0.8	0.0	0.6	1.9	1.2	0.8	0.3	0.6	0.2	0.4	0.2
<i>Середній бал</i>	2.5	2.5	2.4	2.4	2.4	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.3	2.4

d6.7 Який рівень Вашої довіри... Засобам масової інформації (телебачення, радіо, газети)?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	13.8	15.4	19.2	17.1	12.7	11.5	10.4	10.8	10.3	9.2	10.5	8.6
2. Переважно не довіряю	22.8	23.7	20.1	21.0	19.2	19.8	20.8	21.8	20.3	18.7	24.3	22.2
3. Важко сказати, довіряю чи ні	39.7	37.6	39.2	39.1	40.7	42.0	39.4	40.9	39.2	38.2	37.0	33.6
4. Переважно довіряю	17.2	18.6	17.6	19.2	21.5	22.3	25.1	22.3	25.8	30.1	24.4	31.9
5. Цілком довіряю	2.7	4.0	4.0	3.4	4.7	3.9	3.8	4.2	3.6	3.4	3.5	3.6
Не відповіли	3.8	0.8	0.0	0.2	1.2	0.6	0.6	0.0	0.8	0.4	0.3	0.2
<i>Середній бал</i>	2.7	2.7	2.7	2.7	2.9	2.9	2.9	2.9	2.9	3.0	2.9	3.0

d6.8 Який рівень Вашої довіри... Податковій інспекції?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27.5	25.4	19.9
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.7	28.2	29.1
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38.9	35.6	40.9
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.3	8.3	8.4
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.4	2.2	1.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.3	0.3
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.3	2.4

d6.9 Який рівень Вашої довіри... Міліції?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	27.9	32.8	34.7	37.2	33.3	32.3	28.6	33.2	31.2	29.7	27.9	22.2
2. Переважно не довіряю	29.2	27.8	24.7	25.4	27.2	29.1	28.2	28.2	26.7	29.9	30.1	32.4
3. Важко сказати, довіряю чи ні	26.3	25.0	26.7	25.5	26.2	27.3	30.2	27.1	28.6	29.3	27.7	32.9
4. Переважно довіряю	10.0	9.3	10.0	8.7	9.2	8.3	9.8	8.7	10.6	9.4	11.4	10.9
5. Цілком довіряю	2.8	4.4	3.8	3.0	3.3	2.4	2.6	2.5	2.6	1.5	2.8	1.4
Не відповіли	3.8	0.7	0.0	0.2	0.9	0.7	0.6	0.3	0.2	0.2	0.1	0.2
<i>Середній бал</i>	2.3	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.3	2.2	2.3	2.2	2.3	2.4

d6.10 Який рівень Вашої довіри... Прокуратурі?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	27.7	26.2	25.4	21.4
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	26.5	26.7	26.9	29.6
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	33.3	35.7	32.7	36.6
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	9.8	9.4	11.9	11.2
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4	1.9	2.8	1.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.2	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.3	2.4	2.4

d6.11 Який рівень Вашої довіри... Судам?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	27.4	26.6	25.2	21.0
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	27.0	26.5	26.3	29.3
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	33.0	36.3	32.8	35.2
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	9.6	8.9	12.5	12.6
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	1.5	3.1	1.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.2	0.2	0.4
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.3	2.4	2.4

d6.12 Який рівень Вашої довіри... Президенту?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	<i>Л.Кравчук</i>	<i>Л.Кучма</i>										<i>В.Ющенко</i>
1. Зовсім не довіряю	32.2	22.1	29.4	32.0	38.5	37.6	24.4	36.7	34.5	33.6	30.2	8.3
2. Переважно не довіряю	20.6	14.9	16.5	18.3	22.3	20.3	18.7	23.4	24.7	26.4	27.9	11.4
3. Важко сказати, довіряю чи ні	27.1	29.0	30.7	31.9	28.7	29.1	29.6	27.4	27.4	28.1	26.7	30.9
4. Переважно довіряю	11.6	21.4	16.3	14.3	7.0	10.1	20.3	9.3	10.2	9.9	12.6	32.7
5. Цілком довіряю	4.5	11.9	7.1	3.3	2.7	2.4	6.6	3.0	2.9	1.7	2.4	16.5
Не відповіли	3.9	0.7	0.0	0.2	0.8	0.6	0.4	0.2	0.3	0.2	0.2	0.1
<i>Середній бал</i>	2.3	2.9	2.6	2.4	2.1	2.2	2.7	2.2	2.2	2.2	2.3	3.4

d6.13 Який рівень Вашої довіри... Верховній Раді?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	29.1	38.6	39.7	40.9	38.3	37.7	36.8	34.9	34.3	30.8	28.9	10.9
2. Переважно не довіряю	22.1	22.0	22.3	23.4	26.7	24.8	25.2	29.3	30.8	30.7	34.2	17.8
3. Важко сказати, довіряю чи ні	35.2	29.2	29.3	28.3	26.8	29.7	30.3	29.1	27.4	31.3	27.7	42.5
4. Переважно довіряю	7.4	6.5	6.7	5.1	5.7	6.2	5.7	5.1	6.1	6.3	7.9	24.4
5. Цілком довіряю	2.3	3.0	2.0	1.8	1.6	1.3	1.4	1.6	1.3	0.8	1.2	4.1
Не відповіли	3.8	0.7	0.0	0.4	0.8	0.4	0.6	0.2	0.2	0.2	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	2.3	2.1	2.1	2.0	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2	2.9

d6.14 Який рівень Вашої довіри... Уряду?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	28.2	28.2	32.1	37.0	36.2	35.9	27.1	31.7	30.1	29.6	25.6	10.1
2. Переважно не довіряю	22.6	21.3	22.2	21.2	25.4	26.0	22.3	24.8	28.7	29.0	32.1	15.0
3. Важко сказати, довіряю чи ні	33.8	33.9	32.8	31.8	29.9	27.9	36.2	31.8	31.4	33.7	30.9	37.8
4. Переважно довіряю	8.6	11.8	9.4	7.5	6.0	8.2	11.2	9.2	8.1	6.4	9.6	28.7
5. Цілком довіряю	2.8	4.1	3.6	2.0	1.6	1.6	2.5	2.4	1.5	0.9	1.6	7.9
Не відповіли	4.0	0.7	0.0	0.4	0.9	0.4	0.6	0.2	0.3	0.4	0.3	0.4
<i>Середній бал</i>	2.3	2.4	2.3	2.2	2.1	2.1	2.4	2.3	2.2	2.2	2.3	3.1

d6.15 Який рівень Вашої довіри... Місцевим органам влади?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	27.2	24.7	22.0	15.3
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	27.6	27.8	28.9	26.2
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	30.6	31.7	32.1	38.3
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	12.3	13.9	14.8	17.8
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	2.0	1.4	1.8	2.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.4	0.4	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.4	2.5	2.7

d6.16 Який рівень Вашої довіри... Армії?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	11.8	10.9	15.4	16.4	15.6	13.9	12.9	13.4	12.5	11.8	10.2	8.5
2. Переважно не довіряю	12.3	12.1	11.8	12.8	14.5	14.8	12.9	13.6	12.4	15.9	15.9	15.7
3. Важко сказати, довіряю чи ні	33.9	33.2	35.7	36.2	36.5	39.3	39.1	39.6	36.1	39.1	39.0	39.8
4. Переважно довіряю	26.4	29.3	23.9	25.1	23.6	25.3	24.6	25.3	29.1	25.3	27.5	28.7
5. Цілком довіряю	11.7	13.6	13.2	9.0	8.8	6.1	9.9	7.9	9.6	7.5	7.2	7.2
Не відповіли	4.0	0.8	0.0	0.5	0.9	0.6	0.6	0.1	0.3	0.3	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	3.2	3.2	3.1	3.0	3.0	3.0	3.1	3.0	3.1	3.0	3.1	3.1

d6.17 Який рівень Вашої довіри... Профспілкам?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	23.9	24.4	20.2	14.3
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	18.5	21.4	21.4	22.4
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	40.0	38.2	40.8	43.7
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	13.9	13.8	14.3	17.6
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	3.4	1.8	2.8	1.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.3	0.5	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.5	2.5	2.6	2.7

d6.18 Який рівень Вашої довіри... Політичним партіям?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	42.3	41.3	42.0	34.8	35.2	36.1	33.4	34.1	33.1	28.0	18.3
2. Переважно не довіряю	—	24.8	22.2	23.0	27.1	26.0	27.0	29.9	27.6	29.3	31.9	28.9
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	28.8	33.3	31.8	34.0	34.8	32.7	32.9	30.6	30.4	31.2	42.2
4. Переважно довіряю	—	2.0	2.2	2.4	2.4	2.5	3.1	2.7	6.2	5.8	7.6	9.3
5. Цілком довіряю	—	0.8	1.1	0.5	0.8	0.9	0.7	0.7	1.1	0.9	0.9	1.1
Не відповіли	—	1.3	0.0	0.3	0.9	0.6	0.5	0.3	0.6	0.5	0.4	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.9	2.0	2.0	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.2	2.5

d6.19 Який рівень Вашої довіри... Комуністичній партії?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	35.7	42.9	43.3	42.9	32.7	34.9	40.6	35.4	—	—	—	30.9
2. Переважно не довіряю	20.1	18.6	17.8	18.1	19.7	19.4	18.3	21.1	—	—	—	25.6
3. Важко сказати, довіряю чи ні	26.1	25.4	26.3	25.9	26.1	27.1	23.6	25.7	—	—	—	30.7
4. Переважно довіряю	7.9	7.6	6.8	7.5	11.4	10.6	10.0	10.4	—	—	—	9.9
5. Цілком довіряю	6.5	4.6	5.8	5.2	9.3	7.2	6.9	7.1	—	—	—	2.4
Не відповіли	3.7	0.9	0.0	0.4	0.8	0.8	0.5	0.2	—	—	—	0.5
<i>Середній бал</i>	2.3	2.1	2.1	2.1	2.4	2.4	2.2	2.3	—	—	—	2.3

d6.20 Який рівень Вашої довіри... Керівникам державних підприємств?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	20.5	26.5	29.1	31.5	28.3	28.0	24.3	21.3	—	—	—	13.3
2. Переважно не довіряю	21.6	21.8	21.9	21.9	23.8	23.6	22.5	23.6	—	—	—	26.1
3. Важко сказати, довіряю чи ні	39.8	37.5	36.9	37.2	37.6	38.4	40.2	42.0	—	—	—	44.0
4. Переважно довіряю	11.9	10.2	9.7	7.1	7.2	7.1	10.3	10.6	—	—	—	14.8
5. Цілком довіряю	2.0	3.0	2.5	1.9	2.2	2.2	2.1	2.3	—	—	—	1.5
Не відповіли	4.2	0.9	0.0	0.3	0.9	0.7	0.6	0.1	—	—	—	0.3
<i>Середній бал</i>	2.5	2.4	2.3	2.3	2.3	2.3	2.4	2.5	—	—	—	2.6

d6.21 Який рівень Вашої довіри... Приватним підприємцям?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	24.3	32.3	29.3	30.8	28.2	27.2	23.6	22.7	—	—	—	15.1
2. Переважно не довіряю	21.1	20.2	18.0	19.8	20.6	21.3	22.3	20.7	—	—	—	25.8
3. Важко сказати, довіряю чи ні	36.6	33.4	39.4	37.0	36.3	39.1	36.7	41.3	—	—	—	42.6
4. Переважно довіряю	11.9	10.4	10.4	10.1	12.1	10.1	14.4	12.9	—	—	—	15.2
5. Цілком довіряю	1.9	2.8	2.9	1.9	1.8	1.7	2.2	2.1	—	—	—	1.1
Не відповіли	4.2	0.9	0.0	0.4	1.0	0.6	0.8	0.2	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	2.4	2.3	2.4	2.3	2.4	2.4	2.5	2.5	—	—	—	2.6

d6.22 Який рівень Вашої довіри... Банкам?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	38.5	35.1	32.2	21.0
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	23.6	24.2	24.0	27.5
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	28.4	28.7	28.5	32.3
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	8.1	10.6	13.2	17.7
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	1.3	1.1	2.0	1.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.3	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.1	2.2	2.3	2.5

d6.23 Який рівень Вашої довіри... Страховим компаніям?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	45.3	42.8	38.3	31.9
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	23.1	24.8	26.8	30.6
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	24.6	25.4	26.1	27.1
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	5.3	5.9	6.9	9.2
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5	0.9	1.7	0.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.2	0.2	0.3
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	2.0	2.1	2.2

d6.24 Який рівень Вашої довіри... Благодійним фондам, громадським асоціаціям і об'єднанням?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27.3	22.7
2. Переважно не довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22.5	25.7
3. Важко сказати, довіряю чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.9	37.8
4. Переважно довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.2	12.0
5. Цілком довіряю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0	1.5
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4	2.4

Зведена таблиця (d6.1–d6.24)**ІНДЕКС ДОВІРИ****Середній бал: шкала 1–5 балів**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Сім'ї та родичам	4.5	4.6	4.6	4.6	4.5	4.5	4.6	4.5	4.5	4.5	4.4	4.5
Співвітчизникам	3.1	3.2	3.2	3.1	3.2	3.1	3.1	3.1	—	—	3.2	3.4
Сусідам	3.3	3.2	3.3	3.2	3.2	3.2	3.2	3.2	—	—	—	3.3
Колегам	3.3	3.4	3.3	3.2	3.3	3.3	3.2	3.3	3.5	3.4	3.3	3.5
Церкві та духовенству	3.1	3.2	3.0	3.0	3.0	2.9	3.1	3.1	3.3	3.2	3.3	3.5
Астрологам	2.5	2.5	2.4	2.4	2.4	2.3	2.4	2.4	2.4	2.4	2.3	2.4
Засобам масової інформації (телебачення, радіо, газети)	2.7	2.7	2.7	2.7	2.9	2.9	2.9	2.9	2.9	3.0	2.9	3.0
Податковій інспекції	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.3	2.4
Міліції	2.3	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.3	2.2	2.3	2.2	2.3	2.4
Прокуратурі	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.3	2.4	2.4
Судам	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.3	2.4	2.4
Президенту	2.3	2.9	2.6	2.4	2.1	2.2	2.7	2.2	2.2	2.2	2.3	3.4
Верховній Раді	2.3	2.1	2.1	2.0	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.2	2.2	2.9
Уряду	2.3	2.4	2.3	2.2	2.1	2.1	2.4	2.3	2.2	2.2	2.3	3.1
Місцевим органам влади	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	2.4	2.5	2.7
Армії	3.2	3.2	3.1	3.0	3.0	3.0	3.1	3.0	3.1	3.0	3.1	3.1
Профспілкам	—	—	—	—	—	—	—	—	2.5	2.5	2.6	2.7
Політичним партіям	—	1.9	2.0	2.0	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.2	2.5
Комуністичній партії	2.3	2.1	2.1	2.1	2.4	2.4	2.2	2.3	—	—	—	2.3
Керівникам державних підприємств	2.5	2.4	2.3	2.3	2.3	2.3	2.4	2.5	—	—	—	2.6
Приватним підприємцям	2.4	2.3	2.4	2.3	2.4	2.4	2.5	2.5	—	—	—	2.6
Банкам	—	—	—	—	—	—	—	—	2.1	2.2	2.3	2.5
Страховим компаніям	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	2.0	2.1	2.2
Благодійним фондам, громадським асоціаціям і об'єднанням	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4	2.4

d. Коментар

В українському суспільстві останнім роком відбулися помітні зміни в морально-психологічному стані населення. Підвищився рівень громадянської довіри населення до представників владних структур (Президента, парламенту й уряду). Знизився рівень анонімної деморалізованості. Виявлені тенденції засвідчують початок процесу формування нового ціннісно-нормативного базису національної консолідації та громадянської ідентифікації.

Громадянська довіра. Значно підвищився рівень довіри населення до владних структур.

- Новому Президентові — В.Ющенку довіряє майже половина дорослого населення України (49%). Тих, хто не довіряє, у два з половиною рази менше (20%). Як і слід було очікувати, рівень довіри Президентові В.Ющенку в західних і центральних регіонах України значно вище, ніж у східних і південних (у західних регіонах В.Ющенку довіряють 78% населення, у центральних — 63%, у південних — 39%, у східних — 18%). Проте варто звернути увагу на той безперечний факт, що в Україні вперше за весь період становлення нової незалежної держави населення виявляє такий високий рівень довіри представникові владних структур.
- Попередньому Президентові Л.Кучмі в останній рік його правління довіряли 15%, не довіряли — 58% населення. Коли з цієї посади йшов Л.Кравчук, йому довіряли 16%, не довіряли — 53%. Зазначимо принагідно, що рейтинг Л.Кучми був значно нижчим за рейтинг В.Ющенка не тільки напередодні того часу, коли він залишав посаду Президента. Після першої перемоги Л.Кучми на президентських виборах кредит довіри, наданий йому населенням, був куди меншим, ніж у В.Ющенка. На старті президентської діяльності Л.Кучми (у 1995 році) лише третина населення висловлювала йому довіру, і трохи більша частка (37%) тоді не довіряла Президентові-початківцю.
- На початку 2005 року підвищився також рівень довіри парламенту й уряду. Частка людей, які висловлюють довіру Верховній Раді, у 2005 році порівняно із 2004 роком збільшилася з 9% до 28%; а кількість тих, хто їй не довіряє, зменшилася більш як удвічі (із 63% до 29%).
- Число людей, які довіряють урядові, зросло із 11% до 37%; а тих, хто не довіряє, поменшало із 58% до 25%. В анкету 2005 року на додаток до моніторингових запитань було включене запитання, яке стосується персональної оцінки населенням діяльності прем'єр-міністра Ю.Тимошенко. У березні 2005 року її позитивно оцінили 53% дорослого населення України (у західних регіонах — 87%, у центральних — 68%, у південних — 37%, у східних — 22%).
- Меншою мірою, але усе ж таки збільшився й рівень довіри населення до місцевої влади. Дещо зросла також довіра співвітчизникам і колегам, що свідчить про підвищення рівня громадянської солідарності.

Рівень аномії. Поряд із підвищенням рівня громадянської довіри та громадянської солідарності в українському суспільстві відбулося загальне зниження рівня аномійної деморалізованості населення. Від 1992 року населення України характеризувалося дуже високим значенням цього показника, притаманним спільнотам із високим рівнем аномії, коли одна ціннісно-нормативна система зруйнована, а нова ще не сформувалася. За зниженням значення індексу аномійної деморалізованості стоїть зниження питомої ваги людей, моральний стан яких відбивається в таких настроях, як: «За теперішнього безладу й неясності важко зрозуміти, в що вірити», «Усе так швидко тепер змінюється, що й не збагнеш, яких законів дотримуватися», «Зараз усе надто нестабільне, тож здається, що може статися будь-що», «Чимало з того, у що вірили наші батьки, руйнується на очах», «Проблема зараз у тому, що більшість людей узагалі ні в що не вірить» тощо. Утім, хоча тенденція до зниження рівня аномії в суспільстві вже вочевиднилася, рівень аномійної деморалізованості населення України й досі залишається доволі високим.

Аномія і політичний вибір. Зниження аномії зумовлене політичним вибором людей. У тієї частини населення України, яка на президентських виборах 2004 року голосувала за

В.Ющенко, аномійна деморалізованість на статистично значимому рівні нижча, ніж у тих, хто голосував за В.Януковича.

Міжособистісні конфлікти. Проте якщо на соціальному рівні фіксується формування сприятливих тенденцій суспільного розвитку (підвищення рівня громадянської довіри й зниження поширеності морально-психологічної реакції на аномію), до яких спричинилися, як можна гадати, політичні події кінця 2004 року, то на рівні міжособистісних відносин ситуативні сплески конфліктів між людьми почастишали. Значимо зросла поширеність ситуативних конфліктів на вулицях і в транспорті, у магазинах та установах із надання побутових послуг, із людьми інших політичних переконань, із дітьми та іншими родичами. Знизилася питома вага людей, котрі жодного разу не потрапляли до бодай якихось конфліктних ситуацій упродовж місяця.

Е. Міжнаціональні відносини і мова спілкування

Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо людей таких національностей?

е1. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Українців?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	6.8	7.2	9.2	6.6	9.6	8.5	8.4	12.6	7.1	7.3	6.4	7.2
2. Ні	88.1	92.5	90.4	93.1	89.6	90.4	91.0	87.1	92.6	92.3	93.2	92.7
Не відповіли	5.1	0.3	0.4	0.3	0.9	1.1	0.6	0.3	0.4	0.4	0.4	0.2

е2. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Росіян?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	8.6	9.5	9.3	7.4	8.8	8.5	5.7	10.4	5.8	5.9	4.4	6.1
2. Ні	85.7	90.0	90.1	92.2	90.2	90.6	93.6	89.1	93.6	93.4	95.2	93.8
Не відповіли	5.7	0.5	0.6	0.4	1.0	0.9	0.6	0.5	0.6	0.7	0.3	0.2

е3. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Євреїв?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	7.2	6.0	6.8	4.1	5.2	6.5	4.7	6.3	4.1	3.2	3.3	3.2
2. Ні	86.0	93.5	92.7	95.3	93.4	92.2	94.8	92.9	95.2	95.8	96.3	96.6
Не відповіли	6.8	0.5	0.5	0.6	1.4	1.4	0.6	0.7	0.7	1.1	0.4	0.2

е4. Чи доводилось Вам за останні 12 місяців стикатися з випадками дискримінації (утиску прав та інтересів) щодо... Інших національностей?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	4.5	6.3	6.2	4.5	5.9	4.9	5.2	6.8	2.7	3.7	2.4	3.0
2. Ні	83.5	92.3	92.2	92.8	91.5	89.8	90.4	88.2	80.4	82.0	83.2	46.9
Не відповіли	12.0	1.4	1.6	2.7	2.6	5.2	4.3	5.0	16.9	14.3	14.4	50.1

е5. Стосовно кожної з національностей, наведених нижче, виберіть ОДНЕ з положень, НАЙБІЛЬШ БЛИЗЬКЕ особисто ВАМ, на яке б Ви допустили представників цієї національності. (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить по кожному рядку).

е5.1 Я згоден допустити... Азербайджанців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	—	—	—	—	1.2	—	0.9	1.7
2. Близьких друзів	—	—	—	—	—	—	—	—	3.6	—	2.6	2.7
3. Сусідів	—	—	—	—	—	—	—	—	4.1	—	4.2	5.6
4. Колег по роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	3.5	—	2.6	3.0
5. Мешканців України	—	—	—	—	—	—	—	—	9.7	—	13.1	12.4
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	—	—	—	—	41.8	—	45.4	47.8
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	—	—	—	—	32.9	—	29.8	26.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	—	1.4	0.6
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	5.8	—	5.8	5.7

е5.2 Я згоден допустити... Американців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	9.3	—	9.9	—	9.7	8.0	7.1	6.4	3.1	—	1.9	2.6
2. Близьких друзів	11.2	—	11.7	—	9.3	9.8	10.7	8.9	5.6	—	5.3	5.7
3. Сусідів	7.0	—	5.3	—	6.7	7.0	6.6	5.9	3.9	—	3.2	4.4
4. Колег по роботі	5.6	—	7.3	—	6.1	7.3	7.1	9.7	9.4	—	5.7	7.8
5. Мешканців України	14.1	—	14.4	—	13.8	12.7	11.5	11.7	8.6	—	8.9	8.4
6. Відвідувачів України	34.0	—	40.9	—	41.5	45.6	46.9	48.6	49.4	—	58.2	56.8
7. Взагалі не допускав би в Україну	3.7	—	6.1	—	7.7	6.5	7.3	6.4	17.2	—	15.1	13.9
Не відповіли	15.2	—	4.3	—	5.1	3.2	2.7	2.3	2.8	—	1.6	0.6
<i>Середній бал</i>	4.4	—	4.6	—	4.7	4.8	4.8	4.9	5.4	—	5.5	5.4

е5.3 Я згоден допустити... Арабів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8	—	0.4	0.9
2. Близьких друзів	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	—	1.5	1.6
3. Сусідів	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	—	2.6	2.3
4. Колег по роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	2.8	—	1.6	2.3
5. Мешканців України	—	—	—	—	—	—	—	—	6.0	—	6.1	6.4
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	—	—	—	—	42.6	—	54.3	55.3
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	—	—	—	—	41.3	—	31.8	30.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.7	—	1.6	0.4
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	6.1	—	6.1	6.0

е5.4 Я згоден допустити... Афганців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	—	—	—	—	0.9	—	0.4	0.9
2. Близьких друзів	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7	—	1.1	1.3
3. Сусідів	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	—	1.8	2.2
4. Колег по роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5	—	1.3	1.9
5. Мешканців України	—	—	—	—	—	—	—	—	6.4	—	7.3	6.4
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	—	—	—	—	37.3	—	47.7	50.2
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	—	—	—	—	47.6	—	38.8	36.5
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.7	—	1.6	0.8
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	6.2	—	6.2	6.1

е5.5 Я згоден допустити... Білорусів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	32.4	—	36.1	—	39.3	38.3	32.7	33.1	10.5	—	8.8	9.8
2. Близьких друзів	18.8	—	22.1	—	20.4	25.6	23.4	23.7	13.0	—	14.2	16.8
3. Сусідів	9.7	—	12.6	—	12.4	13.1	14.5	15.9	14.3	—	18.1	18.9
4. Колег по роботі	2.8	—	3.6	—	4.0	3.6	4.1	3.8	6.2	—	5.6	6.1
5. Мешканців України	12.0	—	13.0	—	10.1	9.6	9.7	10.8	21.5	—	25.8	22.3
6. Відвідувачів України	8.5	—	7.0	—	7.7	5.8	11.7	9.9	25.5	—	21.8	22.9
7. Взагалі не допускав би в Україну	1.5	—	1.3	—	1.5	1.2	1.9	0.9	6.4	—	4.1	2.8
Не відповіли	14.3	—	4.3	—	4.6	2.9	2.0	1.8	2.7	—	1.7	0.6
<i>Середній бал</i>	2.7	—	2.6	—	2.5	2.4	2.8	2.7	4.2	—	4.1	3.9

е5.6 Я згоден допустити... Угорців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	7.4	—	8.2	—	7.2	7.1	5.2	4.3	2.2	—	1.7	2.4
2. Близьких друзів	9.5	—	7.7	—	6.5	7.0	6.5	4.9	4.3	—	3.2	5.8
3. Сусідів	8.1	—	6.9	—	7.7	10.2	7.6	8.1	7.7	—	8.6	12.9
4. Колег по роботі	3.0	—	3.6	—	3.3	4.9	3.3	3.9	5.1	—	4.2	5.4
5. Мешканців України	18.5	—	20.7	—	20.3	20.2	16.4	19.0	14.3	—	16.0	15.2
6. Відвідувачів України	32.1	—	40.2	—	41.5	41.9	50.2	50.8	49.7	—	55.5	50.9
7. Взагалі не допускав би в Україну	5.2	—	7.9	—	8.1	5.6	8.1	6.9	13.2	—	8.7	6.7
Не відповіли	16.3	—	4.8	—	5.3	3.1	2.7	2.1	3.4	—	2.2	0.7
<i>Середній бал</i>	4.6	—	4.8	—	4.9	4.8	5.1	5.1	5.4	—	5.4	5.1

е5.7 Я згоден допустити... Грузинів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	6.6	—	7.9	—	7.2	4.9	4.4	4.2	1.3	—	0.9	2.2
2. Близьких друзів	8.0	—	8.3	—	6.5	8.3	6.2	5.2	5.4	—	4.0	4.4
3. Сусідів	6.6	—	5.8	—	6.3	8.8	5.8	7.4	9.2	—	8.8	9.1
4. Колег по роботі	3.5	—	3.6	—	2.8	3.3	2.2	2.8	5.6	—	3.8	4.3
5. Мешканців України	17.0	—	17.2	—	17.3	18.8	12.0	16.8	13.3	—	16.7	15.1
6. Відвідувачів України	29.3	—	36.1	—	38.8	40.5	45.2	45.1	40.1	—	43.9	45.7
7. Взагалі не допускав би в Україну	13.1	—	16.7	—	15.8	12.2	21.4	16.5	22.1	—	20.3	18.6
Не відповіли	15.9	—	4.5	—	5.2	3.1	2.7	2.1	2.9	—	1.6	0.5
<i>Середній бал</i>	4.9	—	5.0	—	5.1	5.0	5.4	5.3	5.4	—	5.5	5.4

е5.8 Я згоден допустити... Євреїв

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	13.2	—	14.4	—	14.3	12.5	12.5	11.1	2.8	—	1.9	3.2
2. Близьких друзів	13.7	—	15.6	—	13.6	17.0	15.5	15.4	7.4	—	5.8	6.9
3. Сусідів	12.6	—	13.5	—	14.1	18.1	14.9	17.3	9.8	—	9.6	10.1
4. Колег по роботі	6.7	—	8.6	—	8.9	8.8	9.0	11.6	7.3	—	8.2	7.1
5. Мешканців України	18.5	—	23.1	—	22.7	20.6	21.9	20.1	21.2	—	27.9	24.9
6. Відвідувачів України	13.4	—	12.1	—	12.7	13.3	16.9	16.7	32.1	—	32.1	35.1
7. Взагалі не допускав би в Україну	6.5	—	8.1	—	8.4	6.6	6.7	5.8	16.5	—	12.9	12.3
Не відповіли	15.4	—	4.7	—	5.4	3.2	2.5	1.9	2.8	—	1.7	0.6
<i>Середній бал</i>	3.8	—	3.8	—	3.9	3.8	3.9	3.9	5.0	—	5.1	5.0

е5.9 Я згоден допустити... Китайців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	—	0.4	1.3
2. Близьких друзів	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4	—	1.6	1.7
3. Сусідів	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	—	2.3	2.9
4. Колег по роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	4.1	—	2.7	4.4
5. Мешканців України	—	—	—	—	—	—	—	—	8.8	—	8.3	7.4
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	—	—	—	—	52.5	—	61.1	62.5
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	—	—	—	—	25.3	—	21.9	19.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9	—	1.7	0.8
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	5.9	—	5.9	5.8

е5.10 Я згоден допустити... Кримських татар

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	6.3	—	7.3	—	7.0	5.0	4.8	4.5	0.8	—	1.0	2.2
2. Близьких друзів	8.5	—	7.7	—	6.1	6.6	7.0	5.4	2.6	—	1.7	2.3
3. Сусідів	9.6	—	8.2	—	8.9	9.5	9.8	8.6	5.5	—	5.2	6.4
4. Колег по роботі	4.0	—	3.9	—	2.8	4.2	2.9	3.4	2.4	—	2.5	2.7
5. Мешканців України	28.9	—	34.9	—	35.6	36.7	34.6	36.7	27.4	—	37.0	35.2
6. Відвідувачів України	16.7	—	17.9	—	18.8	20.1	20.6	23.4	32.4	—	31.4	33.2
7. Взагалі не допускав би в Україну	9.8	—	15.4	—	15.8	14.6	17.6	15.6	25.8	—	19.4	17.4
Не відповіли	16.1	—	4.6	—	5.1	3.4	2.8	2.4	3.1	—	1.8	0.6
<i>Середній бал</i>	4.6	—	4.7	—	4.8	4.9	4.9	5.0	5.6	—	5.5	5.4

е5.11 Я згоден допустити... Молдаван

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	7.3	—	8.4	—	7.7	5.9	5.6	4.9	1.8	—	1.6	2.7
2. Близьких друзів	8.9	—	8.7	—	6.9	7.4	6.1	5.2	4.2	—	4.2	4.1
3. Сусідів	8.1	—	8.1	—	8.3	10.4	8.1	9.1	9.4	—	9.2	12.3
4. Колег по роботі	4.0	—	3.6	—	3.5	4.4	2.0	2.9	4.1	—	3.6	4.0
5. Мешканців України	20.0	—	22.1	—	21.0	23.1	17.0	21.1	21.8	—	27.3	25.2
6. Відвідувачів України	29.5	—	35.4	—	38.7	39.0	47.4	44.5	39.3	—	40.6	40.7
7. Взагалі не допускав би в Україну	6.3	—	8.9	—	8.6	6.7	11.1	10.1	16.3	—	11.9	10.5
Не відповіли	15.9	—	4.7	—	5.2	3.1	2.7	2.2	2.9	—	1.7	0.5
<i>Середній бал</i>	4.6	—	4.7	—	4.8	4.8	5.1	5.1	5.3	—	5.2	5.1

е5.12 Я згоден допустити... Негрів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	—	0.6	1.1
2. Близьких друзів	—	—	—	—	—	—	—	—	2.5	—	1.9	1.4
3. Сусідів	—	—	—	—	—	—	—	—	2.1	—	2.8	2.7
4. Колег по роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	—	2.3	2.2
5. Мешканців України	—	—	—	—	—	—	—	—	8.9	—	8.4	8.6
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	—	—	—	—	50.8	—	60.1	60.1
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	—	—	—	—	29.2	—	22.3	23.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	—	1.5	0.6
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	6.0	—	5.9	5.9

е5.13 Я згоден допустити... Німців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	8.5	—	9.2	—	8.7	7.6	6.8	5.9	2.4	—	1.7	3.1
2. Близьких друзів	9.9	—	10.2	—	8.6	9.4	10.3	7.4	5.2	—	5.4	6.1
3. Сусідів	7.7	—	6.1	—	7.2	8.3	7.1	6.9	6.1	—	6.1	7.4
4. Колег по роботі	6.3	—	7.8	—	5.8	8.7	7.1	10.9	12.0	—	11.4	13.2
5. Мешканців України	16.2	—	17.7	—	15.4	15.0	13.2	14.9	12.2	—	14.5	12.1
6. Відвідувачів України	31.4	—	37.2	—	41.0	42.0	44.9	44.3	45.4	—	50.6	49.5
7. Взагалі не допускав би в Україну	5.0	—	7.4	—	8.2	5.9	7.9	7.6	13.6	—	8.8	8.1
Не відповіли	15.1	—	4.4	—	5.1	3.0	2.7	2.1	3.1	—	1.5	0.7
<i>Середній бал</i>	4.5	—	4.6	—	4.8	4.7	4.8	4.9	5.2	—	5.2	5.1

е5.14 Я згоден допустити... Поляків

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	8.5	—	9.9	—	9.4	9.2	8.2	5.9	3.4	—	3.2	4.6
2. Близьких друзів	10.0	—	9.6	—	8.7	8.7	8.3	6.9	6.6	—	6.4	7.6
3. Сусідів	9.1	—	9.4	—	9.6	11.4	9.1	9.4	11.2	—	11.4	14.2
4. Колег по роботі	3.9	—	5.1	—	4.4	5.7	4.4	6.0	7.1	—	6.6	7.2
5. Мешканців України	19.3	—	21.8	—	20.9	21.4	18.6	19.1	15.4	—	20.2	15.8
6. Відвідувачів України	27.8	—	32.6	—	34.8	35.6	42.0	43.3	43.6	—	43.4	44.7
7. Взагалі не допускав би в Україну	5.7	—	7.0	—	7.2	4.9	6.8	7.4	10.0	—	7.3	5.3
Не відповіли	15.8	—	4.5	—	5.1	3.1	2.5	1.9	2.8	—	1.6	0.7
<i>Середній бал</i>	4.4	—	4.5	—	4.6	4.5	4.7	4.9	5.0	—	5.0	4.8

е5.15 Я згоден допустити... Росіян

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	46.7	—	55.3	—	55.9	58.6	51.6	51.9	27.5	—	32.3	29.9
2. Близьких друзів	17.3	—	18.7	—	19.1	19.6	19.9	21.6	16.4	—	17.5	18.6
3. Сусідів	4.0	—	6.7	—	5.5	6.4	6.3	6.1	10.0	—	10.2	13.6
4. Колег по роботі	1.8	—	1.9	—	1.9	1.8	2.8	3.0	4.7	—	4.6	5.8
5. Мешканців України	10.7	—	7.0	—	7.8	6.9	7.7	8.2	20.3	—	19.7	20.7
6. Відвідувачів України	4.9	—	4.6	—	4.1	3.5	7.7	6.3	14.4	—	11.7	10.9
7. Взагалі не допускав би в Україну	1.8	—	1.8	—	1.5	0.8	2.0	1.1	3.9	—	2.7	1.9
Не відповіли	12.9	—	4.0	—	4.1	2.5	2.0	1.7	2.7	—	1.4	0.4
<i>Середній бал</i>	2.2	—	2.0	—	2.0	1.9	2.2	2.2	3.3	—	3.1	3.1

е5.16 Я згоден допустити... Румунів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	6.6	—	7.3	—	7.0	5.3	4.7	3.7	1.3	—	1.4	2.5
2. Близьких друзів	8.7	—	7.4	—	6.5	6.5	6.1	4.2	4.5	—	3.7	4.9
3. Сусідів	7.5	—	6.7	—	8.0	9.7	7.3	7.6	9.0	—	9.7	12.5
4. Колег по роботі	3.7	—	3.3	—	2.8	4.6	2.9	4.4	5.2	—	3.6	5.2
5. Мешканців України	19.0	—	20.3	—	19.9	20.2	16.5	18.1	12.5	—	14.7	13.7
6. Відвідувачів України	32.2	—	39.5	—	40.6	43.2	50.7	51.1	48.6	—	53.7	52.9
7. Взагалі не допускав би в Україну	6.4	—	10.6	—	10.1	7.2	9.0	8.9	15.8	—	11.4	7.7
Не відповіли	15.9	—	4.8	—	5.1	3.2	2.7	2.1	3.0	—	1.9	0.6
<i>Середній бал</i>	4.7	—	4.9	—	4.9	4.9	5.1	5.2	5.4	—	5.4	5.1

е5.17 Я згоден допустити... Словаків

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	7.8	—	9.1	—	8.1	7.2	5.4	4.9	2.0	—	1.9	4.0
2. Близьких друзів	8.9	—	8.6	—	7.5	7.2	8.3	5.6	7.3	—	5.7	7.2
3. Сусідів	8.7	—	6.7	—	7.8	10.5	7.2	9.2	10.6	—	11.2	12.8
4. Колег по роботі	3.0	—	3.4	—	3.4	3.9	3.4	4.2	5.6	—	5.2	6.4
5. Мешканців України	18.8	—	19.8	—	18.1	19.6	15.6	18.2	14.2	—	18.4	15.8
6. Відвідувачів України	32.7	—	40.9	—	43.3	43.7	50.4	49.6	46.0	—	48.4	48.3
7. Взагалі не допускав би в Україну	4.0	—	6.9	—	6.4	4.4	6.9	5.9	11.3	—	7.7	4.8
Не відповіли	16.1	—	4.6	—	5.4	3.5	2.8	2.3	3.0	—	1.6	0.7
<i>Середній бал</i>	4.6	—	4.7	—	4.8	4.8	5.0	5.0	5.1	—	5.1	4.9

е5.18 Я згоден допустити... Турків

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	5.6	—	6.3	—	5.0	3.8	3.0	2.7	0.7	—	0.5	1.6
2. Близьких друзів	7.1	—	5.6	—	4.8	4.4	3.9	3.0	2.2	—	2.1	2.1
3. Сусідів	6.5	—	4.5	—	4.8	6.2	5.0	4.9	3.5	—	3.6	5.6
4. Колег по роботі	3.7	—	2.9	—	2.3	2.5	2.0	2.7	3.4	—	1.9	3.7
5. Мешканців України	16.3	—	16.0	—	14.9	14.3	9.9	12.6	8.9	—	8.7	7.8
6. Відвідувачів України	35.6	—	43.8	—	47.2	48.6	52.7	53.8	50.9	—	62.0	60.1
7. Взагалі не допускав би в Україну	8.6	—	16.6	—	15.9	17.1	20.6	18.0	27.0	—	19.6	18.3
Не відповіли	16.5	—	4.4	—	5.1	3.2	2.8	2.3	3.3	—	1.6	0.8
<i>Середній бал</i>	4.9	—	5.2	—	5.3	5.4	5.6	5.6	5.9	—	5.9	5.7

е5.19 Я згоден допустити... Українців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	65.1	—	81.1	—	79.9	81.1	75.5	77.4	55.0	—	56.9	60.6
2. Близьких друзів	6.4	—	6.9	—	5.6	6.0	9.1	6.2	11.0	—	12.6	10.6
3. Сусідів	1.7	—	2.1	—	2.0	2.1	2.5	2.2	3.5	—	5.3	5.0
4. Колег по роботі	0.9	—	0.6	—	0.7	0.7	0.7	1.0	1.3	—	2.1	2.4
5. Мешканців України	12.6	—	6.0	—	7.4	6.4	9.3	10.5	21.1	—	18.9	19.6
6. Відвідувачів України	2.0	—	0.1	—	0.4	1.3	0.8	0.9	4.7	—	2.7	1.9
7. Взагалі не допускав би в Україну	0.2	—	0.0	—	0.1	0.2	0.1	0.1	0.8	—	0.4	0.5
Не відповіли	11.2	—	3.3	—	3.8	2.2	2.0	1.7	2.6	—	1.1	0.8
<i>Середній бал</i>	1.8	—	1.4	—	1.5	1.5	1.6	1.6	2.4	—	2.2	2.2

е5.20 Я згоден допустити... Українців, які проживають в інших країнах

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	18.8	20.6	16.5	14.4	20.6	—	20.3	26.8
2. Близьких друзів	—	—	—	—	16.3	15.9	16.5	16.6	24.7	—	24.8	25.3
3. Сусідів	—	—	—	—	5.6	8.6	6.3	6.4	5.9	—	8.8	7.3
4. Колег по роботі	—	—	—	—	3.4	3.9	2.9	3.3	3.7	—	3.2	3.4
5. Мешканців України	—	—	—	—	23.3	19.7	20.3	22.5	22.8	—	25.1	22.4
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	23.8	26.4	31.4	32.3	15.9	—	14.9	12.9
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	3.3	1.7	2.9	2.3	3.4	—	1.3	1.7
Не відповіли	—	—	—	—	5.6	3.4	3.1	2.1	2.9	—	1.6	0.4
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	3.9	3.7	4.0	4.1	3.5	—	3.4	3.1

е5.21 Я згоден допустити... Циган

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	5.0	—	5.8	—	4.6	3.4	2.8	2.6	0.6	—	0.6	1.4
2. Близьких друзів	5.1	—	5.3	—	4.3	3.8	3.3	2.8	2.0	—	1.2	1.2
3. Сусідів	6.6	—	4.6	—	4.9	4.7	4.8	3.8	2.0	—	3.1	2.7
4. Колег по роботі	2.9	—	1.7	—	1.1	1.7	1.3	1.9	1.6	—	0.7	0.9
5. Мешканців України	24.6	—	29.4	—	28.2	29.3	28.6	28.0	19.2	—	21.2	22.9
6. Відвідувачів України	20.0	—	20.2	—	19.6	23.8	22.5	23.4	28.6	—	25.7	28.5
7. Взагалі не допускав би в Україну	19.5	—	28.2	—	32.3	30.2	34.1	35.6	42.9	—	46.0	42.1
Не відповіли	16.3	—	4.8	—	5.1	3.1	2.7	2.1	3.1	—	1.6	0.6
<i>Середній бал</i>	5.1	—	5.3	—	5.4	5.5	5.6	5.7	6.0	—	6.1	6.0

е5.22 Я згоден допустити... Чехів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	—	—	—	—	1.6	—	1.8	3.4
2. Близьких друзів	—	—	—	—	—	—	—	—	5.7	—	4.6	4.8
3. Сусідів	—	—	—	—	—	—	—	—	7.4	—	8.6	11.4
4. Колег по роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	6.3	—	6.4	6.5
5. Мешканців України	—	—	—	—	—	—	—	—	13.8	—	15.6	13.9
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	—	—	—	—	49.4	—	52.6	52.8
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	—	—	—	—	12.7	—	8.7	6.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	—	1.8	0.6
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	5.3	—	5.3	5.1

е5.23 Я згоден допустити... Чеченців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Членів моєї сім'ї	—	—	—	—	—	—	2.7	2.4	0.6	—	0.5	1.0
2. Близьких друзів	—	—	—	—	—	—	3.0	1.9	2.1	—	0.9	1.1
3. Сусідів	—	—	—	—	—	—	3.5	3.1	1.8	—	2.1	1.9
4. Колег по роботі	—	—	—	—	—	—	1.1	1.6	1.3	—	0.4	0.8
5. Мешканців України	—	—	—	—	—	—	6.8	8.4	5.6	—	5.6	5.3
6. Відвідувачів України	—	—	—	—	—	—	29.7	29.8	29.5	—	29.9	32.6
7. Взагалі не допускав би в Україну	—	—	—	—	—	—	50.4	45.6	56.3	—	58.9	56.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	2.8	7.1	2.9	—	1.6	0.6
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	6.1	6.1	6.3	—	6.4	6.4

Зведена таблиця (е5.1–е5.23)

ІНДЕКСІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДИСТАНЦІЙОВАНОСТІ

Середній бал: шкала 1–7 балів

Результати моніторингу показників національної дистанційованості населення України (шкала Богардуса)

Національна дистанційованість населення України від...	Індекс національної дистанційованості (шкала: 1-7 балів)											
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	—	—	—	—	—	—	—	—	5.8	—	5.8	5.7
Американців*	4.4	—	4.6	—	4.7	4.8	4.8	4.9	5.4	—	5.5	5.4
Арабів	—	—	—	—	—	—	—	—	6.1	—	6.1	6.0
Афганців	—	—	—	—	—	—	—	—	6.2	—	6.2	6.1
Білорусів*	2.7	—	2.6	—	2.5	2.4	2.8	2.7	4.2	—	4.1	3.9
Грузинів*	4.9	—	5.0	—	5.1	5.0	5.4	5.3	5.4	—	5.5	5.4
Євреїв*	3.8	—	3.8	—	3.9	3.8	3.9	3.9	5.1	—	5.1	5.0
Китайців	—	—	—	—	—	—	—	—	5.9	—	5.9	5.8
Кримських татар*	4.6	—	4.8	—	4.8	4.9	4.9	5.0	5.6	—	5.5	5.4
Молдаван	4.6	—	4.7	—	4.8	4.8	5.1	5.1	5.3	—	5.2	5.1
Негрів	—	—	—	—	—	—	—	—	6.0	—	5.9	5.9
Німців*	4.5	—	4.6	—	4.8	4.7	4.8	4.9	5.2	—	5.2	5.1
Поляків*	4.4	—	4.5	—	4.6	4.5	4.8	4.9	5.0	—	5.0	4.8
Росіян	2.3	—	2.1	—	2.0	1.9	2.3	2.2	3.3	—	3.1	3.1
Румун*	4.7	—	4.9	—	4.9	4.9	5.2	5.2	5.4	—	5.4	5.1
Сербів	4.8	—	5.0	—	5.1	5.1	5.4	5.4	—	—	—	—
Словаків	4.6	—	4.8	—	4.8	4.8	5.0	5.0	5.1	—	5.1	4.9
Турків	4.9	—	5.2	—	5.3	5.4	5.6	5.6	5.9	—	5.9	5.7
Угорців*	4.6	—	4.8	—	4.9	4.8	5.1	5.1	5.4	—	5.4	5.1
Українців	1.8	—	1.4	—	1.5	1.5	1.6	1.6	2.4	—	2.2	2.2
Українців, які мешкають в інших країнах	—	—	—	—	3.9	3.8	4.0	4.1	3.5	—	3.4	3.1
Циган*	5.1	—	5.3	—	5.4	5.5	5.6	5.7	6.0	—	6.1	6.0
Чехів	—	—	—	—	—	—	—	—	5.3	—	5.3	5.1
Чеченців	—	—	—	—	—	—	6.1	6.1	6.3	—	6.4	6.4
Інтегральний індекс національної дистанційованості за 10 національностями, позначеними «*»	4.4	—	4.5	—	4.6	4.5	4.7	4.8	5.3	—	5.3	5.1

У таблиці наведено індекси національної дистанційованості (середній бал за семибальною шкалою соціальної дистанції) стосовно представників кожної національності; а також інтегральний індекс національної дистанційованості (ІІНД) — усереднене значення стосовно всіх національностей за винятком українців, росіян та української діаспори. Оскільки впродовж десяти років відбувалися зміни у переліку національностей, з метою нівелювання можливого впливу цих змін у таблиці наведено інтегральний індекс національної дистанційованості за десятима національностями, ставлення до яких оцінювали в усіх дослідженнях моніторингу.

с8. Ваша рідна мова:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Українська	62.3	59.4	62.5	62.4	61.9	61.0	63.8	59.9	63.9	58.9	61.1	64.3
2. Російська	34.7	37.8	36.1	35.1	36.5	36.1	35.1	38.1	34.5	38.1	35.7	34.1
3. Інша	2.6	2.7	1.4	2.5	1.5	2.9	1.2	1.8	1.5	1.5	1.8	1.5
Українська та російська	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.3	1.4	—
Не відповіли	0.4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2

е6. Якою мовою (мовами) Ви переважно спілкуєтеся у Вашій родині (вдома)? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно українською	36.7	31.9	36.9	38.2	37.6	36.3	39.1	36.9	38.2	38.1	38.4	41.8
2. Переважно російською	32.4	32.8	33.1	34.5	33.4	33.6	36.0	36.7	33.2	36.0	34.3	36.4
3. І українською, і російською (залежно від обставин)	29.4	34.5	29.6	26.8	28.4	29.0	24.8	25.8	28.0	25.2	26.3	21.6
4. Іншою	0.7	0.9	0.4	0.6	0.5	1.1	0.2	0.6	0.5	0.7	0.9	0.2
Не відповіли	0.8	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0

с14. Якою мовою Ви б хотіли заповнювати анкету наступного разу?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Українською	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43.6	47.8
2. Російською	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53.3	50.7
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	1.4

е7. Чи вважаєте Ви за необхідне надати російській мові статусу офіційної в Україні?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	—	32.6	32.9	35.5	37.0	35.1	36.2	36.0	31.1	31.9	32.2	34.4
2. Важко сказати	—	15.3	16.1	20.6	15.3	18.1	19.3	16.2	20.0	20.4	20.0	16.8
3. Так	—	52.0	50.9	43.9	47.6	46.7	44.0	47.4	48.6	47.3	47.5	48.6
Не відповіли	—	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.5	0.4	0.3	0.3	0.3	0.1

е8. Яку мову, окрім української, на Вашу думку, необхідно обов'язково вивчати в загальноосвітніх навчальних закладах? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Російську	—	—	—	—	—	—	—	—	75.8	73.1	72.9	74.3
2. Англійську	—	—	—	—	—	—	—	—	81.9	82.7	84.5	82.7
3. Іншу	—	—	—	—	—	—	—	—	13.9	10.0	10.2	11.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	0.8	0.1	0.0

е. Коментар

Міжнаціональні конфлікти. В Україні й надалі зберігається «мирне співіснування» людей різних національностей. У конфлікти з людьми, що ображають чужу національну гідність, як і раніше, доводилося потрапляти не більш як 3% населення. Стикатися із випадками дискримінації представників інших національностей (українців, росіян, євреїв та інших) доводилося від 3% до 8% дорослого населення.

Національна толерантність і національна відокремленість.

- Як і раніше зберігається високий рівень психологічної відокремленості населення України від представників більшості інших національностей. Крайнім виявом національної відокремленості (вимірюваної за модифікованою автором шкалою соціальної дистанції Богардуса) є ксенофобія, що простежується у відповіді на запитання «На яку позицію Ви б допустили представників цієї національності», — «Взагалі б не допуслав в Україну».
- Як свідчили попередні результати моніторингу, населення України психологічно дистанціювало («відсторонювало») від себе переважно ті національності, які асоціювалися із міжнаціональними конфліктами, що виникають у світі. Упродовж розвитку української незалежної держави відбувалося зростання як загального рівня національної відокремленості, так і поширеності ксенофобійних установок. Після терористичного акту в Нью-Йорку 11 вересня 2001 року в масовій свідомості населення України стався якісний «стрибок» (зафіксований у березневому опитуванні 2002 року) у збільшенні соціальної дистанції стосовно представників переважної кількості інших національностей.
- На початку 2005 року дещо зменшилася поширеність ксенофобійних установок стосовно більшості національностей (у середньому на 1–2%), що відбилося й на загальному рівні національної відокремленості, котрий трохи знизився (із 5,3 до 5,1 бала). Подальші вимірювання національної дистанційованості населення України допоможуть визначити, чи є ця незначна зміна початком нової тенденції на шляху до відкритого демократичного суспільства, або ж це відбиття певних коливань настроїв, зумовлених загальною психологічною атмосферою в країні.

Мовна ситуація в Україні. Усі результати опитувань засвідчують, що Україна фактично є двомовною країною.

- Три п'ятих населення декларують як рідну мову українську. Понад третину називають російську.
- Переважною мовою спілкування в сім'ї, за відповідями респондентів, у 42% сімей є українська, у 36% — російська, а в 21% сімей обидві мови використовуються в повсякденному спілкуванні однаковою мірою.
- На запитання: «Якою мовою Ви воліли б заповнювати анкету наступного разу?» 48% відповіли — «українською мовою», а 51% — «російською мовою». Відповідь на це запитання свідчить про те, якою мовою людям *легше правильно розуміти сутність написаного* в тому чи іншому документі, коли одне–два «незрозумілі» слова позбавляють людину можливості зрозуміти смисл цілої фрази, нерідко ключовий у тому чи тому документі. У цьому випадку йдеться про бланк анкети. Але в реальному житті людям доводиться «мати справу» і з іншою, незрідка більш життєво важливою, документацією — законодавчими документами, фармакологічними описами застосування медикамен-

тозних препаратів тощо. Отже, половина населення України фактично позбавлена можливості ознайомлюватися з державною інформацією доступною людям мовою.

- Половина населення в Україні вважає за необхідне надати російській мові статусу офіційної. Так вважають 81% людей, рідною мовою яких є російська, і майже третина (31%) тих, хто як рідну мову назвав українську.

Г. Соціальне самопочуття і суспільні настрої

f1. Уявіть собі, що на сходинках такої собі «драбинки» розташовані люди з різним становищем у суспільстві: на найнижчій — ті, хто має найнижче становище, а на найвищій — ті, хто має найвище положення. НА ЯКУ З ЦИХ СХОДИНОК ВИ ПОСТАВИЛИ Б СЕБЕ?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1 найнижче становище	19.4	20.7	22.6	25.0	23.9	21.0	21.6	18.6	17.2	17.2	14.3	8.3
2	25.3	22.2	22.2	20.6	28.1	24.1	26.9	23.8	24.0	22.9	20.4	15.2
3	32.3	33.6	33.0	32.0	32.7	34.4	31.5	34.6	31.8	33.7	33.2	35.2
4	18.6	19.4	18.1	19.6	13.2	17.4	16.6	19.9	21.6	21.2	23.9	30.1
5	2.2	2.9	2.6	2.2	1.2	2.2	2.4	2.3	4.2	3.8	6.7	9.3
6	0.4	0.5	0.5	0.3	0.4	0.2	0.4	0.3	0.3	0.7	0.8	0.8
7 найвище становище	0.4	0.4	0.5	0.4	0.5	0.4	0.7	0.3	0.5	0.4	0.7	0.8
Не відповіли	1.4	0.3	0.7	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3	0.3	0.0	0.0	0.2
<i>Середній бал</i>	2.6	2.7	2.6	2.6	2.4	2.6	2.6	2.7	2.7	2.8	2.9	3.2

f2. Якою мірою Ви в цілому задоволені своїм становищем у суспільстві на теперішній час?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Скоріше не задоволений	62.4	62.2	63.4	71.8	77.5	73.1	69.4	70.1	63.2	61.4	58.2	46.6
2. Важко сказати, задоволений чи ні	24.8	25.2	25.3	19.6	15.2	18.7	22.1	21.8	23.7	26.9	26.4	33.9
3. Скоріше задоволений	12.6	12.3	11.3	8.5	7.0	8.0	8.5	8.1	12.2	11.2	15.4	19.5
Не відповіли	0.3	0.3	0.0	0.2	0.3	0.3	0.0	0.0	0.8	0.4	0.0	0.1

f3. Ким Ви себе перш за все вважаєте? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Мешканцем села, району чи міста, в якому Ви живете	—	—	—	—	—	—	31.3	30.2	31.6	32.3	30.5	24.6
2. Мешканцем регіону (області чи кількох областей), де Ви живете	—	—	—	—	—	—	6.9	8.6	5.9	4.8	6.7	6.4
3. Громадянином України	—	—	—	—	—	—	41.0	34.6	41.0	41.1	44.2	54.6
4. Представником свого етносу, нації	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0	2.5	3.1	2.1
5. Громадянином колишнього Радянського Союзу	—	—	—	—	—	—	12.2	17.8	12.7	13.1	10.7	8.1
6. Громадянином Європи	—	—	—	—	—	—	2.8	2.8	0.7	0.5	0.7	0.8
7. Громадянином світу	—	—	—	—	—	—	5.6	5.7	2.7	3.6	2.4	2.5
8. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	1.6	2.0	1.4	1.0
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.2	0.3	0.8	0.2	0.2	0.1

f4. Як Ви вважаєте, від чого здебільшого залежить те, як складається Ваше життя?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Здебільшого від зовнішніх обставин	28.2	29.2	31.2	31.2	38.6	29.2	28.5	25.2	24.0	19.6	19.3	18.6
2. Деякою мірою від мене, але більше від зовнішніх обставин	30.6	28.3	27.7	30.7	28.1	32.3	30.7	28.6	28.1	27.8	29.3	27.2
3. Однаковою мірою від мене і від зовнішніх обставин	21.3	22.6	22.2	24.0	18.7	23.9	23.7	28.8	25.6	29.8	28.8	29.8
4. Більшою мірою від мене, ніж від зовнішніх обставин	10.0	10.3	9.2	7.6	7.2	7.5	8.8	9.7	10.7	11.6	12.1	12.8
5. Здебільшого від мене	9.2	9.2	9.7	6.4	7.1	6.8	8.1	7.5	11.5	11.2	10.2	11.4
Не відповіли	0.8	0.4	0.0	0.1	0.4	0.3	0.3	0.2	0.2	0.1	0.3	0.2
<i>Середній бал</i>	2.4	2.4	2.4	2.3	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.7	2.7

f5. Якою мірою Ви задоволені своїм життям загалом?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не задоволений	16.8	24.4	29.6	32.5	36.2	31.3	25.7	25.1	22.2	19.5	18.0	12.7
2. Скоріше не задоволений	31.9	33.4	32.2	31.3	34.1	34.3	35.2	37.1	34.4	36.9	34.2	31.8
3. Важко сказати, задоволений чи ні	27.6	20.2	21.4	19.7	16.1	19.0	21.9	20.6	25.8	24.8	24.7	27.2
4. Скоріше задоволений	20.5	18.7	14.9	14.6	12.0	13.5	15.7	15.8	15.6	17.3	21.4	25.7
5. Цілком задоволений	2.5	2.9	1.8	1.9	1.5	1.7	1.4	1.3	1.9	1.3	1.1	2.7
Не відповіли	0.6	0.4	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	0.2	0.2	0.6	0.0
<i>Середній бал</i>	2.6	2.4	2.3	2.2	2.1	2.2	2.3	2.3	2.4	2.4	2.5	2.7

f6. Чого з наведеного Вам не вистачає?**f6.1 ...Вміння жити в нових суспільних умовах**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	46.9	52.6	47.2	45.5	43.9	43.2	38.8	39.7	37.7	38.3	35.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	34.8	31.8	34.1	36.9	36.6	37.0	39.6	36.6	37.2	32.7	35.7
3. Вистачає	—	13.4	12.2	14.1	10.8	13.6	14.2	15.7	17.1	20.2	24.6	23.5
4. Не цікавить	—	3.9	3.4	4.2	5.6	5.0	5.1	5.6	6.0	4.3	4.2	5.0
Не відповіли	—	1.1	0.0	0.4	1.2	0.8	0.5	0.4	0.7	0.7	0.2	0.6
<i>Середній бал</i>	—	1.7	1.6	1.7	1.6	1.7	1.7	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9

f6.2 ...Здоров'я

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	48.3	51.8	55.5	56.8	53.4	52.0	53.3	54.9	51.7	49.0	51.3
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	20.2	17.4	18.0	16.5	16.5	17.9	18.7	13.9	15.5	14.1	17.5
3. Вистачає	—	29.4	29.7	25.7	25.5	28.5	28.8	27.4	29.7	31.7	36.0	30.3
4. Не цікавить	—	1.2	1.0	0.3	0.7	0.8	0.9	0.5	1.1	0.9	0.8	0.8
Не відповіли	—	0.8	0.0	0.4	0.5	0.8	0.3	0.1	0.4	0.2	0.1	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.8	1.8	1.7	1.7	1.7	1.8	1.7	1.7	1.8	1.9	1.8

f6.3 ...Роботи, що підходить

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	41.5	46.8	52.6	54.8	56.5	56.0	53.5	54.1	51.6	45.5	45.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	18.1	15.6	16.6	14.9	12.1	12.2	13.6	14.6	15.9	14.2	15.4
3. Вистачає	—	27.6	23.4	18.2	17.2	18.6	19.0	19.8	19.6	20.8	25.3	23.5
4. Не цікавить	—	11.8	14.2	12.2	11.7	11.8	12.4	12.9	10.7	11.3	14.9	14.9
Не відповіли	—	1.0	0.0	0.5	1.4	1.0	0.4	0.2	1.1	0.3	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.9	1.8	1.7	1.6	1.6	1.6	1.7	1.7	1.7	1.8	1.8

f6.4 ...Необхідного одягу

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	48.3	42.9	43.2	46.6	42.7	43.7	41.1	44.9	38.7	32.3	31.1
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	18.4	19.3	20.8	20.1	21.4	19.1	20.4	18.0	16.6	16.5	19.4
3. Вистачає	—	29.4	33.4	32.1	28.0	29.5	31.2	32.3	31.2	38.9	45.5	43.4
4. Не цікавить	—	2.9	4.4	3.3	4.4	5.4	5.8	5.9	5.3	5.5	5.5	5.9
Не відповіли	—	0.9	0.0	0.6	1.0	1.1	0.2	0.2	0.7	0.3	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.8	1.9	1.9	1.8	1.9	1.9	1.9	1.9	2.0	2.1	2.1

f6.5 ...Доброго житла

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	43.2	34.7	37.1	39.4	38.6	35.4	38.3	42.4	41.4	36.3	40.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	16.5	15.5	17.2	18.7	16.1	17.8	17.2	16.2	18.1	15.0	14.2
3. Вистачає	—	35.5	46.7	41.5	36.7	40.2	41.9	39.7	36.0	36.1	43.4	40.6
4. Не цікавить	—	3.8	3.2	3.9	4.1	4.1	4.2	4.7	5.0	4.3	5.1	4.2
Не відповіли	—	1.1	0.0	0.3	1.0	0.9	0.6	0.1	0.6	0.2	0.2	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.9	2.1	2.0	2.0	2.0	2.1	2.0	1.9	1.9	2.1	2.0

f6.6 ...Сучасних економічних знань

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	46.7	48.1	41.3	44.2	40.6	42.3	46.3	46.2	46.3	46.3	46.3
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	25.0	20.3	22.0	24.6	23.4	22.3	22.1	23.4	24.0	20.7	20.9
3. Вистачає	—	7.9	9.7	9.8	8.6	9.6	11.4	9.6	11.6	10.8	15.4	15.4
4. Не цікавить	—	19.3	21.9	26.1	21.7	25.5	23.6	21.8	18.2	18.7	17.3	17.2
Не відповіли	—	1.0	0.0	0.8	0.9	0.9	0.4	0.3	0.7	0.2	0.3	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.6	1.6	1.7	1.6	1.7	1.7	1.6	1.7	1.6	1.6	1.7

f6.7 ...Упевненості в своїх силах

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	30.6	34.4	34.9	33.5	32.1	34.7	34.4	35.7	32.8	29.9	33.8
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	35.5	31.4	32.6	35.5	32.5	32.9	31.8	29.4	34.2	28.8	27.9
3. Вистачає	—	30.4	30.5	30.5	26.6	31.5	29.5	30.2	31.3	29.4	37.6	34.8
4. Не цікавить	—	2.3	3.7	1.5	3.4	2.9	2.5	3.4	3.0	3.1	3.3	3.3
Не відповіли	—	1.3	0.0	0.4	0.9	1.0	0.4	0.2	0.7	0.4	0.4	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.0	2.0	2.0	1.9	2.0	1.9	2.0	2.0	2.0	2.1	2.0

f6.8 ...Необхідної медичної допомоги

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	69.2	58.4	69.7	62.8	62.0	61.9	60.5	63.4	61.9	55.8	58.8
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	16.1	22.9	18.3	21.2	19.7	19.4	20.8	17.3	18.8	20.9	21.0
3. Вистачає	—	12.5	14.8	9.9	10.7	13.4	13.6	13.3	14.2	14.9	18.8	16.7
4. Не цікавить	—	1.7	3.8	1.5	4.4	4.3	4.8	5.3	4.5	4.0	4.3	3.3
Не відповіли	—	0.6	0.0	0.6	1.0	0.7	0.3	0.1	0.6	0.3	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.4	1.6	1.4	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.6	1.6

f6.9 ...Модного та красивого одягу

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	48.8	44.3	42.9	48.7	44.2	44.0	44.7	44.8	46.2	41.3	38.5
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	16.4	17.9	18.4	14.7	14.7	15.8	15.7	17.3	14.9	13.9	18.1
3. Вистачає	—	12.0	9.9	12.2	8.3	11.5	10.2	10.5	10.8	12.4	14.9	15.8
4. Не цікавить	—	21.8	27.8	26.0	27.3	28.8	29.8	29.0	26.6	26.3	29.5	27.5
Не відповіли	—	0.9	0.0	0.6	0.9	0.8	0.2	0.2	0.4	0.2	0.4	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.6	1.7	1.7	1.6	1.7	1.7	1.7	1.7	1.7	1.6	1.8

f6.10 ...Необхідних меблів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	42.2	35.5	35.0	37.6	34.5	32.0	34.5	40.2	38.3	33.0	35.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	16.5	18.3	17.9	17.8	16.2	16.2	16.6	15.1	14.5	15.4	15.4
3. Вистачає	—	29.4	32.6	34.4	29.4	33.4	35.4	34.2	28.9	32.2	38.7	35.0
4. Не цікавить	—	10.9	13.6	12.1	14.3	15.0	16.0	14.7	15.2	14.4	12.7	14.2
Не відповіли	—	1.0	0.0	0.7	0.9	0.9	0.3	0.1	0.5	0.5	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.9	2.0	2.0	1.9	2.0	2.0	2.0	1.9	1.9	2.1	2.0

f6.11 ...Сучасних політичних знань

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	31.9	35.6	29.0	33.6	29.3	28.7	31.6	31.0	31.1	34.6	31.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	25.9	23.2	24.7	26.7	22.9	24.5	24.2	25.1	27.9	22.1	23.7
3. Вистачає	—	11.0	12.1	10.3	9.4	12.0	15.4	12.9	14.6	12.1	15.4	20.6
4. Не цікавить	—	29.9	29.1	35.1	29.0	34.9	31.0	31.0	28.6	28.4	27.6	24.3
Не відповіли	—	1.3	0.0	0.9	1.2	0.8	0.3	0.3	0.7	0.4	0.3	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.8	1.8	1.8	1.7	1.9

f6.12 ...Рішучості в досягненні своїх цілей

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	27.7	26.7	29.6	31.1	29.2	31.2	30.2	31.8	31.6	29.2	30.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	37.5	37.1	37.1	39.8	33.9	33.3	34.4	31.9	34.2	31.6	28.7
3. Вистачає	—	27.1	26.2	26.3	19.7	27.1	25.4	25.1	27.0	25.1	31.5	31.9
4. Не цікавить	—	6.5	10.0	6.6	8.7	8.8	10.0	10.1	8.8	8.6	7.7	8.4
Не відповіли	—	1.2	0.0	0.5	0.8	0.9	0.2	0.3	0.6	0.4	0.1	0.1
<i>Середній бал</i>	—	2.0	2.0	2.0	1.9	2.0	1.9	1.9	2.0	1.9	2.0	2.0

f6.13 ...Юридичної допомоги для захисту своїх прав та інтересів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	51.9	46.9	51.7	52.4	52.9	50.0	52.8	56.0	52.2	57.2	51.3
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	29.8	29.1	30.8	28.7	24.0	25.9	24.9	23.3	28.4	22.7	26.4
3. Вистачає	—	8.0	8.1	7.3	5.5	9.4	8.8	7.5	8.3	8.4	9.4	12.1
4. Не цікавить	—	9.3	15.9	9.5	12.6	13.0	15.0	14.6	11.8	10.6	10.5	10.1
Не відповіли	—	0.9	0.0	0.7	0.9	0.8	0.4	0.2	0.6	0.4	0.2	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.6	1.6	1.6	1.5	1.6	1.6	1.5	1.5	1.6	1.5	1.6

f6.14 ...Можливості повноцінно проводити відпустку

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	60.1	—	59.1	68.0	66.1	63.6	61.9	65.1	63.4	59.0	59.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	17.3	—	19.3	13.0	11.9	12.4	14.0	12.6	14.2	13.9	14.2
3. Вистачає	—	11.7	—	8.6	5.1	7.5	8.1	9.2	8.7	9.8	13.9	13.4
4. Не цікавить	—	10.0	—	12.4	13.0	13.8	15.6	14.7	13.1	12.4	12.9	12.2
Не відповіли	—	0.9	—	0.6	0.8	0.8	0.3	0.2	0.6	0.2	0.2	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.5	—	1.5	1.4	1.4	1.4	1.5	1.4	1.5	1.5	1.5

f6.15 ...Можливості мати додатковий зарібок

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	40.9	—	53.4	55.6	54.8	55.9	48.2	48.8	45.6	39.3	47.6
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	21.3	—	20.7	18.5	17.2	16.2	19.4	19.6	21.1	20.7	16.9
3. Вистачає	—	19.1	—	12.0	9.3	12.2	11.7	14.3	13.2	16.9	21.3	16.7
4. Не цікавить	—	17.3	—	13.3	15.2	14.9	16.1	17.9	17.7	16.1	18.6	18.5
Не відповіли	—	1.4	—	0.7	1.3	0.9	0.2	0.2	0.7	0.3	0.2	0.3
<i>Середній бал</i>	—	1.8	—	1.6	1.5	1.6	1.6	1.7	1.6	1.7	1.8	1.7

f6.16 ...Можливості купувати найнеобхідніші продукти

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	52.8	—	55.3	60.6	59.6	57.8	54.4	49.6	44.3	37.4	43.6
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	18.8	—	19.7	18.2	16.6	17.2	19.1	17.5	18.6	17.8	17.3
3. Вистачає	—	24.3	—	22.5	19.4	20.7	22.8	25.2	29.6	34.8	41.6	37.5
4. Не цікавить	—	3.1	—	1.8	1.0	2.4	1.9	1.3	2.7	2.1	2.4	1.6
Не відповіли	—	0.9	—	0.7	0.8	0.8	0.3	0.1	0.6	0.3	0.7	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.7	—	1.7	1.6	1.6	1.6	1.7	1.8	1.9	2.0	1.9

f6.17 ...Ініціативи і самостійності у розв'язанні життєвих проблем

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	27.9	26.3	24.5	24.5	26.7	27.8	26.9	29.0	25.8	22.7	26.3
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	37.8	36.7	39.6	41.4	34.0	32.7	33.8	33.7	35.4	31.7	28.9
3. Вистачає	—	27.4	30.4	31.1	28.1	33.3	33.6	33.2	32.0	32.8	40.0	39.1
4. Не цікавить	—	5.6	6.6	4.1	5.0	4.9	5.5	5.7	4.8	5.4	5.2	5.6
Не відповіли	—	1.3	0.0	0.7	0.9	1.0	0.3	0.4	0.6	0.5	0.4	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.0	2.0	2.1	2.0	2.1	2.1	2.1	2.0	2.1	2.2	2.1

f6.18 ...Повноцінного дозвілля

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	46.5	53.5	49.7	53.3	52.5	51.9	49.3	51.6	51.1	44.9	46.1
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	24.4	22.5	26.9	24.5	22.0	19.7	23.5	22.6	21.6	22.2	21.4
3. Вистачає	—	20.4	14.9	17.2	12.8	15.5	18.3	18.4	16.2	17.8	22.6	23.2
4. Не цікавить	—	7.3	9.1	5.5	8.6	9.0	9.7	8.4	9.1	9.1	10.0	9.1
Не відповіли	—	1.3	0.0	0.7	0.9	0.9	0.4	0.3	0.5	0.5	0.3	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.7	1.6	1.7	1.6	1.6	1.7	1.7	1.6	1.7	1.8	1.8

f6.19 ...Можливості працювати з повною віддачею

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	35.0	38.9	42.2	44.5	43.0	45.5	40.6	38.0	35.0	30.2	32.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	25.5	24.3	25.2	23.0	22.4	20.9	23.1	21.9	24.9	21.6	21.2
3. Вистачає	—	28.6	26.1	22.9	20.7	23.9	23.0	26.4	28.0	27.6	33.5	34.3
4. Не цікавить	—	9.7	10.6	8.7	10.8	9.6	10.2	9.7	11.5	12.3	14.2	12.2
Не відповіли	—	1.3	0.0	0.9	0.9	1.0	0.3	0.2	0.7	0.3	0.4	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.9	1.9	1.8	1.8	1.8	1.8	1.9	1.9	1.9	2.0	2.0

f6.20 ...Можливості харчуватися відповідно до своїх смаків

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	66.4	72.1	71.0	77.2	74.3	72.8	72.5	71.0	68.3	61.1	63.0
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	15.4	14.6	15.9	13.9	13.6	13.8	14.3	13.3	13.9	15.9	15.3
3. Вистачає	—	14.8	11.8	10.6	7.3	9.7	11.4	11.3	12.2	15.6	18.8	19.8
4. Не цікавить	—	2.5	1.6	1.7	1.0	1.4	1.8	1.7	2.8	2.1	4.0	1.8
Не відповіли	—	0.9	0.0	0.8	0.6	1.0	0.2	0.1	0.6	0.1	0.2	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.5	1.4	1.4	1.3	1.3	1.4	1.4	1.4	1.5	1.6	1.6

f6.21 ...Захисту від злочинності

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	68.5	—	68.4	—	61.0	61.2	65.9	—	—	—	56.5
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	21.5	—	21.1	—	27.7	26.5	24.2	—	—	—	27.9
3. Вистачає	—	5.2	—	6.0	—	6.9	7.9	6.0	—	—	—	11.3
4. Не цікавить	—	3.4	—	4.1	—	3.7	4.1	3.8	—	—	—	3.9
Не відповіли	—	1.3	—	0.4	—	0.7	0.3	0.1	—	—	—	0.3
<i>Середній бал</i>	—	1.4	—	1.4	—	1.5	1.5	1.4	—	—	—	1.5

f6.22 ...Керівників, здатних управляти державою

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	64.0	—	73.5	—	72.7	69.3	72.4	—	—	—	45.7
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	23.9	—	18.8	—	16.6	19.2	17.7	—	—	—	31.6
3. Вистачає	—	6.6	—	3.6	—	4.3	6.8	4.6	—	—	—	17.2
4. Не цікавить	—	4.4	—	3.6	—	5.7	4.4	5.2	—	—	—	5.5
Не відповіли	—	1.0	—	0.4	—	0.8	0.3	0.2	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.4	—	1.3	—	1.3	1.4	1.3	—	—	—	1.7

f6.23 ...Можливості бути причетним до своєї національної культури

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	16.9	—	19.2	—	23.3	23.1	21.7	—	—	—	19.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	32.1	—	36.5	—	30.1	29.6	30.6	—	—	—	32.3
3. Вистачає	—	37.5	—	31.3	—	31.8	31.5	31.6	—	—	—	33.4
4. Не цікавить	—	12.0	—	12.4	—	13.6	15.2	16.0	—	—	—	14.2
Не відповіли	—	1.5	—	0.6	—	1.2	0.4	0.2	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.2	—	2.1	—	2.1	2.1	2.1	—	—	—	2.1

f6.24 ...Доброзичливості та співчутливого ставлення з боку оточення

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	33.0	—	37.8	—	35.7	35.9	34.7	—	—	—	33.1
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	28.1	—	30.9	—	31.2	31.3	31.3	—	—	—	26.2
3. Вистачає	—	34.3	—	28.6	—	27.7	28.8	29.6	—	—	—	36.3
4. Не цікавить	—	3.2	—	2.3	—	4.5	3.7	4.2	—	—	—	4.2
Не відповіли	—	1.4	—	0.4	—	0.9	0.3	0.2	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.0	—	1.9	—	1.9	1.9	1.9	—	—	—	2.0

f6.25 ...Справедливої оцінки заслуг людини перед суспільством

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	46.7	—	53.4	—	56.3	54.5	54.8	—	—	—	49.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	32.6	—	29.8	—	28.3	28.3	29.0	—	—	—	29.9
3. Вистачає	—	8.3	—	6.5	—	6.9	8.1	8.2	—	—	—	13.8
4. Не цікавить	—	11.2	—	9.8	—	7.6	8.7	7.7	—	—	—	6.3
Не відповіли	—	1.2	—	0.5	—	0.8	0.4	0.3	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.6	—	1.5	—	1.5	1.5	1.5	—	—	—	1.6

f6.26 ...Екологічної безпеки

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	72.7	—	77.2	—	77.3	74.3	75.1	—	—	—	67.7
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	20.3	—	17.3	—	15.9	19.1	19.4	—	—	—	21.1
3. Вистачає	—	3.4	—	2.7	—	3.6	3.8	3.1	—	—	—	7.5
4. Не цікавить	—	2.5	—	2.4	—	2.5	2.6	2.3	—	—	—	3.6
Не відповіли	—	1.1	—	0.5	—	0.7	0.3	0.1	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.3	—	1.3	—	1.3	1.3	1.3	—	—	—	1.4

f6.27 ...Дотримання в країні прав людини

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	53.2	—	62.4	—	64.8	63.5	65.5	—	—	—	62.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	32.9	—	29.2	—	25.2	26.1	25.8	—	—	—	25.7
3. Вистачає	—	7.2	—	4.8	—	6.2	6.7	5.2	—	—	—	8.2
4. Не цікавить	—	5.5	—	3.1	—	3.0	3.1	3.3	—	—	—	3.7
Не відповіли	—	1.3	—	0.5	—	0.8	0.4	0.2	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.5	—	1.4	—	1.4	1.4	1.4	—	—	—	1.5

f6.28 ...Упевненості, що не виникатимуть міжнаціональні конфлікти

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	53.6	—	49.2	—	51.3	48.0	46.8	—	—	—	49.8
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	32.4	—	36.2	—	33.0	34.3	34.9	—	—	—	31.2
3. Вистачає	—	10.1	—	9.6	—	9.6	11.9	12.2	—	—	—	13.2
4. Не цікавить	—	3.0	—	4.4	—	5.2	5.5	5.7	—	—	—	5.8
Не відповіли	—	1.0	—	0.6	—	0.9	0.4	0.3	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.6	—	1.6	—	1.6	1.6	1.7	—	—	—	1.6

f6.29 ...Справжніх друзів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	21.9	—	21.2	—	25.3	26.1	24.6	—	—	—	25.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	24.0	—	25.1	—	25.5	22.7	23.9	—	—	—	17.9
3. Вистачає	—	50.9	—	51.4	—	45.1	48.4	48.1	—	—	—	54.2
4. Не цікавить	—	2.4	—	1.9	—	3.3	2.5	3.2	—	—	—	2.6
Не відповіли	—	0.8	—	0.4	—	0.8	0.2	0.2	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	2.3	—	2.3	—	2.2	2.2	2.2	—	—	—	2.3

f6.30 ...Освіти

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	31.8	—	29.9	—	33.0	33.9	35.9	—	—	—	33.4
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	22.8	—	22.9	—	20.2	19.6	19.9	—	—	—	18.4
3. Вистачає	—	35.6	—	35.4	—	36.7	35.7	34.3	—	—	—	39.7
4. Не цікавить	—	8.8	—	11.2	—	9.2	10.3	9.7	—	—	—	8.3
Не відповіли	—	0.9	—	0.7	—	0.9	0.6	0.2	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.0	—	2.1	—	2.0	2.0	2.0	—	—	—	2.1

f6.31 ...Норм і цінностей, які об'єднують людей у державі та суспільстві

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	33.2	—	33.1	—	41.0	39.1	38.8	—	—	—	39.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	40.7	—	39.5	—	34.2	36.9	38.3	—	—	—	34.9
3. Вистачає	—	7.2	—	5.1	—	8.7	9.1	8.9	—	—	—	14.4
4. Не цікавить	—	17.5	—	21.4	—	14.9	14.6	13.5	—	—	—	11.2
Не відповіли	—	1.3	—	0.9	—	1.2	0.3	0.4	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.7	—	1.7	—	1.7	1.7	1.7	—	—	—	1.8

f6.32 ...Політичних свобод (слова, совісті, пересування тощо)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	18.3	—	17.0	—	18.8	21.5	27.4	—	—	—	24.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	35.5	—	34.8	—	31.7	31.1	33.2	—	—	—	32.2
3. Вистачає	—	28.4	—	27.9	—	32.4	31.5	24.4	—	—	—	30.6
4. Не цікавить	—	16.5	—	19.7	—	16.1	15.2	14.6	—	—	—	12.1
Не відповіли	—	1.2	—	0.7	—	1.0	0.6	0.4	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.1	—	2.1	—	2.1	2.1	2.0	—	—	—	2.1

f6.33 ...Знання української мови

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	16.0	—	11.5	—	16.5	16.3	16.6	—	—	—	15.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	13.8	—	13.5	—	14.1	13.4	15.1	—	—	—	12.1
3. Вистачає	—	62.9	—	66.2	—	60.5	61.1	59.3	—	—	—	67.1
4. Не цікавить	—	6.5	—	8.2	—	8.0	8.6	8.9	—	—	—	5.5
Не відповіли	—	0.8	—	0.6	—	0.9	0.7	0.1	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	2.5	—	2.6	—	2.4	2.5	2.4	—	—	—	2.5

f6.34 ...Щастя в сімейному житті

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	24.8	—	22.7	—	28.6	28.7	28.9	—	—	—	25.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	24.5	—	25.7	—	23.4	24.5	25.3	—	—	—	20.4
3. Вистачає	—	47.2	—	48.2	—	44.6	43.3	42.3	—	—	—	50.3
4. Не цікавить	—	2.7	—	2.8	—	2.7	2.9	3.2	—	—	—	3.3
Не відповіли	—	0.9	—	0.7	—	0.8	0.6	0.3	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	2.2	—	2.3	—	2.2	2.1	2.1	—	—	—	2.2

f6.35 ...Автомобіля

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	54.6	—	49.0	—	45.4	46.2	43.3	—	—	—	45.4
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	8.5	—	9.8	—	11.0	11.1	11.2	—	—	—	11.4
3. Вистачає	—	12.2	—	11.9	—	15.4	14.1	15.6	—	—	—	15.3
4. Не цікавить	—	23.9	—	28.8	—	27.1	28.1	29.8	—	—	—	27.6
Не відповіли	—	0.9	—	0.5	—	1.2	0.4	0.2	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	1.6	—	1.6	—	1.7	1.7	1.7	—	—	—	1.7

f6.36 ...Сучасних науково-технічних знань

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	36.5	—	30.9	—	35.5	38.0	40.0	—	—	—	38.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	22.5	—	21.2	—	18.6	18.7	17.8	—	—	—	18.4
3. Вистачає	—	8.8	—	8.8	—	11.5	10.4	9.4	—	—	—	13.4
4. Не цікавить	—	30.9	—	38.2	—	33.3	32.6	32.5	—	—	—	29.9
Не відповіли	—	1.3	—	0.8	—	1.1	0.3	0.3	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.7	—	1.8	—	1.8	1.7	1.7	—	—	—	1.8

f6.37 ...Стабільності в державі й суспільстві

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	66.6	—	70.9	—	78.0	76.3	77.6	—	—	—	67.7
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	20.3	—	19.8	—	13.9	14.8	15.3	—	—	—	20.2
3. Вистачає	—	5.2	—	3.1	—	2.5	4.5	2.6	—	—	—	7.7
4. Не цікавить	—	6.7	—	5.5	—	4.5	4.0	4.3	—	—	—	4.2
Не відповіли	—	1.2	—	0.6	—	1.0	0.5	0.2	—	—	—	0.3
<i>Середній бал</i>	—	1.4	—	1.3	—	1.2	1.3	1.2	—	—	—	1.4

f6.38 ...Державного захисту від зниження рівня життя

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	78.8	—	85.0	—	86.4	86.6	84.9	—	—	—	76.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	13.8	—	11.0	—	9.0	9.0	10.9	—	—	—	14.9
3. Вистачає	—	2.7	—	1.0	—	1.5	1.5	1.4	—	—	—	4.7
4. Не цікавить	—	3.6	—	2.7	—	2.4	2.7	2.6	—	—	—	3.2
Не відповіли	—	1.0	—	0.4	—	0.7	0.2	0.2	—	—	—	0.3
<i>Середній бал</i>	—	1.2	—	1.2	—	1.1	1.1	1.2	—	—	—	1.3

f6.39 ...Політичних ідеалів, які заслуговують на підтримку

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	40.9	—	42.5	—	47.7	48.3	44.9	—	—	—	38.2
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	25.7	—	23.1	—	24.4	26.2	26.4	—	—	—	31.2
3. Вистачає	—	6.1	—	4.7	—	5.0	5.8	5.8	—	—	—	13.4
4. Не цікавить	—	26.2	—	28.5	—	22.0	19.1	22.7	—	—	—	17.0
Не відповіли	—	1.0	—	1.2	—	0.9	0.5	0.3	—	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	1.6	—	1.6	—	1.6	1.6	1.6	—	—	—	1.8

f6.40 ...Взаєморозуміння між людьми різних національностей

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	27.1	—	31.3	—	37.3	35.4	34.9	—	—	—	38.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	30.4	—	31.9	—	30.8	30.3	31.5	—	—	—	28.1
3. Вистачає	—	35.0	—	27.3	—	21.0	23.5	23.2	—	—	—	22.7
4. Не цікавить	—	6.5	—	8.9	—	9.9	10.3	9.9	—	—	—	10.1
Не відповіли	—	1.0	—	0.6	—	1.0	0.6	0.4	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.1	—	2.0	—	1.8	1.9	1.9	—	—	—	1.8

f6.41 ...Коханої людини

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	22.2	—	22.1	—	24.8	24.2	22.9	—	—	—	24.7
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	16.5	—	13.6	—	13.5	15.2	12.8	—	—	—	12.2
3. Вистачає	—	53.9	—	58.6	—	54.3	52.6	56.9	—	—	—	55.3
4. Не цікавить	—	6.2	—	4.9	—	6.3	7.4	6.9	—	—	—	7.4
Не відповіли	—	1.2	—	0.8	—	1.1	0.6	0.3	—	—	—	0.3
<i>Середній бал</i>	—	2.3	—	2.4	—	2.3	2.3	2.3	—	—	—	2.3

f6.42 ...Садової (присадибної) ділянки

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	25.2	—	18.1	—	17.4	18.9	15.2	—	—	—	14.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	12.3	—	10.4	—	9.1	10.4	10.6	—	—	—	9.5
3. Вистачає	—	50.7	—	57.0	—	55.5	51.3	55.3	—	—	—	51.9
4. Не цікавить	—	10.7	—	14.0	—	16.9	19.1	18.8	—	—	—	23.4
Не відповіли	—	1.0	—	0.6	—	1.0	0.2	0.1	—	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	2.3	—	2.4	—	2.4	2.3	2.4	—	—	—	2.4

f6.43 ...Інформації про ті зміни, що відбуваються в суспільстві

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	22.3	—	18.0	—	20.7	19.4	21.8	—	—	—	20.1
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	29.9	—	30.5	—	25.7	23.5	28.2	—	—	—	21.8
3. Вистачає	—	36.5	—	38.3	—	42.1	47.2	39.4	—	—	—	48.8
4. Не цікавить	—	10.2	—	12.4	—	10.4	9.6	10.3	—	—	—	9.3
Не відповіли	—	1.2	—	0.7	—	1.0	0.4	0.3	—	—	—	0.0
<i>Середній бал</i>	—	2.1	—	2.2	—	2.2	2.3	2.2	—	—	—	2.3

f6.44 ...Упевненості в тому, що ситуація в країні поліпшуватиметься

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	64.6	—	70.3	—	74.3	69.3	70.1	—	—	—	50.1
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	23.4	—	22.0	—	17.0	19.9	20.6	—	—	—	25.2
3. Вистачає	—	9.4	—	6.3	—	6.5	8.5	6.8	—	—	—	21.1
4. Не цікавить	—	1.9	—	1.2	—	1.6	1.9	2.3	—	—	—	3.2
Не відповіли	—	0.7	—	0.2	—	0.7	0.3	0.2	—	—	—	0.3
<i>Середній бал</i>	—	1.4	—	1.4	—	1.3	1.4	1.4	—	—	—	1.7

f6.45 ...Порядку в суспільстві

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	75.4	—	—	68.7
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	16.7	—	—	21.5
3. Вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	4.1	—	—	7.5
4. Не цікавить	—	—	—	—	—	—	—	—	3.2	—	—	2.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.3	—	—	1.4

f6.46 ...Дотримання чинних у країні законів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	70.8	—	—	68.7
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	19.5	—	—	22.1
3. Вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	5.2	—	—	6.3
4. Не цікавить	—	—	—	—	—	—	—	—	3.9	—	—	2.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.3	—	—	1.4

f6.47 ...Заощаджень, які б підтримали Ваш добробут принаймні впродовж року

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	86.1	—	—	83.4
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	8.8	—	—	10.4
3. Вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0	—	—	3.7
4. Не цікавить	—	—	—	—	—	—	—	—	1.6	—	—	2.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.5	—	—	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.2	—	—	1.2

f6.48 ...Упевненості у власному майбутньому

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	72.2	—	—	66.9
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	18.7	—	—	20.4
3. Вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	6.7	—	—	11.2
4. Не цікавить	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	—	—	1.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.3	—	—	1.4

f6.49 ...Можливості дати дітям повноцінну освіту

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	67.3	—	—	59.8
2. Важко сказати, вистачає чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	17.5	—	—	19.0
3. Вистачає	—	—	—	—	—	—	—	—	6.2	—	—	8.9
4. Не цікавить	—	—	—	—	—	—	—	—	8.4	—	—	12.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	—	—	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.4	—	—	1.5

Інтегральний Індекс Соціального Самопочуття*

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>IICC-20</i>	—	35.1	35.1	34.7	33.7	34.6	34.8	35.0	34.8	35.5	37.3	36.8

* діапазон шкали соціального самопочуття IICC-20 — від 20 до 60 балів;
40 балів — середнє значення (умовний нуль), нижче якого перебувають показники негативного рівня задоволення потреб.

f7. Відзначте, будь ласка, в яких із наведених нижче ситуаціях Вам довелося хоча б раз перебувати впродовж останніх 12 місяців? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зазнати тяжкої хвороби, операції	14.2	16.9	12.4	11.3	13.9	15.5	13.5	13.2	13.7	12.0	13.9	16.2
2. Пережити тяжку хворобу або смерть близьких	24.9	26.8	26.1	23.9	24.8	26.5	26.4	28.5	16.7	17.1	19.0	20.1
3. Перебувати у стані, близькому до самогубства	2.6	2.9	2.9	1.9	3.1	2.1	3.5	2.1	2.6	2.3	2.3	1.9
4. Втратити роботу, бути вимушено безробітним	9.9	11.2	11.2	13.1	14.4	16.2	16.2	15.0	10.2	13.6	10.6	11.2
5. Потерпіти від якого-небудь злочину (крадіжки, пограбування, нападу, шахрайства тощо)	7.9	10.3	7.9	7.4	7.9	9.5	10.7	11.3	6.7	8.2	7.3	8.2
6. Опинитися у великій матеріальній скрутці, коли немає за що купити навіть необхідні продукти	34.0	36.4	40.1	44.2	46.1	51.3	41.4	42.0	33.8	33.9	27.5	24.7
7. Відчувати свою безпорадність перед свавіллям влади	16.5	20.6	19.9	21.9	24.1	26.6	23.8	24.6	17.6	18.8	15.1	16.4
8. Втратити великі суми грошей через невдалі комерційно-фінансові операції	4.0	5.7	5.5	3.8	3.6	4.1	3.9	4.4	2.3	2.6	2.7	2.3
9. Звертатися за допомогою до суду, прокуратури, адвоката	3.1	3.6	3.4	3.4	5.0	5.4	4.9	5.6	3.8	4.9	3.9	5.6
10. Втратити соціальний оптимізм, надію на те, що стан у країні зміниться на краще	24.8	29.1	29.6	29.3	32.2	29.2	28.3	26.6	20.6	21.7	16.4	17.1
11. Зневіритися в людях, стикаючись із підлістю, зрадництвом	29.8	26.6	29.7	27.1	27.0	31.1	28.5	30.7	17.5	20.2	16.0	15.8
12. Втратити віру у свої сили такою мірою, що буквально нічого не хотілося робити	18.5	19.6	20.8	20.9	21.5	19.2	18.8	21.4	12.0	12.2	10.6	11.7
13. Серйозно конфліктувати з оточенням	9.8	8.0	9.3	8.0	7.6	9.0	9.1	9.4	3.4	4.2	4.1	4.6
14. Переживати інші скрутні ситуації	4.5	4.8	5.4	5.4	7.3	6.1	5.1	7.2	1.6	2.1	2.7	1.4
15. Ніяких скрутних ситуацій за останні 12 місяців я не переживав	19.0	22.0	20.4	21.2	14.6	18.0	18.0	17.2	28.4	24.7	30.8	33.7
Не відповіли	0.9	0.1	0.0	0.1	0.3	0.3	0.0	0.1	0.2	0.1	0.2	0.0

f8. Як Ви вважаєте, чого люди бояться зараз найбільше? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зростання злочинності	—	—	—	—	—	66.3	71.0	69.8	61.5	59.9	54.9	46.5
2. Безробіття	—	—	—	—	—	84.4	86.4	84.9	73.0	75.6	67.9	68.6
3. Нападу зовнішнього ворога на Україну	—	—	—	—	—	20.9	17.9	13.1	16.4	15.7	10.5	8.6
4. Міжнародних конфліктів	—	—	—	—	—	31.7	27.7	23.8	17.9	17.3	12.8	16.7
5. Міжрелігійних конфліктів	—	—	—	—	—	—	—	—	8.0	10.3	6.4	6.6
6. Напливу біженців, переселенців і приїжджих	—	—	—	—	—	—	—	—	11.0	10.7	7.4	7.4
7. Зупинки підприємств	—	—	—	—	—	20.1	16.5	14.8	39.1	45.1	35.3	34.7
8. Повернення до старих порядків часів застою	—	—	—	—	—	9.1	11.3	8.9	7.3	7.3	5.2	9.9
9. Голоду	—	—	—	—	—	71.3	71.8	64.9	51.2	52.8	45.5	33.8
10. Масових вуличних безпорядків	—	—	—	—	—	26.9	21.4	22.9	18.6	20.9	16.1	16.2
11. Невиплати зарплат, пенсій тощо	—	—	—	—	—	—	—	—	64.7	68.8	56.5	56.2
12. Зростання цін	—	—	—	—	—	77.0	77.2	75.0	71.3	75.1	75.2	77.8
13. Встановлення диктатури в країні	—	—	—	—	—	12.8	11.8	12.3	12.0	13.7	10.2	10.7
14. Розпаду України як держави	—	—	—	—	—	15.5	11.9	11.6	14.7	14.2	10.8	18.9
15. Наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС	—	—	—	—	—	43.6	40.3	35.7	30.4	31.9	24.9	21.0
16. Зараження загрозовими для життя інфекціями (туберкульоз, СНІД тощо)	—	—	—	—	—	—	—	—	40.6	48.1	43.0	32.9
17. Холоду в квартирі	—	—	—	—	—	41.7	45.4	50.0	33.4	40.7	30.7	26.8
18. Чого ще?	—	—	—	—	—	6.3	6.7	5.3	2.8	3.6	3.4	2.4
19. По-справжньому нічого не бояться	—	—	—	—	—	0.9	0.8	1.6	5.0	1.9	2.6	3.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.0

f9. Як Ви вважаєте, яке з наведених нижче висловлювань більше відповідає ситуації, що склалася в країні?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Все не так погано і можна жити	—	—	—	—	4.1	2.7	4.4	5.0	—	—	—	17.9
2. Жити важко, але можна терпіти	—	—	—	—	30.6	34.1	38.9	38.2	—	—	—	51.4
3. Терпіти наше тяжке становище вже неможливо	—	—	—	—	59.9	55.1	50.4	49.9	—	—	—	21.1
4. Важко сказати	—	—	—	—	5.4	7.6	6.1	6.6	—	—	—	9.6
Не відповіли	—	—	—	—	0.1	0.5	0.2	0.3	—	—	—	0.0

f10 Як Ви вважаєте, у найближчий рік наше життя більш або менш владнається чи жодного поліпшення не станеться?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Жодного поліпшення не буде	—	—	—	—	70.3	61.8	56.2	60.4	43.8	47.4	42.7	18.3
2. Важко сказати	—	—	—	—	18.7	26.4	24.3	24.2	43.1	40.1	38.8	41.5
3. Більш-менш налагодиться	—	—	—	—	11.1	11.2	19.3	15.1	13.0	12.4	18.4	40.2
Не відповіли	—	—	—	—	0.0	0.6	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	1.4	1.5	1.6	1.5	1.7	1.7	1.8	2.2

f11. Що Ви можете сказати про свій настрій останнім часом? (Дайте одну відповідь)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Чудовий настрій	—	—	—	—	2.3	2.8	3.3	2.9	—	—	—	5.3
2. Нормальний, рівний стан	—	—	—	—	26.5	32.6	36.1	36.8	—	—	—	48.6
3. Відчуваю напруження, роздратованість	—	—	—	—	48.2	42.8	39.3	38.9	—	—	—	26.8
4. Відчуваю страх, тугу	—	—	—	—	12.8	10.6	10.4	11.6	—	—	—	6.2
5. Важко сказати	—	—	—	—	10.3	10.7	10.7	9.5	—	—	—	12.9
Не відповіли	—	—	—	—	0.0	0.4	0.2	0.3	—	—	—	0.1

f12. Як часто Ви відчуваєте себе самотньою людиною?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Практично ніколи	—	—	—	—	—	—	—	29.6	—	—	—	33.7
2. Інколи	—	—	—	—	—	—	—	32.0	—	—	—	33.1
3. Час від часу (не дуже часто, але й не рідко)	—	—	—	—	—	—	—	22.0	—	—	—	20.7
4. Досить часто	—	—	—	—	—	—	—	10.1	—	—	—	8.9
5. Постійно	—	—	—	—	—	—	—	6.3	—	—	—	3.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	0.0	—	—	—	0.1

f. Коментар

Соціальний оптимізм. Загальне тло соціальних настроїв на початку 2005 року характеризується значним підвищенням рівня соціального оптимізму населення.

- Більш як на 20% (!) збільшало людей, котрі на запитання «Як Ви вважаєте, у найближчий рік наше життя більш або менш владнається чи жодного поліпшення не станеться?» дали оптимістичну відповідь. Якщо у 2004 році так вважали тільки 18%, то на початку 2005 року — 40%. Песимістичний прогноз «жодного поліпшення не станеться» — 2004 року висловили 43%, а 2005-го — 18% населення.

- Тенденція зростання соціального оптимізму куди відчутніше виражена у західних регіонах України, ніж у східних. Якщо в західних регіонах оптимістичні установки харак-

терні для двох третин населення (66%), то на сході — менш ніж для п'ятої частини (21%), у центральних регіонах — для 44%, у південних — для 34% наших громадян.

- Зростання соціального оптимізму зіставне зі сприятливою тенденцією у масових настроях. Зменшилася частка людей (на 12%), які, оцінюючи свій настрій, відзначають напруженість, роздратованість і, відповідно, збільшилася частка тих, хто оцінює свій настрій як рівний, спокійний.

Соціальний статус. Значимо підвищилася самооцінка людьми свого соціального статусу та рівня задоволеності власним становищем у суспільстві.

- Розподіл людей за самооцінкою соціального статусу наближається до нормального розподілу: якщо у 1994 році на серединний щабель (4-й із семи) претендувало 19%, у 2004-му — 24%, то в 2005 році — 30% дорослого населення України. Це є свідченням домагань доволі великої частини населення України на статус середнього класу в суспільстві.
- Проте на шляху забезпечення цих домагань в українському суспільстві нині існують достатньо серйозні перешкоди. У кожному суспільстві є певні соціальні блага, тож, відповідно, у людей формуються статусні претензії (потреби) ці блага отримувати. Брак цих благ призводить до формування напружених соціальних потреб. Рівень задоволення суспільством соціальних потреб людини, яка має конкретний соціальний статус, визначає рівень її соціального самопочуття у цьому суспільстві.

Соціальне самопочуття. Соціальне самопочуття населення України й досі залишається на доволі низькому рівні й характеризується переважанням негативних оцінок над позитивними.

- Найнижчим рівень соціального самопочуття населення України був у 1998 році. Потім почалося плавне підвищення рівня соціального самопочуття, який сягнув найбільшого значення 2004 року. У 2005 році інтегральне значення рівня соціального самопочуття дещо знизилося, проте це зниження статистично не значиме, тож його можна тлумачити як призупинення підвищення рівня соціального самопочуття.
- Постає природне запитання: чому за вираженого піднесення соціальних настроїв і соціального оптимізму не сталося підвищення рівня соціального самопочуття? Відповідь на це запитання почасти можна отримати при розгляді структури «напружених потреб» населення — структури тих благ, потреби в яких у людей сформувалися, а суспільство не забезпечує задоволення їх.
- Аналіз структури соціальних благ, недостатність яких відчуває переважна частина населення України, демонструє, що сьогодні більшості людей передусім бракує стабільності в суспільстві та **соціальних гарантій, що забезпечують відчуття впевненості у «завтрашньому дні».**
 - 83% дорослого населення України зазначили, що їм бракує «Заощаджень, здатних підтримувати добробут принаймні впродовж року у разі важкої хвороби, безробіття, майнових збитків»;
 - 77% — бракує «Державного захисту від падіння рівня життя»;
 - 69% — не вистачає «Порядку в суспільстві» й «Дотримання чинних у країні законів»;
 - 68% — «Стабільності в державі й суспільстві» та «Екологічної безпеки»;

- 67% — «Упевненості у власному майбутньому» й «Можливості дати дітям повноцінну освіту».

Отже, понад дві третини населення відчувають недостатність навіть не матеріальних благ, а соціальних гарантій — упевненості в тому, що держава в змозі захистити їхні інтереси. Сьогодні в Україні найбільшою мірою людям бракує **благ, які відповідають цінностям середнього класу**.

- Якщо піднесення соціального оптимізму поєднане із **довірою** новій владі й **надією на те**, що ця влада зможе забезпечити поліпшення якості життя, то низький рівень соціального самопочуття сполучений із відчуттям гострої недостатності **стабільності та правових соціальних гарантій**.
- Другу групу благ (недостатність яких відчувають менш як дві третини, але більш як половина населення) становлять цінності, пов'язані із **забезпеченням соціального захисту й особистої безпеки**, і передусім із забезпеченням невід'ємного права кожної людини на захист життя і здоров'я.
 - 63% людей зазначили, що їм бракує «Можливості харчуватися відповідно до своїх смаків». Слід наголосити, що на недостатність цього блага, також більш характерного для середнього класу, вказали більше людей, ніж на обмежені «Можливості купувати найнеобхідніші продукти» (44%). Утім, коли в країні майже половина населення зазнає серйозних труднощів із придбанням найнеобхідніших продуктів, можна зрозуміти, чому загальний рівень соціального самопочуття населення перебуває у площині негативних значень.
 - 62% людей бракує «Дотримання в країні прав людини»
 - 60% — «Можливості повноцінно проводити відпустку»
 - 59% — «Необхідної медичної допомоги»
 - 57% — «Захисту від злочинності»
 - 51% — «Здоров'я»
 - 51% — «Юридичної допомоги у захисті своїх прав та інтересів»
 - 51% — «Упевненості в тому, що ситуація в країні поліпшуватиметься»
- Найменш напруженими потребами населення України, на недостатність задоволення яких нарікає не більш як п'ята частина населення, є соціокультурні потреби, стосовно яких чимало українських політиків часто-густо «ламають списи».
 - 20% — бракує «Інформації про зміни, що відбуваються в суспільстві»
 - 20% — не мають «Можливості прилучатися до своєї національної культури» (у західних регіонах — 15%, у східних — 23%, у південних — 19%, у центральних — 21%)
 - 15% — бракує «Знання української мови» (у західних регіонах — 8%, у східних — 18%, у південних — 17%, у центральних — 16%)
- Структура соціальних потреб, дефіцит у забезпеченні яких відчуває населення, значною мірою залежить від віку людей. Люди різних генерацій мають різну структуру напружених соціальних потреб.

Динаміка напруженості соціальних потреб

- До 2005 року знизилася частка тих, кому бракує «Керівників, здатних управляти державою», і «Впевненості в тому, що ситуація в країні поліпшуватиметься». Позитивна динаміка соціального самопочуття пов'язана зі зростанням соціального оптимізму.
- Збільшився відсоток тих людей, у яких немає «Можливості купувати найнеобхідніші продукти», «Можливості підробляти» й «Упевненості, що не виникатимуть міжнаціональні конфлікти». Негативна динаміка соціального самопочуття пов'язана зі зниженням можливостей задоволення нагальних потреб у національній безпеці й забезпеченні якості життя.

Соціальні побоювання

Чого сьогодні люди в Україні побоюються понад усе? Найбільше громадяни України побоюються: «Зростання цін» — 79%; «Безробіття» — 69%; «Невиплати зарплат, пенсій тощо» — 56%.

Чого за останній рік стали боятися менше? На початку 2005 року порівняно із початком 2004 року люди стали менше боятися: «Зростання злочинності», «Зупинки підприємств», «Голоду», «Зараження небезпечними для життя інфекціями (туберкульоз, СНІД тощо)», «Холоду в квартирі», «Наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС».

Чого за останній рік стали боятися більше? На початку 2005 року порівняно з початком 2004 року люди стали більше боятися: «Розпаду України як держави», «Міжнаціональних конфліктів», «Повернення до колишніх порядків часів застою».

Стресові ситуації. Під час розгляду стресових ситуацій, які людям довелося пережити впродовж 2004 року, слід зазначити, що структура цих ситуацій практично не змінилася, за винятком частки людей, котрим доводилося «Потрапляти у велику матеріальну скруту, коли не було за що купити навіть найнеобхідніші продукти». Кількість таких людей впродовж 2004 року трохи (але статистично значимо) зменшилася — на 3%. Це вплинуло на те, що загалом на 3% побільшало тих, кому впродовж року пощастило не переживати жодних скрутних ситуацій.

Г. Здоров'я і соціальна підтримка

г1. Як Ви загалом оцінюєте стан свого здоров'я? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Дуже поганий	5.8	6.8	6.5	5.7	6.1	4.3	4.3	4.8	5.4	4.9	4.4	4.1
2. Поганий	25.8	23.6	24.7	24.8	28.0	25.9	22.0	23.1	25.6	23.5	21.6	20.8
3. Задовільний	47.5	47.4	47.7	48.4	46.6	48.8	52.0	52.1	49.7	56.4	57.8	57.6
4. Добрий	16.5	19.7	18.8	19.0	17.2	18.7	18.3	17.7	17.5	13.8	14.4	15.6
5. Відмінний	4.1	2.5	2.4	2.1	2.2	2.2	2.5	1.6	1.8	1.3	1.8	1.8
Не відповіли	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.9	0.7	0.1	0.1	0.0	0.1
<i>Середній бал</i>	2.9	2.9	2.9	2.9	2.8	2.9	2.9	2.9	2.8	2.8	2.9	2.9

г2. Чи перебуваєте Ви на медичному обліку? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, не перебуваю	—	—	—	—	—	—	—	—	73.0	74.1	73.3	73.4
2. Перебуваю на диспансерному обліку, але не маю інвалідності	—	—	—	—	—	—	—	—	19.5	19.2	20.6	18.7
3. Інвалід 3 групи	—	—	—	—	—	—	—	—	2.8	2.8	2.6	3.2
4. Інвалід 2 групи	—	—	—	—	—	—	—	—	3.5	2.9	3.1	3.8
5. Інвалід 1 групи	—	—	—	—	—	—	—	—	1.0	0.8	0.3	0.7
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	0.2	0.1	0.2

г3. Чи маєте Ви хронічні захворювання?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, не маю	44.1	42.8	44.2	45.0	39.3	40.8	43.9	40.1	50.0	50.5	52.0	54.5
2. Так, одне	29.6	30.5	32.1	31.6	33.2	34.1	32.2	33.1	31.0	32.0	31.7	27.6
3. Так, декілька	25.5	26.4	23.7	23.3	27.5	24.8	23.6	26.7	18.8	17.3	16.2	17.7
Не відповіли	0.9	0.3	0.0	0.1	0.1	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2

g4. Скільки разів за останні 12 місяців у Вас були простудні захворювання?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Жодного разу	22.5	21.3	24.9	21.5	20.4	24.3	21.7	20.7	20.3	23.4	23.9	22.6
2. Один раз	30.2	29.2	27.7	31.0	27.7	29.4	31.3	33.1	30.2	26.0	33.2	37.9
3. Два–три рази	32.6	36.2	34.3	35.1	38.7	36.6	37.9	35.9	38.2	38.8	34.3	32.3
4. Чотири і більше разів	13.8	13.0	13.1	12.1	13.0	9.3	9.0	10.2	10.6	11.7	7.7	7.2
Не відповіли	0.9	0.3	0.0	0.2	0.2	0.4	0.2	0.2	0.7	0.2	0.8	0.1

g5. Скільки днів (приблизно) за останні 12 місяців Ви хворіли так, що довелося брати бюлетень або дотримуватися постільного режиму? (Якщо не доводилося, то напишіть 0).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому днів на рік</i>	11.6	13.5	11.3	12.7	11.7	12.1	9.9	10.3	11.1	9.6	8.8	10.2
Не відповіли	6.5	9.1	0.1	1.6	6.6	3.6	3.6	4.3	4.3	0.8	3.3	4.4

g6_t. Прочитайте уважно кожне із наведених нижче суджень і обведіть відповідну цифру праворуч, залежно від того, ЯК ВИ ПОЧУВАЄТЕСЯ НА ДАНИЙ МОМЕНТ.**g6_t1 ...Я спокійний**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	35.8	—	44.0	27.1	—	—	—	—	—	27.3
2. Мабуть, так	—	—	39.5	—	34.5	39.9	—	—	—	—	—	45.1
3. Правильно	—	—	15.9	—	15.2	21.4	—	—	—	—	—	20.7
4. Абсолютно правильно	—	—	8.3	—	4.9	11.2	—	—	—	—	—	6.4
Не відповіли	—	—	0.4	—	1.4	0.4	—	—	—	—	—	0.5

g6_t2 ...Мені ніщо не загрожує

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	25.8	—	29.7	18.7						19.2
2. Мабуть, так	—	—	44.7	—	46.6	44.3						50.9
3. Правильно	—	—	19.2	—	16.8	25.2						23.1
4. Абсолютно правильно	—	—	9.8	—	5.4	11.3						6.2
Не відповіли	—	—	0.4	—	1.5	0.5						0.7

g6_t3 ...Я в напруженні

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	54.7	—	51.6	65.2	—	—	—	—	—	64.2
2. Мабуть, так	—	—	28.2	—	29.1	23.9	—	—	—	—	—	24.1
3. Правильно	—	—	12.7	—	14.4	9.0	—	—	—	—	—	9.5
4. Абсолютно правильно	—	—	3.9	—	3.6	1.4	—	—	—	—	—	1.6
Не відповіли	—	—	0.5	—	1.3	0.5	—	—	—	—	—	0.7

g6_t4 ...Я шкодую

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	47.4	—	48.5	64.2	—	—	—	—	—	60.9
2. Мабуть, так	—	—	32.2	—	33.5	24.2	—	—	—	—	—	27.7
3. Правильно	—	—	14.5	—	12.7	8.2	—	—	—	—	—	9.2
4. Абсолютно правильно	—	—	5.4	—	3.9	2.8	—	—	—	—	—	1.4
Не відповіли	—	—	0.5	—	1.4	0.6	—	—	—	—	—	0.7

g6_t5 ...Я почуваю себе вільно

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	34.6	—	39.7	26.8	—	—	—	—	—	25.4
2. Мабуть, так	—	—	38.0	—	38.1	43.0	—	—	—	—	—	45.3
3. Правильно	—	—	18.8	—	15.9	21.2	—	—	—	—	—	22.8
4. Абсолютно правильно	—	—	7.9	—	4.9	8.5	—	—	—	—	—	5.7
Не відповіли	—	—	0.7	—	1.4	0.5	—	—	—	—	—	0.8

g6_t6 ...Я засмучений

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	54.4	—	49.5	64.8	—	—	—	—	—	65.8
2. Мабуть, так	—	—	28.4	—	33.1	24.0	—	—	—	—	—	24.3
3. Правильно	—	—	11.8	—	12.3	8.8	—	—	—	—	—	7.2
4. Абсолютно правильно	—	—	4.8	—	3.6	1.9	—	—	—	—	—	1.9
Не відповіли	—	—	0.5	—	1.5	0.5	—	—	—	—	—	0.8

g6_t7 ...Мене хвилюють можливі невдачі

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	27.1	—	25.5	37.8	—	—	—	—	—	34.3
2. Мабуть, так	—	—	42.4	—	45.7	41.6	—	—	—	—	—	42.9
3. Правильно	—	—	21.7	—	20.0	14.9	—	—	—	—	—	18.0
4. Абсолютно правильно	—	—	8.4	—	7.2	5.1	—	—	—	—	—	4.1
Не відповіли	—	—	0.5	—	1.6	0.6	—	—	—	—	—	0.7

g6_t8 ...Я почуваюся відпочившим

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	68.8	—	67.0	55.1	—	—	—	—	—	52.5
2. Мабуть, так	—	—	20.0	—	22.4	30.9	—	—	—	—	—	32.3
3. Правильно	—	—	8.4	—	7.6	10.3	—	—	—	—	—	11.9
4. Абсолютно правильно	—	—	2.3	—	1.4	3.1	—	—	—	—	—	2.7
Не відповіли	—	—	0.4	—	1.6	0.5	—	—	—	—	—	0.6

g6_t9 ...Я стривожений

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	53.6	—	42.9	56.6	—	—	—	—	—	58.4
2. Мабуть, так	—	—	30.9	—	35.6	31.0	—	—	—	—	—	29.9
3. Правильно	—	—	11.7	—	15.0	8.8	—	—	—	—	—	8.8
4. Абсолютно правильно	—	—	3.4	—	4.7	2.7	—	—	—	—	—	1.9
Не відповіли	—	—	0.3	—	1.8	0.9	—	—	—	—	—	0.9

g6_t10 ...Я відчуваю внутрішнє задоволення

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	68.1	—	70.8	55.3	—	—	—	—	—	48.2
2. Мабуть, так	—	—	22.9	—	21.2	31.2	—	—	—	—	—	37.1
3. Правильно	—	—	6.4	—	5.2	9.9	—	—	—	—	—	11.3
4. Абсолютно правильно	—	—	2.1	—	1.3	2.7	—	—	—	—	—	2.9
Не відповіли	—	—	0.4	—	1.5	0.8	—	—	—	—	—	0.6

g6_t11 ...Я впевнений у собі

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	37.8	—	45.8	30.9	—	—	—	—	—	30.8
2. Мабуть, так	—	—	37.4	—	35.9	42.3	—	—	—	—	—	40.9
3. Правильно	—	—	17.8	—	12.8	18.0	—	—	—	—	—	21.6
4. Абсолютно правильно	—	—	6.4	—	4.0	8.1	—	—	—	—	—	5.9
Не відповіли	—	—	0.5	—	1.5	0.7	—	—	—	—	—	0.7

g6_t12 ...Я нервую

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	55.9	—	51.0	66.6	—	—	—	—	—	62.3
2. Мабуть, так	—	—	27.7	—	31.7	24.1	—	—	—	—	—	27.4
3. Правильно	—	—	11.2	—	10.7	6.9	—	—	—	—	—	8.1
4. Абсолютно правильно	—	—	4.8	—	5.1	1.9	—	—	—	—	—	1.6
Не відповіли	—	—	0.4	—	1.5	0.5	—	—	—	—	—	0.7

g6_t13 ...Я не знаходжу собі місця

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	74.9	—	71.3	82.5	—	—	—	—	—	79.9
2. Мабуть, так	—	—	15.4	—	17.8	11.8	—	—	—	—	—	13.6
3. Правильно	—	—	5.8	—	6.4	3.6	—	—	—	—	—	4.4
4. Абсолютно правильно	—	—	3.4	—	2.9	1.5	—	—	—	—	—	1.4
Не відповіли	—	—	0.5	—	1.5	0.6	—	—	—	—	—	0.7

g6_t14 ...Я збуджений

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	72.2	—	67.4	80.1	—	—	—	—	—	75.7
2. Мабуть, так	—	—	18.7	—	21.2	14.7	—	—	—	—	—	17.2
3. Правильно	—	—	6.4	—	6.9	3.3	—	—	—	—	—	5.3
4. Абсолютно правильно	—	—	2.2	—	3.0	1.1	—	—	—	—	—	1.1
Не відповіли	—	—	0.5	—	1.6	0.8	—	—	—	—	—	0.7

g6_t15 ...Я не відчуваю скованості, напруження

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	44.4	—	47.0	38.8	—	—	—	—	—	38.9
2. Мабуть, так	—	—	36.8	—	34.5	38.4	—	—	—	—	—	39.8
3. Правильно	—	—	13.7	—	13.8	17.0	—	—	—	—	—	16.4
4. Абсолютно правильно	—	—	4.5	—	3.0	5.2	—	—	—	—	—	4.1
Не відповіли	—	—	0.6	—	1.7	0.6	—	—	—	—	—	0.7

g6_t16 ...Я задоволений

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	58.9	—	64.7	48.2	—	—	—	—	—	39.7
2. Мабуть, так	—	—	28.1	—	25.2	33.8	—	—	—	—	—	41.9
3. Правильно	—	—	9.0	—	6.6	13.5	—	—	—	—	—	14.1
4. Абсолютно правильно	—	—	3.5	—	1.7	3.8	—	—	—	—	—	3.6
Не відповіли	—	—	0.4	—	1.8	0.7	—	—	—	—	—	0.8

g6_t17 ...Я стурбований

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	38.6	—	31.3	44.7	—	—	—	—	—	56.1
2. Мабуть, так	—	—	39.9	—	44.1	40.2	—	—	—	—	—	32.2
3. Правильно	—	—	14.6	—	16.0	10.8	—	—	—	—	—	8.7
4. Абсолютно правильно	—	—	6.4	—	6.7	3.6	—	—	—	—	—	2.2
Не відповіли	—	—	0.6	—	1.8	0.7	—	—	—	—	—	0.8

g6_t18 ...Я занадто збуджений і мені не по собі

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	75.3	—	69.2	81.6	—	—	—	—	—	78.6
2. Мабуть, так	—	—	15.8	—	19.6	13.1	—	—	—	—	—	14.1
3. Правильно	—	—	5.9	—	6.7	3.3	—	—	—	—	—	5.1
4. Абсолютно правильно	—	—	2.4	—	3.0	1.3	—	—	—	—	—	1.3
Не відповіли	—	—	0.6	—	1.5	0.7	—	—	—	—	—	0.9

g6_t19 ...Мені радісно

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	68.8	—	73.4	60.4	—	—	—	—	—	49.3
2. Мабуть, так	—	—	23.3	—	19.8	28.3	—	—	—	—	—	36.4
3. Правильно	—	—	5.1	—	3.9	7.4	—	—	—	—	—	9.9
4. Абсолютно правильно	—	—	2.3	—	1.2	3.0	—	—	—	—	—	3.7
Не відповіли	—	—	0.4	—	1.7	0.8	—	—	—	—	—	0.7

g6_t20 ...Мені приємно

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, це не так	—	—	57.7	—	57.4	48.0	—	—	—	—	—	40.2
2. Мабуть, так	—	—	31.4	—	31.3	36.0	—	—	—	—	—	41.2
3. Правильно	—	—	7.1	—	6.7	11.2	—	—	—	—	—	13.4
4. Абсолютно правильно	—	—	3.4	—	2.1	4.0	—	—	—	—	—	4.6
Не відповіли	—	—	0.4	—	2.4	0.8	—	—	—	—	—	0.6

g6Та. Індекс Тривожності (сумарний). Шкала: 20–80 балів

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>Індекс Тривожності</i>	—	—	49.3	—	50.7	46.1	—	—	—	—	—	46.0

g6Тс. Рівні тривоги

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
низький	—	—	1.4	—	1.4	4.0	—	—	—	—	—	3.6
нормальний	—	—	37.7	—	31.6	49.3	—	—	—	—	—	52.0
підвищений	—	—	16.8	—	17.1	15.3	—	—	—	—	—	15.5
високий	—	—	31.7	—	36.4	24.7	—	—	—	—	—	23.4
гіпертривожність	—	—	12.4	—	13.5	6.6	—	—	—	—	—	5.5

g7. Ваш зріст:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>У середньому см</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	168.2	168.1	168.3	168.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	1.4	0.8	0.1	0.4

g8. Ваша вага:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>У середньому кг</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	71.6	71.9	72.7	73.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.1	0.3	0.2	0.6

g8b. Категорії пропорційності ваги (ІМТ*)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
недостатня вага	—	—	—	—	—	—	—	—	4.1	4.1	3.6	4.1
нормальна вага	—	—	—	—	—	—	—	—	37.6	37.3	34.8	34.9
невелика надлишкова вага	—	—	—	—	—	—	—	—	45.0	43.8	46.9	45.7
надлишкова вага	—	—	—	—	—	—	—	—	12.7	14.1	14	14.7
дуже надлишкова вага	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	0.7	0.8	0.7

* ІМТ (індекс співвідношення маси тіла та росту) є коефіцієнтом пропорційності ваги та росту. ІМТ обчислюють за формулою, в якій маса тіла (у кілограмах) ділиться на зріст (у метрах), зведений у квадрат. Отриманий коефіцієнт являє собою шкалу від 15 до 45 балів. Значення, нижчі 19, характеризують недостатню вагу; від 19 до 24 балів — нормальну; від 24 до 30 — незначна надлишкова; від 30 до 40 — надлишкова; понад 40 балів — дуже надлишкова.

g9. Чи палите Ви?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні	—	—	—	—	—	—	—	—	66.1	61.7	64.8	64.6
2. Так, але не щодня	—	—	—	—	—	—	—	—	6.3	7.2	7.2	7.5
3. Так, до 7 сигарет на день	—	—	—	—	—	—	—	—	8.9	10.1	7.9	8.6
4. Так, 8–20 сигарет на день	—	—	—	—	—	—	—	—	15.2	17.9	16.4	14.1
5. Так, більше пачки на день	—	—	—	—	—	—	—	—	3.3	3.1	3.6	5.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.0	0.1	0.2

g10. Чи вживаєте Ви спиртні напої?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ні, ніколи	—	—	—	—	—	—	—	—	18.5	19.1	19.2	20.1
2. Кілька разів на рік	—	—	—	—	—	—	—	—	29.7	30.8	32.0	33.3
3. Інколи, 1–2 рази на місяць	—	—	—	—	—	—	—	—	32.1	28.1	27.9	27.7
4. 3–4 рази на місяць	—	—	—	—	—	—	—	—	12.7	14.1	13.8	11.6
5. 2–3 рази на тиждень	—	—	—	—	—	—	—	—	5.7	6.4	6.1	6.2
6. Щоденно	—	—	—	—	—	—	—	—	1.0	1.4	0.9	1.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.1	0.1	0.1

g11. Які види реальної соціальної допомоги Ви отримали за останні 12 місяців? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Одноразові грошові виплати	—	—	—	—	—	—	—	—	6.4	—	—	8.7
2. Щомісячні грошові виплати	—	—	—	—	—	—	—	—	6.3	—	—	17.3
3. Пільги	—	—	—	—	—	—	—	—	5.9	—	—	7.6
4. Послуги соціальних працівників	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	—	—	1.6
5. Співчутлива допомога родичів, друзів, сусідів, колег	—	—	—	—	—	—	—	—	10.3	—	—	12.2
6. Отримав путівку на оздоровлення, допомога в госпіталізації	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	—	—	2.4
7. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	—	—	3.1
8. Потребував допомоги, але не отримав ніякої підтримки	—	—	—	—	—	—	—	—	36.2	—	—	25.3
9. Не мав потреби в допомозі	—	—	—	—	—	—	—	—	35.8	—	—	32.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	1.6	—	—	0.2

g12. Чи згодні Ви взяти участь у наведених видах діяльності і за яких умов?**g12.1 ...Допомога хворим, інвалідам**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не згодні за жодних умов	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.5	14.5
2. Згодні: За повну оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7.4	8.2
3. Згодні: За часткову оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14.7	12.4
4. Згодні: Без оплати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32.8	31.9
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.3	32.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.1

g12.2 ...Допомога бідним

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не згодні за жодних умов	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.2	12.7
2. Згодні: За повну оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.6	6.8
3. Згодні: За часткову оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.6	10.8
4. Згодні: Без оплати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32.2	34.2
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38.1	35.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.1

g12.3 ...Організація дозвілля та відпочинку

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не згодні за жодних умов	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.4	20.7
2. Згодні: За повну оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.8	18.2
3. Згодні: За часткову оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.3	11.9
4. Згодні: Без оплати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.0	12.9
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39.7	35.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8	0.4

g12.4 ...Участь у забезпеченні правопорядку

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не згодні за жодних умов	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28.9	33.2
2. Згодні: За повну оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.0	14.6
3. Згодні: За часткову оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.1	8.8
4. Згодні: Без оплати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.8	10.8
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.5	32.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	0.3

g12.5 ...Участь в озелененні міста/села

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не згодні за жодних умов	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.9	12.3
2. Згодні: За повну оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.8	14.3
3. Згодні: За часткову оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.2	14.4
4. Згодні: Без оплати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39.6	38.3
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23.9	20.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	0.2

g12.6 ...Участь в прибиранні та впорядкуванні території за місцем проживання

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не згодні за жодних умов	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.7	12.2
2. Згодні: За повну оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.4	10.2
3. Згодні: За часткову оплату	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.2	10.5
4. Згодні: Без оплати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48.4	48.3
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21.0	18.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.2

г. Коментар

Фізичне здоров'я За останній рік практично не змінився стан фізичного здоров'я населення України.

- Майже дві третини (58%) населення оцінюють стан свого здоров'я як задовільний. Менш як п'ята частина (17%) позитивно оцінюють своє здоров'я (як «добре» або «відмінне»). Дещо більше — чверть населення (25%) — оцінюють своє здоров'я негативно (як «погане» або «дуже погане»). У цілому загальне тло стану самопочуття населення України можна оцінити як «дещо нижче за середнє».
- Більш об'єктивними критеріями стану здоров'я є: частота простудних захворювань (як показник стану імунної системи) і кількість днів, проведених за «постільним режимом». За цими показниками стан фізичного здоров'я, подібно до самооцінки здоров'я, залишається на попередньому рівні — трохи нижчим за середній.
- Понад половину дорослого населення України (52%) готові брати участь у наданні допомоги хворим. Причому 32% населення готові робити це за дарма; 12% — за часткову оплату і 8% — за повну оплату. Ці дані свідчать про потенціал добродійної допомоги хворим, які потребують відповідного організаційного забезпечення такої благодійної діяльності.

Психічне здоров'я: рівень тривожності. Одним із показників психічного здоров'я населення у моніторинговому дослідженні виступає показник тривожності. Рівень тривожності населення України вимірювали за 20-пунктною шкалою Спілбергера у 1992, 1996, 1998, 1999 і 2005 роках. Діапазон шкали: 20–80 балів. Значення до 30 балів характеризує знижену тривожність; від 31 до 46 балів — нормальну; від 47 до 50 — підвищену; від 51 до 60 — високу і понад 60 балів — гіпертривожність.

- Низька тривожність свідчить про зниження рівня активності людини, низку мотивацію, відсутність зацікавленості та зниження відповідальності. Тривожність такого рівня є показником певних розладів психоемоційної сфери людини. Цей рівень тривожності фіксується у 4% населення.
- Нормальна тривожність, яка засвідчує стабільність психоемоційної регуляції, характерна майже для половини населення — 52%.
- Підвищеним рівнем тривожності вирізняються 15% населення. Інтерпретація підвищеної тривожності залежить від ситуації, в якій доводиться жити і діяти людині: у нормальних стабільних умовах підвищена тривожність є показником, який сигналізує про певні несприятливі тенденції у функціонуванні нервової системи. В екстремальних, нестабільних умовах або в разі впливу на людину стресогенних чинників підвищена тривожність свідчить про психологічну мобілізацію, яка дає змогу подолати стресогенний вплив, активізуватися й упоратися із несприятливою ситуацією.
- Висока тривожність є показником того, що людина не зможе достатньо безболісно подолати стрес, і її психологічні ресурси вичерпуються. Цей рівень тривожності, що є сигналом потрапляння людей до групи ризику, притаманний більш як п'ятій частині населення (22%).
- І, нарешті, частка осіб, які характеризуються гіпертривожністю, що потребує медичного втручання й допомоги, становить близько 6%. Цей показник достатньо близький до

даних, котрі характеризують поширеність осіб із клінічною тривожністю в різних країнах; наприклад, у Великій Британії — 6,4%, у Швейцарії — 1,5%.

- Попри те, що питома вага людей, чиє психічне здоров'я потребує медичної допомоги, здебільшого не перевищує аналогічних показників у розвинених країнах, не слід нехтувати тим, що майже чверть населення України перебуває у стані, коли психологічні ресурси вже не забезпечують безболісного подолання численних негараздів.
- Найвищий рівень тривожності в населення України був зафіксований 1998 року. До 2005 року цей показник дещо знизився, але й досі перевищує рівень тривожності, який фіксувався у населення України 1992 року, коли середнє значення тільки наближалось до верхньої межі норми.
- Є певні відмінності в рівні тривожності серед різних верств населення: у жінок він вищий, ніж у чоловіків, із віком тривожність посилюється. Вища тривожність жінок фіксується в усіх дослідженнях, спрямованих на вимірювання рівня тривожності, як у нашій країні, так і за кордоном. У моніторингу ці розбіжності зафіксовані здебільшого на рівні високої тривожності. Групи гіпертривожних чоловіків і жінок практично врівноважені, що свідчить радше про більшу емоційну лабільність жінок, ніж про більшу поширеність серед них невротичної симптоматики, зумовленої стресовими умовами життя у нестабільному суспільстві.

Зріст і вага. Середній зріст населення України до початку 2005 року становив 164 см у жінок і 175 см у чоловіків. Середня вага жінок — 70 кг; чоловіків — 77 кг. Якщо порівнювати ці дані із відповідними параметрами населення США, можна побачити, що жінки в Україні мають приблизно такі самі кондиції стосовно зросту, що й у США (у США середній зріст жінок становить 162,5 см) і дещо більшу вагу (у США — 67 кг). Натомість чоловіки в Україні мають такий самий зріст, що й чоловіки у США (175 см), проте вага їх значно нижча (у США середня вага чоловіків дорівнює 82 кг).

Чинники ризику

Як чинники ризику в моніторинг від 2002 року включено показники надлишкової ваги, паління та вживання алкоголю. За чотири роки особливих змін у поширеності цих чинників ризику не зафіксовано.

Надлишкова вага. Трохи більше третини населення характеризується нормальною вагою. У цій групі, подібно до групи з недостатньою вагою, практично немає відмінностей між чоловіками та жінками. Незначну надлишкову вагу частіше мають чоловіки (52%), ніж жінки (41%). Надлишкова вага частіше трапляється у жінок України (19%), ніж у чоловіків (10%). Мірою старішання питома вага людей із надлишковою вагою значно збільшується.

Паління. Майже дві третини населення України (42% чоловіків і 83% жінок) повідомили, що вони зовсім не палять. Понад 7 сигарет на день (що вважається шкідливим для здоров'я) палить близько п'ятої частини населення України (36% чоловіків і 6% жінок).

Вживання алкоголю. Зовсім не вживає алкоголю майже п'ята частина населення України (10% чоловіків і 28% жінок). Частіше як раз на тиждень це роблять близько 7% (13% чоловіків і 2% жінок).

Н. Вільний час, дозвілля

h1. Як Ви відпочивали, провели більшу частину своєї відпустки, канікул минулого року? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Відпочивав за путівкою, курсівкою (лікувальною, туристичною тощо) в Україні	—	—	—	—	—	—	2.6	3.4	2.1	3.7	3.1	3.7
2. Відпочивав у курортному місці без путівки (в Україні)	—	—	—	—	—	—	3.7	4.6	5.5	5.9	6.4	6.8
3. Відпочивав за кордоном	—	—	—	—	—	—	0.6	0.3	0.7	0.6	0.5	0.6
4. Відпочивав за містом, на дачі	—	—	—	—	—	—	7.1	7.3	7.0	4.8	5.1	6.9
5. Їздив відпочивати, гостювати до родичів, знайомих	—	—	—	—	—	—	5.4	7.4	7.0	6.2	8.6	8.9
6. Їздив за покупками, у сімейних справах	—	—	—	—	—	—	0.6	0.4	0.8	0.6	0.6	1.1
7. Провів відпустку вдома, займався домашніми справами	—	—	—	—	—	—	29.2	30.8	31.9	33.5	32.2	30.6
8. Займався під час відпустки додатковою роботою	—	—	—	—	—	—	5.4	4.8	4.2	4.7	6.5	5.1
9. Не мав відпустки	—	—	—	—	—	—	42.6	38.3	37.6	37.6	34.4	35.9
10. Провів відпустку інакше	—	—	—	—	—	—	2.7	1.9	2.3	1.9	2.7	0.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.3	0.6	0.8	0.5	0.3	0.1

h2. Нижче наведено перелік занять людей у вільний від основної та домашньої роботи час. Відзначте всі ті з них, якими Ви займалися принаймні раз впродовж останніх 7 днів (разом із вихідними).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ранкова гімнастика і фізкультура	17.9	16.9	16.3	15.9	17.5	16.1	18.3	19.3	11.3	14.0	11.6	16.6
2. Біг, оздоровчі прогулянки	8.4	8.3	7.2	8.9	8.2	9.7	9.3	9.4	4.0	4.9	3.5	4.8
3. Відвідування плавального басейну, заняття в спортивній залі, на стадіоні, спортивних майданчиках	4.7	4.6	4.8	4.0	4.9	4.6	4.5	5.4	2.9	2.3	2.4	3.1
4. Відпочинок на природі	21.5	19.0	20.4	18.8	18.2	26.1	8.7	9.9	8.2	9.3	9.5	6.6
5. Експерсійна подорож	2.9	2.7	2.1	1.7	2.3	2.4	1.7	1.7	1.1	0.8	0.4	1.3
6. Відвідування спортивних видовищ (як глядач)	3.8	3.5	3.8	4.4	4.0	3.1	3.2	3.3	1.7	1.5	2.1	3.2

Продовження таблиці n2

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
7. Відвідування кінотеатру	7.9	3.4	2.6	1.7	1.5	1.5	1.4	2.5	2.0	1.8	2.7	3.4
8. Відвідування театрів, концертів, музеїв, художніх виставок	3.4	4.0	3.4	4.1	3.9	3.5	4.1	3.4	3.7	1.9	2.2	2.9
9. Перебування в гостях	39.6	38.2	34.3	37.3	36.1	37.9	49.1	44.3	35.2	38.8	52.6	39.1
10. Прийом гостей	38.2	39.4	34.9	36.7	34.7	34.6	47.1	40.4	31.5	36.3	35.6	37.9
11. Відвідування ресторану, нічного клубу тощо	9.3	8.6	9.3	8.8	9.8	10.8	11.7	13.3	4.4	4.4	4.8	8.3
12. Написання листів	15.3	12.6	11.4	10.8	11.8	10.8	15.4	14.9	—	—	—	11.0
13. Праця за сумісництвом, додатковий підріботок	11.5	10.8	12.0	10.1	10.1	13.4	11.0	12.6	6.9	8.9	7.7	8.1
14. Громадська робота	5.0	4.0	4.5	3.5	4.3	5.0	4.2	5.0	4.2	4.8	3.9	3.6
15. Відвідування бібліотек	7.2	6.9	5.8	5.7	5.9	5.5	5.9	6.5	5.8	5.8	4.9	5.5
16. Читання художньої літератури	37.7	37.2	33.5	35.0	35.0	35.3	39.0	40.3	24.4	28.9	26.7	27.1
17. Відвідування курсів, гуртків, студій	1.9	1.3	1.8	0.8	1.9	1.2	2.0	1.7	1.6	0.9	1.6	1.3
18. Художня творчість (створення музики, віршів, прози, малювання, гра на музичних інструментах тощо)	4.5	4.2	4.1	4.4	3.5	3.6	4.9	4.8	2.1	2.9	2.3	2.7
19. Прикладна творчість (рукоділья, вишивання, виготовлення дрібних виробів, різьблення по дереву, карбування тощо)	12.9	11.8	9.5	10.2	9.2	10.0	10.6	13.1	6.7	7.8	6.9	7.1
20. Прослуховування музики (платівки, диски, магнітозаписи тощо)	32.4	33.1	32.4	33.7	32.9	34.1	34.5	35.3	22.2	27.2	25.6	26.3
21. Відвідування церкви (костьолу, синагоги, мечеті, молитовного будинку)	14.4	12.9	13.6	16.8	14.0	14.4	22.7	17.4	13.5	18.1	14.2	16.7
22. Заняття з дітьми (уроки, ігри, прогулянки)	38.6	35.6	32.3	34.3	35.1	32.3	33.0	33.7	28.1	27.8	24.1	26.0
23. Настільні ігри (шахи, шашки, карти, доміно тощо)	11.9	12.9	12.7	14.3	13.1	15.4	15.5	17.2	12.7	14.2	9.2	10.1
24. Заняття з комп'ютером (пошук інформації, ігри, створення програм тощо)	4.7	7.0	7.9	5.7	6.6	5.9	5.4	8.4	5.3	7.6	7.4	10.8
25. Відвідування непродуктових магазинів та ринків	22.9	19.6	15.1	16.0	14.1	14.1	14.7	15.8	20.7	25.1	22.7	27.0
26. Перегляд телепередач	79.2	80.3	79.7	82.6	80.1	83.5	86.5	87.0	76.5	80.7	83.3	86.4
27. Прослуховування радіопередач	47.3	49.8	45.1	52.6	50.2	54.0	58.2	54.6	43.6	42.9	38.8	47.1
28. Читання газет	53.6	57.4	56.2	58.5	61.9	69.9	70.3	70.3	61.2	61.1	58.3	67.7

Закінчення таблиці h2

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
29. Рибальство, мисливство, збирання грибів тощо	—	—	—	—	—	—	—	—	6.0	5.9	3.9	4.2
30. Раціоналізаторство, конструювання	—	—	—	—	—	—	—	—	1.2	1.0	0.9	1.2
31. Вивчення літератури за спеціальністю	—	—	—	—	—	—	—	—	7.7	9.7	8.7	8.7
32. Перегляд фільмів по відеоманітофону, відеороликів	—	—	—	—	—	—	—	—	10.0	11.8	11.7	11.5
33. Відвідування клубів, дискотек, вечорів відпочинку	—	—	—	—	—	—	—	—	4.2	5.2	4.9	3.6
34. Колекціонування, фотографування, кінозйомки	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7	3.1	2.5	3.1
35. Участь у художній самодіяльності	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	0.6	1.2	1.1
36. Просто відпочинок, без жодних справ	42.9	38.2	38.2	39.0	39.0	40.9	43.5	45.7	34.4	38.6	41.0	39.2
37. Інше	6.6	6.5	5.6	5.5	7.2	7.3	4.3	4.6	2.3	2.3	1.9	1.3
Не відповіли	0.5	0.2	0.0	0.1	0.3	0.1	0.1	0.0	0.4	0.1	0.2	0.0
Відвідування речового ринку як продавець	7.8	6.8	5.1	4.7	5.1	4.7	4.9	3.1	—	—	—	—
Відвідування речового ринку як покупець	30.0	32.4	29.6	27.2	26.4	28.4	25.6	29.4	—	—	—	—

h. Коментар

За останній рік практично не змінилася структура занять людей у вільний час і місць проведення відпустки.

Близько двох третин населення у відпустку не їздять, або не мають її, або проводять вдома, займаючись домашніми справами.

Основний час дозвілля більшість людей проводить пасивно: перегляд телепередач — 86%; читання газет — 68%; слухання радіопередач — 47%; просто відпочинок, без жодних справ — 39%; відвідування гостей — 39%; прийом гостей — 38%; читання художньої літератури — 27%; відвідування непродуктових магазинів і ринків — 27%; прослуховування музики (платівки, диски, магнітозаписи тощо) — 26 %; заняття з дітьми (уроки, ігри, прогулянки) — 26%.

Стабільною залишається тенденція збільшення частки осіб, які присвячують вільний час комп'ютерним іграм. На початку 2005 року питома вага їх становила близько 11% дорослого населення України.

I. Місцеві умови

i1. Якою мірою Ви задоволені життям у Вашому населеному пункті?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не задоволений	19.6	16.4	19.4	17.1	20.3	16.4	17.0	15.8	16.2	15.1	12.6	10.9
2. Скоріше не задоволений	30.0	25.0	23.8	23.4	27.3	26.0	26.7	28.7	26.4	28.7	26.7	24.3
3. Важко сказати, задоволений чи ні	24.4	28.6	25.8	28.2	25.6	27.3	27.1	29.9	28.4	29.7	28.5	30.1
4. Скоріше задоволений	19.0	24.5	24.4	24.1	21.7	24.8	25.6	22.1	23.7	24.3	29.2	29.5
5. Цілком задоволений	6.4	5.5	6.6	7.0	5.0	5.3	3.5	3.4	2.5	1.9	3.0	4.7
Не відповіли	0.7	0.1	0.0	0.1	0.2	0.2	0.1	0.0	2.8	0.3	0.1	0.5
<i>Середній бал</i>	2.6	2.8	2.8	2.8	2.6	2.8	2.7	2.7	2.7	2.7	2.8	2.9

i2.1 Якою мірою Ви задоволені ...Робота органів місцевої влади

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно не задоволений	—	—	—	—	—	61.9	57.0	62.8	48.5	47.9	46.6	48.7
2. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	29.9	31.8	27.2	38.7	38.2	38.7	37.7
3. Переважно задоволений	—	—	—	—	—	8.1	11.1	9.9	12.4	13.6	14.7	13.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.0	0.1	0.1	0.3	0.3	0.1	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	1.5	1.5	1.5	1.6	1.7	1.7	1.6

i2.2 Якою мірою Ви задоволені ...Робота житлово-комунальної служби (ЖЕКів тощо)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно не задоволений	—	—	—	—	—	55.8	53.0	56.7	49.3	57.0	53.0	56.4
2. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	29.9	29.5	27.1	38.7	32.1	34.6	33.8
3. Переважно задоволений	—	—	—	—	—	9.8	13.3	10.9	11.0	8.4	10.6	9.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	4.4	4.2	5.3	1.1	2.4	1.8	0.3
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	1.5	1.6	1.5	1.6	1.5	1.6	1.5

і2.3 Якою мірою Ви задоволені ...Робота місцевого відділення міліції

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно не задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	37.2	33.9	34.9	34.9
2. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	49.5	53.1	51.7	53.2
3. Переважно задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	12.8	12.2	12.8	11.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.8	0.5	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	1.8	1.8	1.8

і2.4 Якою мірою Ви задоволені ...Робота дільничного міліціонера

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно не задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	32.1	28.0	31.0	30.8
2. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	51.6	55.6	53.1	55.4
3. Переважно задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	15.6	15.9	15.3	13.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8	0.5	0.7	0.7
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	1.9	1.8	1.8

і2.5 Якою мірою Ви задоволені ...Благоустрій та санітарний стан будинку

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно не задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	46.2	50.3	47.4	48.3
2. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	23.2	22.9	20.8	22.7
3. Переважно задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	30.3	26.3	31.2	28.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.6	0.6	0.0
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	1.8	1.8	1.8

і2.6 Якою мірою Ви задоволені ...Благоустрій та санітарний стан подвір'я

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно не задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	43.4	43.7	43.0	48.1
2. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	24.8	26.1	21.9	21.2
3. Переважно задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	31.4	29.8	34.3	30.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.5	0.4	0.7	0.2
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	1.9	1.9	1.8

і2.7 Якою мірою Ви задоволені ...Благоустрій та санітарний стан вулиць, парків, довкілля

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Переважно не задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	60.9	55.9	54.4	61.6
2. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	25.6	28.1	26.3	23.6
3. Переважно задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	13.3	15.7	18.9	14.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.2	0.3	0.0
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5	1.6	1.6	1.5

і3. Наскільки часто трапляються випадки хуліганства та пограбувань в Вашому мікрорайоні (поблизу Вашого будинку)?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Трапляються досить часто	—	—	—	—	27.3	22.3	20.2	28.3	22.9	18.5	18.1	15.0
2. Трапляються, але не дуже часто	—	—	—	—	42.3	43.0	44.1	43.7	39.5	43.6	44.1	43.4
3. Практично не трапляються	—	—	—	—	13.1	15.9	14.7	11.7	14.9	15.7	17.4	19.7
4. Не знаю	—	—	—	—	17.1	18.8	20.9	16.2	22.5	22.0	20.3	21.8
Не відповіли	—	—	—	—	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	0.1	0.1

і4. Чи хотіли б Ви виїхати з населеного пункту, де Ви живете?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так, хотів би	16.1	16.4	18.1	17.2	18.8	19.0	19.3	22.7	19.3	21.4	21.1	19.2
2. Важко сказати	18.8	18.1	18.4	18.5	21.6	21.3	21.7	22.5	25.1	23.2	20.9	20.1
3. Ні	64.5	65.4	63.4	64.3	59.4	59.6	59.0	54.7	55.2	55.3	57.8	60.6
Не відповіли	0.6	0.1	0.0	0.0	0.2	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.2	0.1

і5. Якби Ви надумали виїхати з Вашого населеного пункту, то куди? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. До іншої місцевості в Україні	15.3	9.9	10.4	11.2	11.3	9.8	14.8	10.6	9.8	11.3	9.9	12.9
2. До Росії	12.7	11.5	13.3	9.3	9.7	9.6	7.2	9.5	10.5	9.4	10.3	8.1
3. До інших республік колишнього СРСР	1.1	1.4	1.2	1.2	1.4	1.3	1.8	1.4	0.6	0.8	1.1	0.6
4. За межі колишнього СРСР	4.6	10.8	9.1	9.9	9.7	12.7	9.6	14.8	10.2	11.8	10.1	7.1
5. Ще не знаю куди	12.8	14.0	12.3	12.1	15.9	14.7	17.0	15.2	19.8	19.2	18.4	17.1
6. Ніколи і нікуди я не виїжджав би	51.3	52.4	53.7	56.1	51.9	51.8	49.6	48.3	48.6	47.3	49.9	54.1
Не відповіли	2.0	0.9	0.0	0.2	0.1	0.2	0.0	0.2	0.4	0.2	0.3	0.2

і6. Як Ви вважаєте, які причини могли б спонукати Вас виїхати з Вашого населеного пункту?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Шкідливі для здоров'я екологічні умови	18.6	15.8	16.3	14.8	15.6	15.6	15.4	13.5	—	—	16.8	15.4
2. Бажання знайти нове місце роботи	7.1	9.9	9.8	10.2	14.4	16.2	18.0	18.0	—	—	22.9	17.6
3. У зв'язку із навчанням	1.9	2.4	1.7	1.5	1.9	2.8	2.6	2.3	—	—	2.2	2.1
4. Хочу переїхати ближче до родичів, друзів	6.2	5.8	6.1	5.5	6.1	6.1	5.5	5.8	—	—	7.9	6.2
5. Хочу повернутися на батьківщину, де виростав і навчався	2.5	3.1	2.9	2.9	3.6	2.4	3.4	2.4	—	—	3.7	2.4
6. Хочу змінити кліматичні умови	3.0	2.9	2.1	1.8	3.4	3.4	3.3	3.2	—	—	4.2	3.1
7. Остерігаюся міжнаціональних конфліктів	3.1	2.7	1.6	1.3	1.7	2.2	1.2	1.8	—	—	2.1	1.3
8. Просто хочу змінити місце проживання	5.3	5.1	7.1	6.1	6.3	7.2	6.8	7.1	—	—	8.4	7.8
9. Через труднощі з мовою спілкування	0.3	0.6	0.4	0.3	0.8	0.3	0.2	0.2	—	—	0.5	0.4
10. Інші причини	3.2	2.7	2.5	2.8	3.0	3.7	3.1	4.1	—	—	4.3	2.2
11. Не хочу виїздити зі свого населеного пункту	55.9	60.9	59.7	61.3	57.7	56.4	54.3	54.6	—	—	—	51.9
Важко сказати	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	—	—	36.8	0.0
Не відповіли	1.7	1.5	0.0	0.1	0.1	0.1	0.3	0.3	—	—	0.8	0.2

І. Коментар

Оцінюючи якість роботи різноманітних структур місцевих органів влади, значна частина населення України стабільно висловлює незадоволеність з приводу їхньої діяльності.

- Майже дві третини населення України (62%) не задоволені благоустроєм і санітарним станом вулиць, парків, доквіллям у своєму населеному пункті.
- Понад половину (56%) не задоволені роботою житлово-комунальних служб (ЖЕКів тощо).
- Близько половини населення не задоволені роботою місцевої адміністрації (49%); благоустроєм і санітарним станом будинку (48%); благоустроєм і санітарним станом подвір'я (48%).
- Майже третина населення не задоволена роботою місцевого відділення міліції (35%) і дільничного міліціонера (31%).
- Серед основних причин, що спонукають людей залишати свій населений пункт, найчастіше за інші респонденти вказують «Шкідливі для здоров'я екологічні умови» (15%) і «Бажання знайти нове місце роботи» (17%).

J. Екологічна ситуація

ј1. Як Ви оцінюєте екологічну ситуацію поселення, в якому Ви живете?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Вкрай неблагополучна	—	—	—	—	—	—	—	—	19.2	12.9	10.8	11.4
2. Неблагополучна	—	—	—	—	—	—	—	—	40.0	33.3	36.8	32.3
3. Важко сказати, благополучна чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	22.1	25.3	24.2	24.7
4. Відносно благополучна	—	—	—	—	—	—	—	—	17.3	26.6	25.8	27.1
5. Цілком благополучна	—	—	—	—	—	—	—	—	1.3	1.8	2.3	4.5
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	0.1	0.1	0.0
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4	2.7	2.7	2.8

ј1а. Як Ви оцінюєте екологічні умови (стан повітря, води тощо) у Вашому мікрорайоні (у районі Вашого проживання)?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Доволі добрі	—	—	—	—	—	2.0	2.2	2.3	—	—	—	—
Загалом нормальні	—	—	—	—	—	14.1	18.1	17.0	—	—	—	—
Середні	—	—	—	—	—	40.8	43.9	45.1	—	—	—	—
Загалом погані	—	—	—	—	—	28.7	24.7	24.1	—	—	—	—
Дуже погані	—	—	—	—	—	14.3	11.0	11.4	—	—	—	—
Не відповіли	—	—	—	—	—	0.1	0.2	0.1	—	—	—	—
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	3.4	3.2	3.3	—	—	—	—

і2. Які чинники забруднення навколишнього середовища у місцевості Вашого проживання викликають у Вас серйозне занепокоєння? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Забруднення повітря хімічними речовинами та викидами виробництва	—	—	—	—	—	—	—	—	47.3	30.8	34.7	34.3
2. Забруднення повітря автотранспортом	—	—	—	—	—	—	—	—	48.0	43.6	41.9	39.9
3. Забруднення води хімічними речовинами та відходами виробництва	—	—	—	—	—	—	—	—	46.1	31.1	32.6	32.0
4. Забруднення ґрунту хімічними речовинами та відходами виробництва	—	—	—	—	—	—	—	—	32.4	20.8	21.6	22.2
5. Забруднення території проживання сміттям та іншим брудом	—	—	—	—	—	—	—	—	54.8	52.3	46.7	49.7
6. Радіаційне забруднення	—	—	—	—	—	—	—	—	35.7	27.8	28.5	23.7
7. Підвищений рівень шуму	—	—	—	—	—	—	—	—	16.7	13.7	13.2	16.2
8. Підвищений вміст шкідливих речовин у продуктах харчування	—	—	—	—	—	—	—	—	40.4	31.8	28.6	28.9
9. Ніщо серйозного занепокоєння не викликає	—	—	—	—	—	—	—	—	9.7	14.2	12.4	14.8
10. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	1.1	1.2	0.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.1	0.3	0.2

і3. Як Ви вважаєте, чи позначаються на стані Вашого здоров'я наслідки чорнобильської катастрофи?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Це основний екологічний чинник погіршення мого здоров'я	40.7	33.6	37.7	36.5	37.0	29.1	29.6	27.6	29.4	25.6	14.8	18.5
2. Це істотний чинник, але він вплинув на моє здоров'я не більше, ніж інші чинники забруднення навколишнього середовища	26.9	30.7	31.6	33.7	33.0	36.0	35.6	36.4	31.5	36.2	39.8	37.1
3. На стан мого здоров'я більшою мірою впливають інші екологічні чинники	9.6	11.9	12.1	11.2	10.7	12.3	10.8	13.4	11.0	12.4	16.5	15.3
4. Важко сказати	22.2	23.6	18.6	18.6	19.2	22.4	23.9	22.6	25.5	23.1	23.9	28.8
Не відповіли	0.6	0.2	0.0	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	2.7	2.7	4.9	0.2

і. Коментар

- Понад двох п'ятих населення оцінює екологічну ситуацію у своєму населеному пункті як несприятливу, «як відносно благополучну» — 27%, і лише 5% оцінюють екологію в місці свого проживання як «цілком благополучну».
- Найбільшою мірою людей турбує «Забруднення території проживання сміттям та іншим брудом» (50%), «Забруднення повітря автотранспортом» (40%), «Забруднення повітря хімічними речовинами і викидами виробництва» (34%), «Забруднення води хімічними речовинами й відходами виробництва» (32%) та «Підвищений вміст шкідливих речовин у продуктах харчування» (29%).
- За останній рік побільшало людей, яких непокоїть «Забруднення території проживання сміттям та іншим брудом».
- Усталилася тенденція до зменшення частки осіб, котрих серйозно непокоїть «Радіаційне забруднення».

К. ЖИТЛО

к1. Тип житлового помешкання Вашої сім'ї?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Індивідуальний будинок	—	—	—	—	—	—	—	—	38.9	35.2	34.3	34.7
2. Частина індивідуального будинку	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	3.1	2.2	3.7
3. Окрема квартира	—	—	—	—	—	—	—	—	52.0	55.9	58.4	55.1
4. Загальна (комунальна) квартира	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	2.5	2.6	2.7
5. Гуртожиток	—	—	—	—	—	—	—	—	1.2	1.2	0.7	1.2
6. Будинок-інтернат для громадян похилого віку, інвалідів, монастир тощо	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0	0.0	—	0.1
7. Готель	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0	0.0	—	0.1
8. Інше приміщення	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.1	0.3	0.3
9. Наймане у громадян житлове приміщення	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5	2.1	1.4	1.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.0	0.1	0.2

к1а. Якими є житлові умови Вашої сім'ї?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Окрема державна квартира	36.1	37.5	31.6	29.1	28.1	26.1	21.5	18.6	—	—	—	—
Приватизована квартира	14.4	16.7	17.6	21.2	25.3	31.2	34.7	36.7	—	—	—	—
Державний будинок (частина будинку)	3.4	3.4	3.4	1.7	1.3	1.5	1.4	1.7	—	—	—	—
Будинок (частина будинку) у приватній власності	37.5	32.7	39.5	40.2	36.3	34.7	35.9	35.6	—	—	—	—
Кімната (кімнати) у комунальній квартирі	0.0	1.8	1.7	1.9	1.6	1.4	0.6	1.3	—	—	—	—
Службова квартира	0.8	1.8	1.0	0.7	0.7	0.5	0.7	1.0	—	—	—	—
Гуртожиток	1.9	1.2	1.3	1.0	2.2	0.7	1.0	0.9	—	—	—	—
Немає постійного житла (наймаю квартиру, кімнату, куток)	2.5	2.4	1.9	1.9	2.8	2.0	2.0	2.3	—	—	—	—
Інше	2.6	2.3	1.8	2.2	1.6	1.5	1.7	1.8	—	—	—	—
Не відповіли	0.8	0.4	0.2	0.1	0.2	0.4	0.4	0.1	—	—	—	—

к2. Чи приватизоване житло, в якому Ви мешкаєте?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	—	—	—	—	—	—	—	—	65.9	67.0	69.6	66.6
2. Ні	—	—	—	—	—	—	—	—	32.7	29.9	25.9	26.7
3. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	5.0
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	1.4	3.1	1.3	1.7

Вкажіть, будь ласка, розмір Вашого житла:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
к3. Загальна площа	—	—	—	—	—	—	—	—	58.9	59.7	59.2	67.4
к4. Житлова площа	—	—	—	—	—	—	—	—	41.5	41.5	41.7	45.5

к5. Кількість кімнат (на сім'ю без кухні та допоміжних приміщень)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1 кімната	—	—	—	—	—	—	—	—	12.4	12.6	11.9	13.3
2 кімнати	—	—	—	—	—	—	—	—	33.7	35.9	37.2	34.5
3 кімнати	—	—	—	—	—	—	—	—	32.5	34.8	30.7	33.5
4 кімнати і більше	—	—	—	—	—	—	—	—	16.3	14.8	15.5	15.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	5.1	1.9	4.7	3.7
<i>В середньому</i>	—	—	—	—	2.6	2.6	2.7	2.7	2.6	2.6	2.6	2.6

к6. Скільки членів Вашої сім'ї (разом з Вами) мешкає з Вами в одній квартирі?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1 особа	—	—	—	—	8.6	9.1	10.4	8.3	10.5	10.1	11.4	12.1
2 особи	—	—	—	—	20.8	22.0	21.4	22.3	23.8	22.7	22.8	22.5
3 особи	—	—	—	—	25.5	25.3	26.9	25.9	25.4	28.4	28.1	27.6
4 особи	—	—	—	—	25.5	26.2	24.1	25.8	22.3	22.9	21.8	21.4
5 осіб і більше	—	—	—	—	19.2	16.8	16.9	16.7	17.8	15.7	14.9	15.4
Не відповіли	—	—	—	—	0.4	0.7	0.4	0.4	0.3	0.3	0.9	1.1
<i>В середньому осіб</i>	—	—	—	—	3.4	3.3	3.3	3.3	3.2	3.2	3.2	3.1

к7. Скільки осіб (разом з Вами) мешкає з Вами в одній кімнаті?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1 особа	21.8	17.7	12.2	20.2	32.3	32.5	33.1	32.8	34.2	33.6	36.4	37.9
2 особи	33.6	33.5	26.5	36.1	48.3	51.0	51.0	52.1	49.0	51.2	49.5	47.4
3 особи	21.1	23.0	25.0	20.7	13.1	10.7	11.6	11.0	12.3	11.1	10.9	11.2
4 особи	15.2	15.7	20.1	14.4	5.2	4.8	3.5	3.4	3.5	2.9	2.6	2.4
5 осіб і більше	8.3	10.2	16.3	8.8	1.1	1.0	0.9	0.7	1.2	1.2	0.5	1.1
Не відповіли	9.2	4.7	0.3	0.9	2.0	2.2	1.2	1.3	1.3	1.6	1.8	3.7
<i>В середньому осіб</i>	2.6	2.7	3.1	2.6	2.0	1.9	1.9	1.9	1.9	1.9	1.8	1.8

к8. Чи маєте Ви в квартирі (будинку)...? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Холодну воду	79.2	77.9	75.7	75.7	77.8	77.3	76.4	75.0	76.9	78.3	80.8	80.4
2. Гарячу воду	56.2	52.9	49.7	50.3	50.9	51.6	56.5	46.8	44.0	41.8	39.7	38.7
3. Каналізацію (туалет)	63.5	65.3	61.5	62.8	65.1	66.9	66.5	66.5	65.7	67.7	71.4	69.8
4. Центральне опалення	63.7	62.2	58.5	60.0	61.4	62.6	63.0	61.4	59.4	62.3	62.8	60.0
5. Телефон	39.9	42.9	44.7	46.0	49.2	43.8	47.5	47.2	48.7	53.6	53.7	55.8
6. Газову або електроплиту	—	94.4	94.9	91.2	93.5	94.8	92.7	94.1	87.8	92.9	91.7	95.4
Не відповіли	14.1	1.7	1.9	4.7	2.8	2.8	3.0	2.6	4.6	2.9	3.1	1.0

к9. Яка температура зазвичай у Вас удома в опалювальний сезон?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Дуже холодно, отже, постійно мерзнемо	—	—	—	—	—	—	9.3	14.1	20.0	9.7	7.1	10.9
2. Прохолодно, але не настільки, щоб це заважало нормально жити	—	—	—	—	—	—	28.8	36.4	34.4	33.8	29.0	25.7
3. Нормальна температура	—	—	—	—	—	—	60.5	49.0	44.4	55.5	61.9	61.6
4. Спекотно, тільки відкриваючи вікна й квартирки, можна досягти нормальної температури	—	—	—	—	—	—	0.8	0.3	0.7	0.7	1.2	1.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.6	0.1	0.6	0.3	0.8	0.1

к10. Чи часто у Вас у квартирі (будинку) трапляються перебої з електроенергією?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Постійно	—	—	—	—	—	—	26.7	4.2	1.2	2.3	1.7	2.3
2. Досить часто	—	—	—	—	—	—	29.0	22.2	15.1	12.7	9.2	9.7
3. Рідко	—	—	—	—	—	—	32.8	58.3	68.9	74.4	70.3	71.5
4. Ніколи	—	—	—	—	—	—	11.3	15.3	14.7	10.4	18.7	16.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.2	0.0	0.2	0.2	0.1	0.2

к11. Чи протікають у Вас у помешканні стіни або дах?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	—	—	—	—	—	—	17.1	18.3	18.2	21.1	17.9	18.8
2. Ні	—	—	—	—	—	—	82.8	81.6	80.7	77.7	79.9	79.9
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	0.2	0.1	1.1	1.2	2.2	1.3

к. Коментар

За останній рік відбулося поліпшення житлових умов населення України. Збільшилася житлова площа і загальна площа проживання.

Від 1998 року тривав процес поліпшення житлових умов: зменшувалася частка людей, змушених мешкати в одній кімнаті утрьох, учотирьох або вп'ятох і, відповідно, збільшувалася кількість тих, хто мешкав в одній кімнаті вдвох, ба навіть мав власну кімнату. Проте у 2002 році ця тенденція загальмувалася, і впродовж 2004 року істотних змін не зафіксовано.

З огляду на те, що поряд зі збільшенням житлової площі дещо зросла частка тих, хто у своєму розпорядженні має частину будинку, можна припустити, що поліпшення житлових умов у 2004 році відбувалося, зокрема, за рахунок розширення прибудов до будинків.

I. Матеріальний статус сім'ї

I1. Відзначте, будь ласка, що з наведеного нижче має Ваша сім'я?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Дачна будівля	12.3	13.1	11.8	11.0	11.3	14.4	13.6	11.4	10.5	10.7	10.6	12.6
2. Садова ділянка	43.2	45.3	37.4	43.2	39.1	37.3	38.0	38.6	37.5	33.5	29.4	36.6
3. Легкова машина	19.9	21.5	19.5	22.4	20.9	20.1	20.1	20.1	18.8	18.9	19.4	20.4
4. Кольоровий телевізор	64.7	67.6	68.1	70.3	69.3	70.2	71.5	72.8	73.9	79.7	83.6	86.6
5. Нові (або гарні, красиві, добротні) меблі	27.9	23.0	22.4	20.1	18.9	18.8	19.7	17.7	—	15.7	18.2	16.1
6. Бібліотека (понад 100 книг)	30.7	27.7	25.3	22.8	22.5	21.5	21.7	22.8	20.2	23.4	20.0	20.1
7. Стерео- і відеоапаратура	9.9	13.0	11.8	14.9	15.1	16.7	17.4	18.6	19.7	19.8	21.8	23.2
8. Магнітофон, радіоприймач, програвач	58.4	61.3	59.4	59.7	58.5	58.8	58.8	57.3	56.4	56.1	54.7	53.3
9. Спортивне, туристське знаряддя	17.9	16.1	15.4	14.0	12.8	13.0	11.9	13.3	14.4	15.1	13.1	4.3
10. Холодильник	91.6	92.2	91.6	91.4	90.8	91.2	90.5	89.6	88.7	90.9	90.9	91.6
11. Пральна машина	77.5	80.7	77.7	77.5	73.1	71.9	74.0	71.4	67.8	70.4	68.4	71.8
12. Швейна машина	57.5	57.8	57.0	54.9	53.3	50.3	50.2	50.0	46.4	46.1	39.8	40.3
13. Модний одяг	25.1	17.7	18.1	16.1	11.7	13.3	12.2	11.7	11.0	10.5	10.9	12.4
14. Комп'ютер	—	—	—	—	—	—	—	—	4.7	5.9	9.0	11.8
15. Мисливське, рибальське знаряддя	—	—	—	—	—	—	—	—	10.3	10.9	9.3	8.8
16. Моторний човен, катер	—	—	—	—	—	—	—	—	1.0	0.3	0.4	0.5
Не відповіли	1.5	0.8	0.6	0.5	1.2	0.8	0.6	0.7	1.5	0.6	0.8	0.7

12. Оцініть, будь ласка, матеріальний рівень життя Вашої сім'ї: (Обведіть кружечком оцінку на шкалі, де 0 балів — найнижчий, а 10 балів — найвищий).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0 Найнижчий	11.3	11.8	17.6	18.8	15.7	13.6	12.2	11.4	2.4	2.9	2.0	4.0
1	8.2	10.7	12.6	11.8	14.8	12.8	12.4	9.5	3.2	4.8	3.3	6.6
2	17.6	17.5	18.2	16.6	19.3	21.9	19.8	19.5	17.8	15.2	15.0	12.3
3	27.9	27.5	25.5	26.1	26.6	25.9	26.6	26.7	22.6	22.7	20.7	30.1
4	16.3	14.5	12.6	12.9	11.4	11.8	13.8	13.7	26.5	28.7	29.2	19.6
5	13.4	13.2	10.2	10.3	9.1	10.4	11.2	13.4	21.8	20.9	22.6	18.6
6	3.3	2.5	1.8	2.0	1.8	1.6	1.8	3.2	3.7	3.4	5.3	4.6
7	1.4	1.5	0.7	0.9	0.8	1.1	1.7	1.8	0.9	0.8	0.9	1.9
8	0.2	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.2	0.4	0.1	0.1	0.3	1.1
9	0.1	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	0.1	0.1
10 Найвищий	0.3	0.2	0.1	0.1	0.1	0.3	0.2	0.0	0.1	0.1	0.0	0.4
Не відповіли	0.0	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2	0.0	0.2	1.0	0.3	0.5	0.8
<i>Середній бал</i>	3.0	2.8	2.5	2.5	2.4	2.6	2.7	2.9	3.5	3.5	3.7	3.5

13. Який розмір Вашої заробітної платні (стипендії, пенсії) за останній місяць?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	637277	3456906	6500000	76	84	158	96	128	208	241	290	393
Курс НБУ на час опитування	15100	140200	184000	1.86	2.05	3.93	5.22	5.43	5.32	5.33	5.30	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	42	25	35	41	41	40	18	24	39	45	54	74
Не відповіли	14.4	15.1	7.4	7.8	10.1	7.7	3.9	5.7	14.2	13.8	12.6	4.7

14. Визначте матеріальний стан Вашої сім'ї загалом за останні 2–3 місяці:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Часто не маємо грошей та харчів — інколи жебракуємо	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	2.9	1.7	1.4
2. Не вистачає продуктів харчування — інколи голодуємо	—	—	—	—	—	—	—	—	9.6	7.5	5.9	4.0
3. Вистачає лише на продукти харчування	—	—	—	—	—	—	—	—	49.3	46.7	42.0	41.3
4. Вистачає загалом на прожиття	—	—	—	—	—	—	—	—	23.5	27.7	32.4	30.2
5. Вистачає на все необхідне, але нам не до заощаджень	—	—	—	—	—	—	—	—	11.6	11.7	13.9	14.4
6. Вистачає на все необхідне, робимо заощадження	—	—	—	—	—	—	—	—	2.0	1.7	2.1	2.1
7. Живемо у повному достатку	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.2	0.6	0.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	1.6	1.4	6.3

15. Укажіть, будь ласка, сукупний дохід на одного члена Вашої сім'ї за останній місяць. (Складіть розмір зарплатні (без відчислень) та всі інші грошові надходження всіх членів сім'ї, отриману суму поділіть на кількість осіб у сім'ї).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	544155	2746350	5707000	61	74	105	96	127	163	173	235	384
Курс НБУ на час опитування	15100	140200	184000	1.86	2.05	3.93	5.22	5.43	5.32	5.33	5.30	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	36	20	31	33	36	27	18	23	31	32	44	72
Не відповіли	9.7	10.4	6.3	7.1	8.3	7.7	6.7	7.0	8.1	6.2	6.9	5.8

16. Як Ви вважаєте, який дохід, у розрахунку на одну особу на місяць, забезпечує зараз прожитковий мінімум?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	—	—	—	—	189	224	241	331	—	—	—	688
Курс НБУ на час опитування	—	—	—	—	2.05	3.93	5.22	5.43	—	—	—	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	—	—	—	—	92	57	43	60	—	—	—	130

17. Скільки грошей потрібно зараз Вашій родині у розрахунку на одну особу на місяць, щоб жити, за Вашими вподобаннями, нормально?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	—	—	—	—	357	406	486	620	—	—	—	1204
Курс НБУ на час опитування	—	—	—	—	2.05	3.93	5.22	5.43	—	—	—	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	—	—	—	—	175	103	88	112	—	—	—	226

18. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Злиденної

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	96	116	127	201
Курс НБУ на час опитування	—	—	—	—	—	—	—	—	5.32	5.33	5.30	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	18	22	24	38
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	8.8	6.8	7.2	3.0

I9. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Бідної

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	—	—	—	—	81	99	103	136	178	209	235	364
Курс НБУ на час опитування	—	—	—	—	2.05	3.93	5.22	5.43	5.32	5.33	5.30	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	—	—	—	—	40	25	20	25	33	39	44	69
Не відповіли	—	—	—	—	2.4	1.4	1.5	0.9	5.8	4.9	5.9	2.6

I10. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Середньої

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	416	455	516	810
Курс НБУ на час опитування	—	—	—	—	—	—	—	—	5.32	5.33	5.30	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	78	85	97	153
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	5.6	4.9	5.9	1.6

I11. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Заможної

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	1031	1171	1362	2480
Курс НБУ на час опитування	—	—	—	—	—	—	—	—	5.32	5.33	5.30	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	194	220	256	468
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	6.9	6.2	6.8	3.1

I12. Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну особу сім'ю можна віднести до: Багатої

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
<i>В середньому (національна валюта)</i>	—	—	—	—	1522	5081	3743	3916	12702	9674	16893	15495
Курс НБУ на час опитування	—	—	—	—	2.05	3.93	5.22	5.43	5.32	5.33	5.30	5.30
<i>В середньому (доларовий еквівалент)</i>	—	—	—	—	743	1293	717	721	2388	1815	3169	2924
Не відповіли	—	—	—	—	5.0	4.2	3.5	2.7	8.4	7.6	7.5	6.2

I13. Як би Ви загалом оцінили матеріальне становище Вашої сім'ї?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Злиденне	—	—	—	—	—	—	—	—	5.6	7.7	5.3	5.9
2. Бідне	—	—	—	—	—	—	—	—	40.4	37.9	35.7	40.4
3. Середнє	—	—	—	—	—	—	—	—	52.0	53.1	57.1	52.9
4. Заможне	—	—	—	—	—	—	—	—	1.0	0.8	1.2	0.6
5. Багате	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	0.1	0.1	0.0
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	1.0	0.3	0.5	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.5	2.5	2.5	2.5

Зведена таблиця (I3, I5–I12)**ДОХОДИ І ДУМКИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ ДОХОДІВ ТА РІВНЯ ЖИТТЯ****У національній валюті: купонах (1994–1995), гривнях**

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ЗАРОБІТНА ПЛАТА	637277	3456906	6500	76	84	158	96	128	208	241	290	393
СРЕДНЬОПОДУШНИЙ ДОХІД	544155	2746350	5707	61	74	105	96	127	163	173	235	384
ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ	—	—	—	—	189	224	241	331	—	—	—	688
ЖИТИ НОРМАЛЬНО	—	—	—	—	357	406	487	620	—	—	—	1204
ЗЛИДЕННО	—	—	—	—	—	—	—	—	96	116	127	201
БІДНО	—	—	—	—	81	99	103	136	178	209	235	364
СЕРЕДНЬО	—	—	—	—	—	—	—	—	416	455	516	810
ЗАМОЖНО	—	—	—	—	—	—	—	—	1031	1171	1362	2480
БАГАТО	—	—	—	—	1522	5081	3743	3916	12702	9674	16893	15495

Еквівалент в \$ (доларах США)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ЗАРОБІТНА ПЛАТА	42	25	35	41	41	40	18	24	39	45	54	74
СРЕДНЬОПОДУШНИЙ ДОХІД	36	20	31	33	36	27	18	23	31	32	44	72
ПРОЖИТКОВИЙ МІНІМУМ	—	—	—	—	92	57	43	60	—	—	—	130
ЖИТИ НОРМАЛЬНО	—	—	—	—	175	103	88	112	—	—	—	226
ЗЛИДЕННО	—	—	—	—	—	—	—	—	18	22	24	38
БІДНО	—	—	—	—	40	25	20	25	33	39	44	69
СЕРЕДНЬО	—	—	—	—	—	—	—	—	78	85	97	153
ЗАМОЖНО	—	—	—	—	—	—	—	—	194	220	256	465
БАГАТО	—	—	—	—	743	1293	717	721	2388	1815	3169	2924

I. Коментар

За останній рік на третину зросли доходи населення: середньомісячна заробітна плата (пенсія, стипендія), середньоподушний дохід. Деяко збільшилася частка людей, які мають такі предмети тривалого користування, як кольоровий телевізор, стерео- і відеоапаратуру, комп'ютер.

Але хоча реальний рівень доходів потроху зростає, самооцінка людьми свого матеріального статусу залишається на доволі низькому рівні.

- Трохи більше половини населення оцінюють свій матеріальний статус як середній.
- Дві п'ятих населення вважають себе бідними.
- Близько 6% вважають себе злиденними.
- Лічені одиниці співвідносять своє становище із категорією «заможні».
- Практично ніхто не вважає себе багатим.

Мабуть, категорія «заможний» у свідомості людини пов'язується з можливістю робити заощадження. Але поки що це мало хто може собі дозволити (не більш як 2–3% населення).

Назагал категорії «злиденний», «бідний», «середній» і «заможний» у масовій свідомості людей доволі тісно переплетені з їхніми власними доходами.

- Упродовж кількох років відповіді людей на запитання «Як Ви вважаєте, з яким приблизно рівнем середньомісячного доходу на одну людину сім'ю можна віднести до БІДНОЇ?» доволі близько корелювали з рівнем їхнього власного доходу.
- Як «ЗЛИДЕННУ» люди оцінювали сім'ю, чий дохід був приблизно вдвічі менший за їхній власний.
- «СЕРЕДНІЙ» рівень характеризується у свідомості людей доходами, які приблизно вдвічі перевищують їхні власні.
- «ЗАМОЖНИЙ» рівень пов'язаний у свідомості людей із доходами, що приблизно вп'ятеро перевищують їхні власні.
- Категорія «БАГАТИЙ» менш стала у свідомості людей. Тут ширшим є діапазон думок та оцінок. Їхні значення меншою мірою співвідносяться із власними доходами. Мабуть, це радше міфічна, ніж реальна категорія певного рівня життя для більшості населення України.

М. Структура сім'ї

m1. Який склад Вашої сім'ї? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Живу один (одна)	—	—	—	—	—	—	—	—	12.3	11.6	12.1	13.0
2. Подружжя без дітей	—	—	—	—	—	—	—	—	15.6	15.1	16.2	15.9
3. Подружжя без дітей, але з батьками (або одним із них)	—	—	—	—	—	—	—	—	2.2	2.8	3.2	3.2
4. Подружжя з дитиною (дітьми)	—	—	—	—	—	—	—	—	34.7	33.8	35.4	36.2
5. Подружжя з дитиною (дітьми) і батьками (або одним із них)	—	—	—	—	—	—	—	—	12.1	11.4	10.0	13.0
6. Мати (батько) з дитиною (дітьми)	—	—	—	—	—	—	—	—	9.1	10.3	11.4	11.1
7. Мати (батько) з дитиною (дітьми) і батьками (або одним із них)	—	—	—	—	—	—	—	—	5.3	5.6	4.7	5.1
8. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	8.1	9.1	6.7	2.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	0.3	0.3	0.3

m2. Чи є у Вас діти і якого вони віку? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Дітей не маю	—	—	—	—	—	—	—	—	19.1	22.4	21.7	21.3
2. Маю дітей віком до 6 років	—	—	—	—	—	—	—	—	10.7	11.2	11.8	11.7
3. Маю дітей віком 6–9 років	—	—	—	—	—	—	—	—	8.9	8.5	7.8	7.7
4. Маю дітей віком 10–14 років	—	—	—	—	—	—	—	—	12.6	12.5	11.6	10.8
5. Маю дітей віком 15–18 років	—	—	—	—	—	—	—	—	10.4	10.0	9.8	8.4
6. Маю дітей віком понад 18 років	—	—	—	—	—	—	—	—	49.7	46.7	47.7	48.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	0.3	0.9	0.6

m3. Скільки загалом у Вас дітей віком до 18 років?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Одна дитина	—	—	—	—	25.7	25.8	25.6	25.4	24.4	23.4	23.1	22.7
Двоє дітей	—	—	—	—	12.7	11.9	11.5	11.1	10.5	10.6	10.2	9.2
Троє дітей	—	—	—	—	1.2	1.3	1.4	1.1	1.2	0.8	1.5	1.2
Більше трьох дітей	—	—	—	—	0.3	0.6	0.5	0.4	0.2	0.4	0.3	0.4
Не відповіли	—	—	—	—	60.2	60.4	61.0	62.1	63.7	64.8	65.1	66.6
<i>В середньому</i>	—	—	—	—	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	1.4

m. Коментар

Структура і склад сім'ї практично не змінилися за останні чотири роки. Дві третини населення України перебувають у шлюбі, причому, за даними 2005 року, 60% — у зареєстрованому шлюбі, а 5% — у фактичному (громадянському).

- Третина населення (35%) живе в нуклеарних сім'ях (батьки з дітьми).
- 18% мешкають у трипоколінних сім'ях.
- 15% мають неповні сім'ї.

N. Робота і зайнятість

n1. Назвіть, будь ласка, тип Вашої зайнятості (роботи) в даний час:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Професійний політик, керівний працівник держапарату	0.1	0.1	0.3	0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.2	0.1	—	0.1
2. Керівник (заступник керівника) підприємства, установи, сільгоспдприємства	0.4	0.9	1.4	0.8	0.7	0.8	0.8	0.4	0.6	0.7	0.6	0.4
3. Службовець держапарату (посадова особа)	1.5	1.0	1.2	1.0	0.8	0.9	0.8	0.7	1.0	0.7	0.9	0.8
4. Спеціаліст технічного профілю (з вищою або середньою спеціальною освітою)	7.4	7.0	5.9	5.6	5.9	5.5	4.5	5.9	5.9	5.7	5.4	5.4
5. Спеціаліст у галузі науки, культури, охорони здоров'я, освіти, дошкільного виховання (з вищою або середньою спеціальною освітою)	7.4	6.1	6.7	5.4	5.5	5.1	5.0	5.4	5.0	4.7	5.3	5.8
6. Працівник правоохоронних органів, військовослужбовець	1.0	1.5	1.5	1.5	1.4	0.9	0.8	1.1	0.8	1.3	0.8	0.9
7. Підприємець у великому або середньому бізнесі	0.5	1.0	1.0	0.7	0.7	0.8	0.9	0.8	0.6	0.3	0.7	0.8
8. Займаюсь дрібним бізнесом, індивідуальним підприємництвом	2.5	3.6	2.6	2.8	3.5	2.7	3.8	3.6	3.3	3.1	4.2	3.3
9. Службовець з числа допоміжного персоналу	6.3	5.6	6.3	4.8	6.0	5.2	5.4	6.1	6.3	6.3	6.8	7.3
10. Кваліфікований робітник	19.3	20.2	18.3	17.5	15.2	15.6	13.8	14.6	14.7	13.1	15.6	15.8
11. Різнороб, підсобний робітник	4.8	5.3	5.6	6.7	6.1	6.0	6.3	5.9	5.0	6.2	4.3	5.6
12. Працівник сільгоспдприємства	5.2	3.2	3.5	2.4	2.6	3.1	2.3	2.1	2.1	2.4	2.5	2.3
13. Фермер	0.2	0.2	0.2	0.0	0.1	0.2	0.1	0.1	0.4	0.2	0.3	0.3
14. Учень, студент, курсант, аспірант тощо	3.5	3.1	2.9	4.0	2.9	2.7	3.4	3.8	4.5	4.3	3.5	4.0
15. Непрацюючий пенсіонер	23.1	25.4	26.7	26.3	27.5	27.1	27.0	27.0	29.0	28.2	26.9	28.9
16. Домогосподарка	6.0	4.6	4.6	5.2	5.6	5.7	5.8	5.6	4.6	5.6	4.8	5.7
17. Не маю постійного місця роботи, але підробляю у різних місцях залежно від обставин	3.0	2.6	2.9	4.3	4.3	4.8	4.5	6.6	5.0	7.1	6.0	5.0
18. Не працюю і не маю жодних джерел доходу	4.0	4.4	6.3	8.0	8.2	9.4	11.8	8.1	4.4	4.1	4.7	2.8
19. Зареєстрований безробітний	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	2.4	1.7	2.0
20. Інше	2.8	3.9	2.1	2.8	2.5	2.9	3.0	2.0	2.5	2.6	3.6	1.3
21. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7	1.1	1.2	0.5
Не відповіли	1.1	0.2	0.0	0.0	0.2	0.3	0.1	0.2	0.9	0.1	0.2	0.9

п2. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...За Вашою кваліфікацією та з достатнім заробітком

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Легко	—	—	—	—	—	—	—	—	2.7	—	—	4.1
2. Важко	—	—	—	—	—	—	—	—	73.7	—	—	74.3
3. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	21.3	—	—	21.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.3	—	—	0.4

п3. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...За Вашою кваліфікацією без достатнього заробітку

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Легко	—	—	—	—	—	—	—	—	13.5	—	—	21.6
2. Важко	—	—	—	—	—	—	—	—	54.9	—	—	50.1
3. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	28.9	—	—	28.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.7	—	—	0.3

п4. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...З достатнім заробітком, але не за кваліфікацією

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Легко	—	—	—	—	—	—	—	—	2.7	—	—	5.4
2. Важко	—	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	63.3
3. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	29.5	—	—	30.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.8	—	—	0.4

п5. Чи важко знайти роботу у Вашому населеному пункті? ...Будь-яку роботу

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Легко	—	—	—	—	—	—	—	—	13.6	—	—	26.5
2. Важко	—	—	—	—	—	—	—	—	55	—	—	46.5
3. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	29.4	—	—	26.7
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	1.9	—	—	0.3

п6. У державному чи приватному секторі Ви зараз працюєте?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. У державному	51.2	45.4	42.7	39.9	37.2	35.3	31.8	30.4	29.7	27.8	28.7	26.8
2. У приватному	6.1	11.0	9.6	9.4	11.7	12.0	13.8	15.2	19.1	20.2	22.6	22.8
3. І в тому, і в тому	1.8	1.3	1.8	1.4	2.0	1.9	1.5	2.3	2.4	2.6	3.2	3.5
4. Не працюю	39.3	42.1	45.9	48.9	48.8	50.7	52.9	51.9	46.8	48.8	45.2	46.8
Не відповіли	1.6	0.2	0.0	0.3	0.3	0.1	0.0	0.2	2.0	0.6	0.3	0.1

п7. Який статус зайнятості Ви маєте на роботі?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Роботодавець (власник, який використовує найману працю інших)	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5	0.8	1.6	1.1
2. Самозайнятий (індивідуальна трудова діяльність, представник вільної професії)	—	—	—	—	—	—	—	—	8.6	5.4	6.3	5.7
3. Найманий працівник	—	—	—	—	—	—	—	—	45.1	39.8	43.3	41.8
4. В даний час не працюю	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47.4	43.5	45.0
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.4	3.9	5.7
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	44.9	1.1	1.5	0.8

п8. Якою мірою Ви задоволені своєю роботою в цілому?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не задоволений	10.5	8.8	11.9	12.8	12.4	9.7	8.4	8.1	9.5	6.6	4.0	4.3
2. Скоріше не задоволений	13.0	13.5	11.8	12.9	14.1	11.5	13.6	11.7	13.1	13.0	13.6	13.8
3. Важко сказати, задоволений чи ні	16.0	14.5	12.4	11.8	11.2	12.6	11.7	12.2	21.5	15.1	17.0	14.8
4. Скоріше задоволений	16.3	16.6	14.0	11.8	13.1	12.6	10.6	14.2	15.0	16.7	19.0	18.8
5. Цілком задоволений	4.5	6.0	5.1	3.1	2.1	3.5	2.9	2.8	1.8	2.4	2.9	2.9
6. Зараз я не працюю	—	40.4	44.7	47.5	46.9	49.9	52.9	51.0	—	45.6	42.5	44.9
Не відповіли	39.6	0.2	0.0	0.2	0.2	0.2	0.0	0.0	39.1	0.7	0.1	0.4
<i>Середній бал</i>	<i>2.86</i>	<i>2.96</i>	<i>2.79</i>	<i>2.61</i>	<i>2.59</i>	<i>2.77</i>	<i>2.70</i>	<i>2.83</i>	<i>2.78</i>	<i>2.91</i>	<i>3.1</i>	<i>3.04</i>

п9. Чи маєте Ви або хтось із членів Вашої сім'ї досвід тимчасової роботи за кордоном?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	—	—	—	—	—	—	—	—	10.1	12.1	11.8	12.1
2. Ні	—	—	—	—	—	—	—	—	88.9	87.9	88.1	87.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	1.0	0.1	0.1	0.6

п10. Скільки разів Ви особисто виїжджали за кордон з метою тимчасової роботи?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Жодного разу	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91.7
2. 1 раз	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.4
3. 2 рази	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7
4. 3 рази	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8
5. Більш ніж 3 рази	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.0
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3

п11. Чи плануєте Ви у найближчий рік поїхати за кордон на тимчасові заробітки?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	—	—	—	—	—	—	—	—	6.9	6.6	5.7	6.3
2. Ні	—	—	—	—	—	—	—	—	92.7	93.4	94.3	93.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.0	0.3	0.1

п. Коментар

Безробіття. За останній рік загальна кількість безробітних, судячи з результатів опитування, дещо знизилася (із 12,4% до 9,7%, розбіжності невеликі, але вони статистично значимі на рівні 0,99). Серед них на початку 2005 року «не мали постійного місця роботи, але мали підробіток у різних місцях залежно від обставин» близько 5%; «не працювали і не мали жодних джерел доходів» — майже 3%; зареєстровані безробітні становили 2%.

Найважче, на думку людей, знайти роботу за своєю кваліфікацією і з достатнім заробітком. Так вважає три чверті дорослого населення. Хоча лише 4% населення вважає, що таку роботу знайти легко, питома вага осіб, котрі поділяють цю думку, із 2002 року збільшилася (і це збільшення статистично значиме).

Основні труднощі люди вбачають у пошуку роботи із гідним заробітком. І хоча назагал проглядається тенденція щодо поліпшення ринку праці, майже половина дорослого населення України (47%) й досі вважає, що навіть «будь-яку» роботу знайти важко, тоді як лише менш як чверть (27%) переконані, що «будь-яку» роботу знайти легко.

Частина людей виїжджає на тимчасові заробітки за межі України: 12% населення зазначили, що хто-небудь із членів їхніх сімей має досвід тимчасової роботи за кордоном. У західних регіонах України такий досвід більш поширений, ніж в інших регіонах (тут таких сімей 21%, у південних регіонах — близько 13%, у центральних — майже 10%, у східних — лишень 8%). На запитання стосовно подальших планів, пов'язаних із роботою за кордоном, 6% людей сказали, що планують найближчим роком (2005) поїхати за кордон на тимчасові заробітки (у західних регіонах — 14%, у південних, центральних і східних — від 4% до 5%).

0. Освіта

o1. Чи відповідає характер Вашої теперішньої роботи Вашому професійно-освітньому рівню?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	—	—	—	—	—	—	—	—	30.4	25.7	27.2	28.6
2. Ні	—	—	—	—	—	—	—	—	30.0	37.8	36.1	36.4
3. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	29.7	29.8	29.2	30.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	9.9	6.7	7.6	4.7

o2. Чи задоволені Ви рівнем своєї освіти?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Повністю незадоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	13.1	10.9	8.1	13.2
2. Скоріше незадоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	27.1	29.0	32.3	29.1
3. Важко сказати, задоволений чи ні	—	—	—	—	—	—	—	—	29.6	28.4	25.3	23.6
4. Скоріше задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	23.1	25.7	28.3	26.8
5. Повністю задоволений	—	—	—	—	—	—	—	—	6.3	5.7	5.1	7.2
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8	0.2	0.9	0.1
Середній бал	—	—	—	—	—	—	—	—	2.82	2.86	2.9	2.86

o3. Чи вмієте Ви користуватися комп'ютером?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не вмію і ніколи не користуюсь	—	—	—	—	—	—	—	—	79.8	77.7	74.6	70.6
2. Вмію працювати на комп'ютері, іноді користуюсь	—	—	—	—	—	—	—	—	13.3	15.3	17.8	21.0
3. Вмію і постійно використовую в роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	4.4	4.8	6.3	6.8
4. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	2.1	1.9	1.2	1.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.2	0.1	0.0

о4. Чи користуєтесь Ви Інтернетом? (Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не маю потреби і ніколи не користуюсь	—	—	—	—	—	—	—	—	80.7	81.8	83.0	80.7
2. Маю потребу, але не маю можливостей користуватися	—	—	—	—	—	—	—	—	13.0	12.1	9.1	9.3
3. Користуюся вдома	—	—	—	—	—	—	—	—	1.1	1.3	2.5	3.4
4. Користуюся на роботі	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	2.9	3.3	4.0
5. Користуюся в інтернет-кафе, комп'ютерному клубі тощо	—	—	—	—	—	—	—	—	1.5	2.4	2.9	3.7
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	2.5	0.4	0.1	0.1

о5. Чи плануєте Ви найближчим часом придбати для себе (для Вашої сім'ї) комп'ютер?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так, планую	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.1
2. Ні (вже маю)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.7
3. Ні (немає потреби)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29.4
4. Ні (не маю можливості)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41.3
5. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2

о. Коментар

- Частка людей, не задоволених рівнем своєї освіти (42%), й надалі переважає над питомою вагою тих, хто нею задоволений (34%).
- При цьому більш як третина (36%) вважають, що характер їхньої теперішньої роботи не відповідає їхньому професійно-освітньому рівню.
- Стабільною залишається тенденція зростання комп'ютерної культури населення. Вище вже наголошувалося, що за останній рік побільшало сімей, котрі мають комп'ютер удома; збільшилася частка осіб, які присвячують своє дозвілля комп'ютерним іграм. Щорічно зменшується (щороку на 3%) питома вага людей, які зазначають, що «не вміють працювати з комп'ютером і ніколи не користувалися ним».
- У 2005 році планують придбати комп'ютер майже стільки сімей (11%), скільки його мають зараз (близько 12%).

Р. Інформаційний простір

р1. Які газети Ви читали за останні 7 днів?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Голос України	7.7	7.5	4.9	4.3	3.9	4.3	3.1	2.7	5.8	3.9	—	6.1
2. Демократична Україна	0.4	0.4	0.4	0.1	0.4	0.1	0.1	0.3	1.2	0.4	—	0.8
3. Вечерние вести	—	—	2.1	1.5	2.2	2.0	2.9	3.8	6.1	4.3	—	4.1
4. День	—	—	—	1.2	1.7	1.8	1.7	1.4	1.4	0.8	—	1.3
5. Дзеркало тижня	—	—	1.0	0.8	1.0	1.2	1.0	1.2	1.3	1.7	—	1.9
6. Киевские ведомости	8.2	10.9	9.6	9.8	9.3	6.2	6.6	4.5	5.1	4.7	—	4.8
7. Команда	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	2.5	—	2.2
8. Бульвар	3.4	6.3	5.1	6.6	7.5	7.5	5.9	6.8	7.8	8.8	—	9.6
9. Киевский телеграф	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.1	—	0.4
10. Комунист	1.1	0.9	0.8	0.4	0.2	0.4	2.2	2.9	4.3	1.8	—	1.1
11. Сегодня	0.1	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	7.1	7.2	7.0	6.9	—	6.2
12. Сільські вісті	4.3	4.9	3.2	3.4	4.3	5.1	5.0	6.2	8.8	7.4	—	10.4
13. Столичные новости	—	—	—	—	—	—	—	—	0.6	0.7	—	0.7
14. Товариш	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	—	—	0.4
15. Україна і світ сьогодні	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.8	—	0.3
16. Україна молода	—	—	—	—	—	—	—	—	2.8	1.9	—	1.7
17. Урядовий кур'єр	4.0	4.0	4.4	3.4	3.2	3.1	2.9	2.5	3.6	3.7	—	4.7
18. Факты и комментарии	—	—	—	—	5.1	20.7	17.3	18.1	12.7	11.9	—	10.3
19. Час	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8	0.7	—	1.0
20. Аргументы и факты	16.4	13.5	10.3	9.9	10.5	9.0	8.7	10.9	17.4	18.4	—	16.9
21. Известия	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	0.6	—	1.9
22. Комсомольская правда	—	—	—	—	—	—	—	—	5.6	6.0	—	7.4
23. Московский комсомолец	—	—	—	—	—	—	—	—	1.6	2.4	—	1.8
24. Районні газети	27.6	22.2	23.6	22.7	21.4	21.3	21.3	21.7	18.0	16.6	—	20.5
25. Міські газети	43.2	45.9	46.8	51.5	52.2	51.1	50.1	49.7	33.4	32.3	—	36.1
26. Обласні газети	—	—	—	—	—	—	—	—	24.0	27.2	—	24.5
27. Інші українські газети	12.9	13.4	7.3	8	10.1	9.7	8.5	8.1	12.8	14.4	—	14.6
28. Інші російські газети	9.1	8.2	6.4	6.4	4.5	5.4	4.3	4.9	5.1	4.3	—	2.7
29. Упродовж останніх 7 днів не читали ніяких газет	25.1	25.2	29.8	23.0	20.8	19.6	19.3	18.9	15.8	17.8	—	14.9
Не відповіли	1.1	0.5	0.0	0.3	0.0	0.2	0.1	0.1	0.5	0.1	—	0.1

р2. Скільки часу в цілому Ви витрачаєте на читання газет у звичайний буденний день?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0. Аніскільки	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.6
1. Менш як півгодини	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.7
2. Від півгодини до години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31.7
3. Від години до півтори години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.7
4. Від півтори до двох годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.9
5. Від двох до двох з половиною годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.6
6. Від двох з половиною до трьох годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8
7. Більш ніж три години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1.4
8. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3

р3. Скільки часу в цілому Ви перебуваєте біля телевізора у звичайний буденний день?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0. Аніскільки	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9
1. Менш як півгодини	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9
2. Від півгодини до години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.7
3. Від години до півтори години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15.2
4. Від півтори до двох годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.4
5. Від двох до двох з половиною годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9.7
6. Від двох з половиною до трьох годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.8
7. Більш ніж три години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19.4
8. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.9

р4. Скільки всього часу в середньому в буденний день Ви зазвичай слухаєте радіо?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
0. Аніскільки	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24.7
1. Менш як півгодини	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.7
2. Від півгодини до години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16.1
3. Від години до півтори години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8.7
4. Від півтори до двох годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.2
5. Від двох до двох з половиною годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.6
6. Від двох з половиною до трьох годин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3.0
7. Більш ніж три години	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.5
8. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1

р5. Як Ви ставитесь до телереклами?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Дуже негативно	—	—	—	—	—	—	—	—	39.4	36.2	39.8	41.3
2. Скоріше негативно	—	—	—	—	—	—	—	—	31.6	35.2	34.6	33.7
3. Важко сказати, негативно чи позитивно	—	—	—	—	—	—	—	—	19.7	18.2	16.7	17.8
4. Скоріше позитивно	—	—	—	—	—	—	—	—	7.6	9.5	8.1	6.6
5. Дуже позитивно	—	—	—	—	—	—	—	—	1.0	0.7	0.7	0.5
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	0.2	0.2	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	2.0	2.0	2.0	1.9

р. Коментар

Перегляд телепередач, читання газет і прослуховування радіопередач забирають левову частку вільного часу громадян України. За останній рік значно зросла частка людей, які приділяють увагу цим різновидам дозвілля. Поменшало людей, котрі зовсім не читають газет.

- Більш як половина населення в середньому витрачає на щоденне читання газет близько години.
- Майже 40% стільки ж витрачають на прослуховування радіопередач, і 12% слухають радіопередачі більше трьох годин на добу.
- У цьому шерезі перегляду телепередач належить провідне місце як за кількістю людей, які щодня дивляться телевизор, так і за часом, що його приділяють цьому заняттю. 54% дорослих громадян України проводять перед телевизором від години до трьох, а майже п'ята частина (19%) — більше трьох годин щодня.

Слід було очікувати, що до реклами у телеглядачів формується радше негативне, ніж позитивне ставлення. Утім, цікаво зазначити, що з часом нетерпимість до реклами не слабшає, а посилюється (як за поширеністю, так і за інтенсивністю): у 2005 році 75% населення зазначили, що вони ставляться до реклами негативно, а 41% з-поміж них — дуже негативно.

Q. Транспорт і зв'язок

q1. Якими послугами зв'язку Ви користувалися за останні 30 днів?
(Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Отримував газети	—	—	—	—	—	—	—	—	50.8	49.3	56.4	44.7
2. Отримував журнали	—	—	—	—	—	—	—	—	6.6	7.0	10.1	6.1
3. Пересилав чи отримував гроші	—	—	—	—	—	—	—	—	5.0	5.8	8.2	6.1
4. Пересилав чи отримував посилки і бандеролі	—	—	—	—	—	—	—	—	2.5	2.6	2.7	2.9
5. Пересилав чи отримував листи і листівки	—	—	—	—	—	—	—	—	25.1	23.3	18.8	17.5
6. Пересилав чи отримував телеграми	—	—	—	—	—	—	—	—	4.1	4.2	3.6	2.4
7. Телефонном звичайним	—	—	—	—	—	—	—	—	64.3	67.6	69.1	65.0
8. Телефонном мобільним	—	—	—	—	—	—	—	—	5.6	9.5	15.3	29.0
9. Факсом	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4	2.3	2.8	2.8
10. Електронною поштою (E-mail)	—	—	—	—	—	—	—	—	2.2	2.4	2.9	3.2
11. Інтернетом	—	—	—	—	—	—	—	—	2.6	3.1	4.4	4.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	4.8	4.6	2.5	4.7

q2. Чи плануєте Ви найближчим часом стати абонентом мобільного зв'язку?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так, планую	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11.6
2. Ні (вже маю)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.5
3. Ні (немає потреби)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29.0
4. Ні (немає можливості)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3

q3. Якими видами транспорту Ви користувалися за останні 30 днів?
(Відзначте всі відповіді, що підходять).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Літак	—	—	—	—	—	—	—	—	0.4	0.2	0.2	0.3
2. Потяг	—	—	—	—	—	—	—	—	6.2	6.6	4.6	4.9
3. Електричка	—	—	—	—	—	—	—	—	13.0	12.7	11.4	10.4
4. Автобус міжміський	—	—	—	—	—	—	—	—	11.8	8.6	9.7	9.8
5. Автобус приміський	—	—	—	—	—	—	—	—	24.8	22.1	23.4	22.7
6. Автобус міський	—	—	—	—	—	—	—	—	39.2	31.6	31.3	34.6
7. Трамвай	—	—	—	—	—	—	—	—	26.0	23.1	18.9	19.1
8. Тролейбус	—	—	—	—	—	—	—	—	37.2	34.2	33.4	30.3
9. Метро	—	—	—	—	—	—	—	—	10.4	10.4	9.5	9.0
10. Маршрутне таксі	—	—	—	—	—	—	—	—	36.9	40.9	49.1	51.0
11. Таксі	—	—	—	—	—	—	—	—	7.0	8.0	9.6	9.2
12. Випадкове авто	—	—	—	—	—	—	—	—	8.1	7.6	7.7	8.9
13. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	3.1	3.4	3.4	3.3
14. Жодними	—	—	—	—	—	—	—	—	12.5	14.8	11.8	11.1
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	0.1	0.0	0.0

q. Коментар

Зв'язок. За останній рік відбулося суттєве зниження рівня користування населенням послугами зв'язку, особливо помітно поменшало передплатників. Можливо, ці послуги стають занадто дорогими для тих верств населення, які користувалися ними раніше.

Водночас удвічі збільшилася кількість тих, хто користується мобільним зв'язком (із 15% до 29%). Можна прогнозувати подальше розширення кола користувачів: 12% планують найближчим часом стати абонентами мобільного зв'язку.

Транспорт. Найпопулярнішими громадськими видами транспорту в населення є маршрутні таксі й автобуси. У великих містах автобусами і тролейбусами користуються однаковою мірою. У Києві найпоширенішими є метро і маршрутки.

Близько 10% населення користуються таксі (або його еквівалентом — «випадковими» авто). Якоюсь мірою цю категорію населення можна зарахувати до середнього класу.

R. Соціальні зміни

r1. Як Ви оцінюєте характер змін, які відбулися у Вашому житті за останні 12 місяців? Для відповіді по кожному рядку використовуйте такі оцінки:

r1.1 ...Матеріальні умови сім'ї

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	50.2	46.8	47.1	47.8	50.7	49.6	48.3	39.5	28.1	21.8	18.8	12.3
2. Трохи погіршилися	22.6	27.9	24.5	25.3	23.4	24.3	21.0	22.2	20.7	20.4	19.9	18.9
3. Залишилися незмінними	17.6	18.9	21.3	21.9	20.3	19.8	24.5	28.4	39.0	44.1	43.3	48.9
4. Трохи поліпшилися	5.8	5.4	5.3	4.1	4.6	5.4	5.4	9.0	10.7	12.7	15.6	18.8
5. Значно поліпшилися	1.3	0.7	1.0	0.8	0.6	0.6	0.7	0.8	0.9	0.8	1.2	1.1
Не відповіли	2.5	0.4	0.8	0.1	0.5	0.3	0.2	0.1	0.6	0.3	1.2	0.0
<i>Середній бал</i>	1.8	1.9	1.9	1.9	1.8	1.8	1.9	2.1	2.4	2.5	2.6	2.8

r1.2 ...Медичне обслуговування

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	53.8	44.9	45.5	50.3	49.3	47.8	44.1	38.6	25.7	20.4	17.2	11.8
2. Трохи погіршилися	21.0	23.2	21.8	24.9	21.8	21.3	20.8	21.1	17.8	18.3	19.9	13.5
3. Залишилися незмінними	20.7	29.0	30.1	23.1	26.2	28.8	32.3	37.9	51.8	57.6	57.0	69.8
4. Трохи поліпшилися	1.1	1.6	1.8	1.2	1.8	1.3	2.0	1.9	3.3	2.9	4.6	4.5
5. Значно поліпшилися	0.4	0.6	0.4	0.3	0.4	0.5	0.4	0.4	0.6	0.3	0.2	0.3
Не відповіли	2.9	0.8	0.4	0.2	0.6	0.4	0.3	0.1	0.8	0.4	1.1	0.1
<i>Середній бал</i>	1.7	1.9	1.9	1.8	1.8	1.9	1.9	2.0	2.3	2.4	2.5	2.7

r1.3 ...Умови відпочинку під час відпустки

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	47.1	43.6	42.2	45.2	46.7	47.3	38.8	33.5	26.0	20.4	15.2	10.1
2. Трохи погіршилися	17.8	20.7	18.3	16.2	15.5	16.9	14.9	15.0	14.2	9.5	14.1	9.3
3. Залишилися незмінними	27.2	30.1	35.0	35.3	33.8	31.6	41.5	46.5	51.4	62.9	61.4	72.4
4. Трохи поліпшилися	1.5	2.5	2.2	1.9	1.5	1.9	2.3	3.2	5.1	4.6	6.4	6.1
5. Значно поліпшилися	0.9	0.7	0.8	0.5	0.5	0.7	0.8	0.9	1.0	0.9	1.0	1.1
Не відповіли	5.4	2.4	1.5	0.8	2.0	1.5	1.7	0.9	2.3	1.7	1.9	1.1
<i>Середній бал</i>	1.9	1.9	2.0	2.0	1.9	1.9	2.1	2.2	2.4	2.6	2.6	2.8

г1.4 ...Умови відпочинку та дозвілля після роботи

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	32.3	22.3	27.0	27.4	29.1	32.1	24.9	20.9	20.5	12.7	9.8	5.9
2. Трохи погіршилися	17.8	21.8	18.7	16.8	19.7	17.8	14.3	14.1	12.5	9.2	11.9	9.2
3. Залишилися незмінними	41.8	49.7	49.4	51.7	45.5	45.4	53.3	58.5	58.2	68.9	68.1	75.8
4. Трохи поліпшилися	2.5	2.9	2.7	3.0	2.3	2.2	4.0	4.4	5.3	6.3	7.3	7.2
5. Значно поліпшилися	0.6	0.9	1.0	0.3	0.4	0.5	1.0	0.7	1.2	1.1	1.0	1.0
Не відповіли	4.9	2.5	1.2	0.7	3.1	2.1	2.5	1.4	2.2	1.8	1.9	0.9
<i>Середній бал</i>	2.2	2.4	2.3	2.3	2.2	2.2	2.4	2.5	2.5	2.7	2.8	2.9

г1.5 ...Можливість отримання достовірної інформації про те, що діється у країні

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	18.2	11.4	14.3	11.8	10.2	11.8	9.9	11.0	7.9	4.7	5.4	4.3
2. Трохи погіршилися	18.0	15.7	14.8	10.8	11.2	11.8	11.9	10.9	7.8	6.7	7.7	6.4
3. Залишилися незмінними	39.1	53.3	52.6	56.7	52.7	57.6	56.9	56.0	58.0	64.4	60.8	53.1
4. Трохи поліпшилися	16.9	14.3	13.9	15.7	18.9	13.8	16.0	17.2	18.7	19.6	20.6	29.5
5. Значно поліпшилися	3.9	4.0	3.4	4.3	5.7	4.1	5.0	4.3	6.6	4.1	4.3	6.5
Не відповіли	3.9	1.2	0.9	0.6	1.4	0.9	0.4	0.6	0.9	0.5	1.2	0.2
<i>Середній бал</i>	2.7	2.8	2.8	2.9	3.0	2.9	2.9	2.9	3.1	3.1	3.1	3.3

г1.6 ...Умови виховання дітей

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	33.4	21.7	22.2	23.6	30.2	25.0	21.0	17.8	14.3	8.3	7.3	5.1
2. Трохи погіршилися	18.9	24.0	18.8	18.8	20.4	24.1	17.7	19.1	13.5	10.9	12.2	7.7
3. Залишилися незмінними	37.4	45.1	49.2	50.4	41.2	44.7	52.2	54.1	59.1	67.4	66.2	75.3
4. Трохи поліпшилися	3.0	4.0	5.2	4.0	4.4	3.3	5.5	6.2	8.0	9.6	9.3	9.2
5. Значно поліпшилися	1.2	0.8	1.8	0.9	0.8	0.8	1.2	0.9	2.0	1.2	1.8	1.0
Не відповіли	6.1	4.3	2.9	2.2	3.0	2.1	2.5	2.0	3.2	2.7	3.2	1.7
<i>Середній бал</i>	2.2	2.4	2.4	2.4	2.2	2.3	2.5	2.5	2.7	2.8	2.9	2.9

г1.7 ...Можливість вільно висловлювати власні погляди

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	7.8	6.0	7.7	8.6	7.0	9.9	8.3	10.3	6.6	4.6	5.3	3.6
2. Трохи погіршилися	9.5	10.0	7.8	7.7	8.7	8.7	9.6	13.2	7.9	7.7	7.3	5.7
3. Залишилися незмінними	47.2	59.3	61.0	60.8	57.1	62.5	62.9	60.6	63.1	72.5	67.2	61.8
4. Трохи поліпшилися	23.9	17.5	15.2	17.7	18.4	14.3	13.3	12.2	15.7	12.4	14.3	23.2
5. Значно поліпшилися	7.1	5.2	7.3	4.5	7.4	3.8	4.9	3.3	5.5	1.9	4.6	5.4
Не відповіли	4.4	2.0	1.1	0.7	1.4	0.9	0.9	0.4	1.2	0.9	1.3	0.3
<i>Середній бал</i>	3.1	3.1	3.1	3.0	3.1	2.9	3.0	2.8	3.1	3.0	3.1	3.2

r1.8 ...Можливість брати участь у культурному житті

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	26.6	16.7	20.0	21.0	26.2	21.6	20.4	20.8	13.7	9.6	8.7	5.3
2. Трохи погіршилися	15.8	16.4	13.8	13.9	14.4	16.0	15.9	14.4	11.6	9.6	11.2	6.1
3. Залишилися незмінними	43.9	57.1	57.3	56.6	49.8	54.1	54.6	56.8	63.0	72.6	66.9	76.6
4. Трохи поліпшилися	6.7	5.7	5.1	6.6	6.4	5.9	6.1	5.4	8.6	6.2	9.1	10.2
5. Значно поліпшилися	1.8	1.6	2.5	0.8	1.8	1.7	1.8	1.4	1.3	0.8	2.3	1.3
Не відповіли	5.3	2.4	1.3	1.2	1.4	0.8	1.2	1.1	1.8	1.3	1.8	0.5
<i>Середній бал</i>	2.4	2.6	2.6	2.5	2.4	2.5	2.5	2.5	2.7	2.8	2.9	3.0

r1.9 ...Екологічна ситуація (стан довкілля)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	57.0	45.2	48.6	46.5	47.0	40.6	31.3	34.7	28.0	17.9	17.9	13.0
2. Трохи погіршилися	20.9	29.4	23.9	25.3	23.8	26.2	27.8	27.4	25.6	25.0	24.3	18.7
3. Залишилися незмінними	16.3	22.4	24.2	25.5	25.0	28.7	37.1	34.9	43.0	52.2	51.6	62.9
4. Трохи поліпшилися	1.4	1.5	1.9	1.9	2.8	3.3	2.7	2.3	1.8	4.1	4.5	4.5
5. Значно поліпшилися	0.7	0.2	0.8	0.2	0.6	0.6	0.3	0.3	0.5	0.4	0.6	0.5
Не відповіли	3.7	1.2	0.7	0.5	0.8	0.6	0.8	0.3	1.0	0.4	1.1	0.4
<i>Середній бал</i>	1.6	1.8	1.8	1.8	1.9	2.0	2.1	2.1	2.2	2.4	2.5	2.6

r1.10 ...Захищеність від свавілля влади, посадовців

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	45.7	38.9	40.4	44.0	40.8	57.7	33.1	32.8	25.1	17.3	16.3	9.6
2. Трохи погіршилися	18.5	24.2	21.3	23.1	22.9	18.7	21.7	25.6	17.6	17.8	18.7	11.1
3. Залишилися незмінними	29.7	34.1	35.8	31.5	33.1	20.4	42.3	39.9	53.6	60.7	59.8	65.8
4. Трохи поліпшилися	1.2	1.3	1.3	0.8	1.7	1.7	1.6	1.1	1.7	3.1	3.1	11.5
5. Значно поліпшилися	0.7	0.2	0.4	0.2	0.4	0.8	0.5	0.2	0.7	0.4	0.8	1.5
Не відповіли	4.2	1.3	0.7	0.3	1.1	0.7	0.9	0.4	1.3	0.7	1.3	0.6
<i>Середній бал</i>	1.9	2.0	2.0	1.9	2.0	1.7	2.1	2.1	2.3	2.5	2.5	2.8

r1.11 ...Гарантії зайнятості, забезпечення роботою

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	61.8	45.5	54.2	63.0	61.9	39.1	56.6	50.3	35.8	25.6	20.7	13.1
2. Трохи погіршилися	14.6	22.2	17.4	16.4	16.9	24.4	17.2	20.2	18.2	17.4	17.3	12.2
3. Залишилися незмінними	17.0	27.9	24.2	18.6	17.0	33.8	22.4	25.8	40.8	49.2	51.4	65.5
4. Трохи поліпшилися	1.2	1.7	1.9	1.2	2.0	1.8	2.2	2.6	2.8	6.1	8.4	7.8
5. Значно поліпшилися	1.0	1.0	1.2	0.4	0.7	0.7	0.5	0.4	0.9	1.0	0.8	0.7
Не відповіли	4.4	1.8	1.1	0.5	1.5	0.3	1.1	0.8	1.4	0.8	1.3	0.7
<i>Середній бал</i>	1.6	1.9	1.8	1.6	1.6	2.0	1.7	1.8	2.1	2.4	2.5	2.7

г1.12 ...Особиста безпека (на вулиці, в громадських місцях)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Значно погіршилися	63.0	48.2	48.6	44.5	45.6	38.6	37.5	37.2	30.9	20.2	18.4	10.0
2. Трохи погіршилися	18.7	27.7	24.2	24.7	24.9	22.7	22.4	26.6	21.0	19.6	21.2	14.3
3. Залишилися незмінними	13.2	22.4	24.9	28.7	26.8	35.7	37.1	33.7	43.8	54.4	54.4	68.7
4. Трохи поліпшилися	0.8	0.9	1.3	1.3	1.8	1.7	1.8	2.2	2.8	4.7	4.3	5.9
5. Значно поліпшилися	0.9	0.1	0.6	0.6	0.4	0.4	0.7	0.1	0.7	0.7	0.8	0.9
Не відповіли	3.4	0.8	0.4	0.3	0.6	0.9	0.4	0.2	0.9	0.4	0.9	0.2
<i>Середній бал</i>	1.5	1.8	1.8	1.9	1.9	2.0	2.1	2.0	2.2	2.5	2.5	2.7

г2. Якою мірою Ви пишаєтеся чи не пишаєтеся тим, що є громадянином України?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Зовсім не пишаюся	—	—	—	—	—	—	—	—	6.6	8.8	8.9	5.2
2. Скоріше не пишаюся	—	—	—	—	—	—	—	—	11.5	16.3	15.8	9.7
3. Важко сказати	—	—	—	—	—	—	—	—	40.8	40.7	37.7	31.4
4. Скоріше пишаюся	—	—	—	—	—	—	—	—	30.8	27.9	30.0	38.3
5. Дуже пишаюся	—	—	—	—	—	—	—	—	10.1	6.2	7.7	15.3
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.1	0.0	0.1
<i>Середній бал</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	3.3	3.1	3.1	3.5

г. Коментар

Тенденції соціальної динаміки. Оцінка населенням змін, що відбуваються в різних соціальних сферах життя, найважливіших для людини, дає можливість визначити рівень соціального оптимізму/песимізму, який переважає в суспільстві, що трансформується, і з'ясувати, які сфери життя найбільшою мірою непокоять населення.

Оцінюючи картину соціального оптимізму/песимізму в цілому, слід звернути увагу на дві основні особливості.

1. Практично в усіх сферах життя питома вага негативних (песимістичних) оцінок значно переважає над позитивними (оптимістичними) оцінками соціальних змін.

2. З кожним роком питома вага песимістичних оцінок неухильно знижується.

- У березні 2005 року найбільша кількість песимістичних оцінок стосувалася екологічної ситуації та матеріальних умов сім'ї. Близько третини населення відзначили, що вони погіршилися (32% назвали погіршення екологічної ситуації, 31% — погіршення матеріальних умов сім'ї). Проте варто зважити на те, що в 2004 році таких оцінок було 42% і 39% (відповідно), а в 1998 — 78% і 73%.

- Близько чверті населення негативно оцінили тенденції змін у таких сферах, як «гарантія зайнятості, забезпечення роботою», «медичне обслуговування», «особиста безпека (на вулиці, у громадських місцях)».

- Майже п'ята частина населення (21%) вважає, що погіршилася «захищеність від свавілля влади, чиновників»; 13% вважають, що вона поліпшилася.
- Позитивні оцінки переважають над негативними в таких сферах, як свобода слова і забезпечення права на інформацію («Можливість вільно висловлювати власні погляди» і «Можливість одержання достовірної інформації про те, що діється в країні та світі»).

Громадянські почуття. За останній рік значно побільшало людей, котрі пишаються тим, що вони є громадянами України. Вперше питома вага їх становить понад половину населення (54%).

S. Демографічні дані

s1. Ваша стать:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Чоловіча	43.9	43.8	44.3	44.1	44.1	44.5	44.4	44.1	44.2	43.9	44.1	44.3
2. Жіноча	55.9	56.2	55.7	55.9	55.9	55.5	55.6	55.9	55.7	56.0	55.9	55.7
Не відповіли	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0

s2. Ваш вік:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
до 30 років	22.4	22.3	21.8	21.7	21.8	21.8	21.9	21.6	21.8	21.8	21.6	21.6
30–54 роки	46.4	46.5	46.4	47.0	46.8	46.8	46.7	46.9	46.8	46.9	46.8	46.9
55 років і старші	31.2	31.2	31.8	31.4	31.4	31.4	31.4	31.4	31.5	31.2	31.6	31.6
Не відповіли	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0

s3. Ваш сімейний стан:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Ніколи не був(ла) у шлюбі	—	—	—	—	—	—	—	—	13.8	15.0	13.5	14.1
2. Перебуваю у зареєстрованому шлюбі	—	—	—	—	—	—	—	—	60.0	57.7	57.2	59.6
3. Перебуваю у фактичному, незареєстрованому шлюбі	—	—	—	—	—	—	—	—	4.9	5.8	5.8	4.9
4. Розлучений(на) офіційно	—	—	—	—	—	—	—	—	7.3	8.0	7.7	6.6
5. Розлучився(лась), хоч офіційно не розлучений(на)	—	—	—	—	—	—	—	—	1.8	1.1	1.4	1.5
6. Вдовець (вдова)	—	—	—	—	—	—	—	—	11.8	12.3	13.9	12.6
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.1	0.4	0.6

s4. Ваша освіта:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Початкова, неповна середня	34.8	35.2	35.2	37	36.6	36.4	36.2	35.1	33.8	34.2	35.8	34.7
2. Середня загальна	32.2	32.7	33.2	32.5	32.9	32.5	33.6	33.7	35.1	35.4	33.7	33.4
3. Середня спеціальна (технікум, училище, коледж)	21.1	20.6	20.8	20	20.1	20.1	19.6	20	19.7	19.6	19.4	20.7
неповна вища	2.2	1.6	1.8	1.5	1.6	1.2	1.3	2.1	1.6	1.3	1.7	—
4. Перша ступінь вищої освіти (бакалавр)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.4
5. Повна вища освіта (спеціаліст, магістр, аспірантура, вчений ступінь)	9.4	9.7	9.0	9.1	8.8	9.8	9.2	9.0	9.7	9.4	9.3	8.8
Не відповіли	0.4	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1

s5. Ваша національність:

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Українець	72.3	69.8	73.2	73.1	74.8	71.6	76.1	74.6	77.4	75.9	76.6	79.6
2. Росіянин	22.6	24.0	22.9	22.7	22.2	23.8	21.4	22.1	19.6	20.7	19.7	17.4
3. Інша	4.7	6.2	3.9	4.2	3.0	4.6	2.4	3.3	2.8	3.4	3.7	2.9
Не відповіли	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.2	0.0	0.0	0.1

s6. Чи однієї національності Ваші батьки?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Так	80.5	78.8	80.7	83.1	80.5	80.9	80.0	80.3	82.2	81.1	80.9	82.3
2. Ні	18.9	20.9	19.3	16.9	19.4	19.1	19.7	19.7	16.6	17.1	17.8	16.3
3. Не знаю	—	—	—	—	—	—	—	—	1.1	1.7	1.2	1.2
Не відповіли	0.7	0.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1

s7. У Вашого чоловіка (дружини) та ж національність, що й у Вас?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Така сама	59.0	58.0	57.1	57.8	58.7	58.1	58.3	57.9	62.1	60.1	60.9	63.8
2. Інша	21.5	22.8	19.3	19.8	21.3	20.4	19.3	19.2	17.0	14.6	13.5	14.4
3. Не в шлюбі	16.2	19.0	23.7	22.3	19.3	20.9	22.4	22.3	18.5	24.2	24.6	19.7
Не відповіли	3.3	0.2	0.0	0.1	0.7	0.6	0.0	0.6	2.5	1.2	0.1	2.1

с9. До якого віросповідання Ви себе відносите?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Не релігійний	—	—	—	—	—	—	—	—	12.7	15.4	16.7	14.8
2. Православ'я	—	—	—	—	—	—	—	—	74.9	72.9	73.5	72.2
3. Католицизм	—	—	—	—	—	—	—	—	1.7	0.8	1.2	2.7
4. Греко-католицизм	—	—	—	—	—	—	—	—	7.7	7.8	5.7	6.7
5. Протестантизм	—	—	—	—	—	—	—	—	1.1	1.3	0.8	1.1
6. Іслам	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.2	0.5	0.6
7. Іудаїзм	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.1	0.1	0.1
8. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	1.1	1.3	1.4	1.8
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.3	0.2	0.1	0.1

с10. Де Ви народилися?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. В Україні	—	—	—	—	—	—	—	—	85.6	85.8	86.1	88.9
2. В Росії	—	—	—	—	—	—	—	—	9.7	9.4	10.3	8.5
3. В іншій республіці колишнього СРСР	—	—	—	—	—	—	—	—	3.7	4.1	2.9	2.2
4. В іншій країні	—	—	—	—	—	—	—	—	0.8	0.7	0.7	0.4
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.2	0.0	0.0	0.0

с11. В якому населеному пункті пройшла переважна частина Вашого дитинства? (Дайте одну відповідь, що найбільше підходить).

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. У Києві	—	—	—	—	—	—	—	—	3.4	2.5	2.4	3.2
2. У місті з населенням понад 250 тис. осіб в Україні	—	—	—	—	—	—	—	—	19.1	19.7	20.6	21.7
3. У невеликому місті в Україні	—	—	—	—	—	—	—	—	25.4	26.6	25.1	23.3
4. У селі в Україні	—	—	—	—	—	—	—	—	44.9	45.1	42.2	43.5
5. За межами України, в місті	—	—	—	—	—	—	—	—	2.7	2.6	4.2	3.3
6. За межами України, в селі	—	—	—	—	—	—	—	—	2.8	1.9	3.8	4.1
7. Через часті переїзди в мене не лишилося вражень про місто/село мого дитинства	—	—	—	—	—	—	—	—	0.9	1.3	0.8	0.8
8. Інше	—	—	—	—	—	—	—	—	0.7	0.4	0.9	0.0
Не відповіли	—	—	—	—	—	—	—	—	0.1	0.0	0.0	0.1

s12. Де ви зараз проживаєте?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Київ	5.0	5.5	5.0	5.5	5.9	5.6	5.5	5.0	5.0	5.0	5.0	5.3
2. Місто з населенням понад 250 тис. осіб	27.1	24.2	30.2	32.2	31.9	32.4	31.2	32.8	33.2	34.4	32.2	34.1
3. Невелике місто	35.0	37.8	32.3	29.8	29.9	29.5	30.8	29.6	29.6	28.3	30.1	27.8
4. Село	32.3	32.5	32.6	32.4	32.3	32.5	32.5	32.7	32.0	32.3	32.7	32.8
Не відповіли	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0

s13. В якій області Ви проживаєте?

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1. Вінницька	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7	3.7
2. Волинська	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
3. Дніпропетровська	7.6	7.6	7.7	7.6	7.6	7.6	7.6	7.7	7.7	7.7	7.7	7.7
4. Донецька	10.5	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.4	10.5	10.4	10.4	10.4
5. Житомирська	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
6. Закарпатська	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1	2.1
7. Запорізька	4.2	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1	4.1
8. Івано-Франківська	2.5	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7
9. Київська (без Києва)	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8	3.8
10. Київ (місто)	5.0	5.5	5.0	5.5	5.5	5.5	5.5	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
11. Кіровоградська	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
12. АР Крим	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
13. Луганська	5.6	5.6	5.7	5.6	5.6	5.6	5.6	5.7	5.7	5.7	5.7	5.7
14. Львівська	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0
15. Миколаївська	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6	2.6
16. Одеська	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1
17. Полтавська	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4	3.4
18. Рівненська	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3
19. Сумська	3.2	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8
20. Тернопільська	2.3	2.3	2.3	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3
21. Харківська	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2	6.2
22. Херсонська	1.1	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3	2.3
23. Хмельницька	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
24. Черкаська	2.9	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0	3.0
25. Чернігівська	2.8	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7
26. Чернівецька	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
Не відповіли	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

7. Апендикс 2005

Вибори Президента України у 2004 році і ставлення населення до «помаранчевої революції»

z05.1. За кого Ви голосували в першому турі президентських виборів 2004 року?

1. Н.Вітренко	1.2
2. А.Кінах	1.1
3. О.Мороз	5.4
4. П.Симоненко	3.1
5. В.Ющенко	44.8
6. В.Янукович	29.3
7. Інший кандидат	1.4
8. Проти всіх	3.1
9. Ходив на вибори, але не зміг проголосувати через помилки у списках виборців	1.5
10. Не ходив на вибори	7.9
Не відповіли	1.2

z05.2. За кого Ви голосували у другому турі президентських виборів 2004 року?

1. В.Ющенко	53.7
2. В.Янукович	29.8
3. Проти обох	5.6
4. Не брав участі у голосуванні	9.7
Не відповіли	1.2

z05.3. За кого Ви голосували у третьому (додатковому) турі президентських виборів 2004 року?

1. В.Ющенко	54.9
2. В.Янукович	27.5
3. Проти обох	5.6
4. Не брав участі у голосуванні за своїм бажанням	9.0
5. Не зміг проголосувати через зміни в Законі про вибори	1.7
Не відповіли	1.3

z05.4. Хто вплинув на Ваш остаточний вибір? (Відзначте всі відповіді, що підходять)

1. Чоловік (дружина)	5.7
2. Мати	1.6
3. Батько	1.4
4. Діти	3.3
5. Інші родичі	2.3
6. Близькі друзі	6.2
7. Знайомі	5.9
8. Колеги, співробітники	2.6
9. Керівництво на роботі	0.9
10. Представники місцевої адміністрації	0.3
11. Радіо	5.1
12. Телебачення	15.3
13. Газети	7.8
14. Громадська думка в цілому	10.4
15. Події «помаранчевої революції»	10.9
16. Інші	0.4
17. Тільки моя особиста думка	64.8
18. Важко відповісти	6.3
Не відповіли	0.4

z05.5. Якщо в третьому турі Ви голосували за В. Ющенка, чи вплинула на Ваш вибір підтримка його кандидатури з боку таких політиків? (Відзначте всі відповіді, що підходять)

1. А.Кінаха	5.8
2. О.Мороза	9.6
3. Ю.Тимошенко	15.6
4. Інших політиків	2.1
5. Для мене не мало значення, хто його підтримував, а хто ні	31.4
6. Важко відповісти	8.1
Не відповіли	40.1

z05.6. Яку оцінку Ви б дали діяльності В. Ющенка на посаді Президента України, якщо «1» — найнижча, а «10» — найвища оцінка?

1 найнижча оцінка	6.4
2	6.2
3	12.0
4	10.4
5	17.2
6	7.6
7	8.3
8	10.8
9	6.3
10 найвища оцінка	11.7
Не відповіли	2.9

z05.7. Як Ви оцінюєте діяльність Ю.Тимошенко на посаді прем'єр-міністра?

1. Безумовно позитивно	27.6
2. Скоріше позитивно, ніж негативно	25.1
3. Важко сказати, позитивно чи негативно	33.3
4. Скоріше негативно	8.8
5. Безумовно негативно	4.9
Не відповіли	0.3

z05.8. Чи підтримували Ви політичних лідерів «помаранчевої революції», і чи підтримуєте Ви їх зараз?

1. Підтримував тоді і підтримую зараз	40.7
2. Підтримував тоді, але не підтримую зараз.	3.8
3. Не підтримував тоді, але підтримую зараз.	7.7
4. Не підтримував і не підтримую	26.8
5. Важко відповісти.	20.7
Не відповіли	0.4

z05.9. Як Ви вважаєте, яким чином результати президентських виборів вплинуть на добробут Вашої родини у найближчі 5 років?

1. Впевнений, що позитивно	25.4
2. Сподіваюся, що позитивно, але повністю в цьому не впевнений.	37.2
3. Важко сказати, позитивно чи негативно	28.8
4. Думаю, що негативно, але повністю в цьому не впевнений	6.1
5. Впевнений, що негативно	2.4
Не відповіли	0.1

z05.10. Які почуття переважали у Вас в перші дні після завершення президентських виборів? (Відзначте всі відповіді, що підходять)

1. Байдужість	3.1
2. Задоволення.	26.9
3. Побоювання	13.5
4. Щастя	8.4
5. Тривожність	17.6
6. Радість	18.9
7. Обурення, гнів	9.2
8. Надія	38.1
9. Розчарування	14.6
10. Інші	0.8
11. Жодних почуттів не відчували.	7.4
12. Важко відповісти.	6.6
Не відповіли	0.1

z05.11. Чи виникали в колі Вашого повсякденного спілкування (з родичами, друзями, сусідами, колегами) конфлікти у зв'язку з обговоренням президентських виборів та «помаранчевої революції»?

1. Ніяких конфліктів не було	59.9
2. Конфлікти були, але вони не вплинули на наші відносини	34.4
3. Були досить серйозні конфлікти, які зараз вдалося подолати	3.6
4. Ці конфлікти подолати так і не вдалося	1.9
Не відповіли	0.2

z05.12. Чи брали Ви участь в акціях протесту в період «помаранчевої революції»? (Відзначте всі відповіді, що підходять)

1. Брав участь в акціях у Києві	4.8
2. Брав участь в іншому місті (селі)	12.8
3. Допомігав мітингувальникам (продуктами, речами, грошима тощо).	5.2
4. Не брав участі.	79.0
Не відповіли	0.3

z05.13. Як Ви вважаєте, «помаранчева революція» була стихійною чи організованою акцією?

1. Цілком стихійною акцією	8.1
2. Скоріше стихійною, ніж організованою акцією	8.7
3. Частково стихійною, частково організованою акцією	25.2
4. Скоріше організованою, ніж стихійною акцією	23.9
5. Цілком організованою акцією.	33.5
Не відповіли	0.6

z05.14. Чим, на Вашу думку, була «помаранчева революція»?

1. Державним переворотом, здійсненим за підтримки Заходу	23.9
2. Державним переворотом, що був підготовлений політичною опозицією	12.4
3. Стихійним протестом населення.	11.8
4. Усвідомленою боротьбою громадян, які об'єдналися на захист своїх прав	33.3
5. Важко відповісти.	18.3
Не відповіли	0.3

z05.15. Якими, на Вашу думку, були основні чинники політичної активності громадян у період «помаранчевої революції»? (Відзначте не більше 3 слушних відповідей).

1. Протест проти влади	41.9
2. Надія на покращення свого матеріального становища	30.4
3. Неприйняття кандидатури одного з претендентів на посаду Президента	24.7
4. Пробудження української національної свідомості	18.8
5. Емоційний протест проти несправедливості	20.1
6. Бажання взяти участь в яскравому и видовищному заході.	9.9
7. Турбота про майбутнє своїх дітей.	21.7
8. Вибір між добром та злом	13.2
9. Вибір геополітичних орієнтацій між Заходом і Росією	5.2
10. Інше	2.1
11. Важко відповісти.	15.7
Не відповіли	0.1

z05.16. Згодні чи не згодні Ви з думкою, що «помаранчева революція» поклала початок народженню політичної нації в Україні?

1. Згоден	36.9
2. Не згоден	14.6
3. Важко відповісти.	28.6
4. Не знаю, що таке «політична нація».	19.8
Не відповіли	0.2

z05.17. Чи відчуваєте Ви особисто себе в «виграші» чи «програші» внаслідок «помаранчевої революції»?

1. Скоріше в «програші»	11.7
2. Важко визначити, в «програші» чи в «виграші».	55.8
3. Скоріше в «виграші»	32.1
Не відповіли	0.4

z05.18. Чи сприймаєте Ви Україну як свою Батьківщину?

1. Так	90.3
2. Важко сказати.	6.1
3. Ні	3.3
Не відповіли	0.3

z05.19. Чи обрали б Ви Україну Батьківщиною, якби мали можливість вибору?

1. Безумовно, так	56.9
2. Можливо, так	21.8
3. Можливо, ні	6.3
4. У жодному разі	2.7
5. Важко сказати	12.2
Не відповіли	0.1

z05.20. Виберіть з наведеного переліку слів ті, які для Вас найтісніше пов'язані з образом сучасного українського суспільства. (Відзначте не більше 3 слухних відповідей).

1. Тиск	10.4
2. Згуртованість	17.3
3. Злидні	29.4
4. Підйом	17.2
5. Безлад	28.4
6. Перспектива	28.1
7. Багатство	4.1
8. Розруха	20.1
9. Упорядкованість	6.1
10. Протистояння	18.1
11. Тупик	5.1
12. Свобода	16.8
13. Важко сказати	17.4

z05.21. Які почуття у Вас переважають, коли Ви думаєте про майбутнє України? (Відзначте всі відповіді, що підходять)

1. Оптимізм	33.8
2. Байдужість	2.7
3. Радість	11.7
4. Безвихідь	6.1
5. Упевненість	19.5
6. Розгубленість	10.5
7. Задоволення	9.2
8. Песимізм	2.8
9. Надія	61.2
10. Тривога	24.4
11. Інтерес	21.5
12. Страх	8.1
13. Інше	0.5
14. Важко сказати	7.1

z05.22 Чи вірите Ви, що за десять років ...Ситуація в Україні стане кращою, ніж сьогодні?

1. Цілком упевнений	24.8
2. Скоріше впевнений	35.3
3. Важко сказати, впевнений чи ні	28.6
4. Скоріше не впевнений	8.6
5. Зовсім не впевнений	2.7
Не відповіли	0.2

z05.23 Чи вірите Ви, що за десять років ...Більшість громадян України будуть мати гідні умови життя?

1. Цілком упевнений	17.6
2. Скоріше впевнений	33.2
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	32.4
4. Скоріше не впевнений	12.4
5. Зовсім не впевнений	4.3
Не відповіли	0.2

z05.24 Чи вірите Ви, що за десять років ...В розвинутих країнах до українців будуть ставитися з повагою?

1. Цілком упевнений	19.1
2. Скоріше впевнений	33.1
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	31.9
4. Скоріше не впевнений	11.0
5. Зовсім не впевнений	4.8
Не відповіли	0.2

z05.25 Чи вірите Ви, що за десять років ...В Україні значно знизиться рівень злочинності?

1. Цілком упевнений	11.9
2. Скоріше впевнений	25.7
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	37.6
4. Скоріше не впевнений	17.4
5. Зовсім не впевнений	7.2
Не відповіли	0.2

z05.26 Чи вірите Ви, що за десять років ...Політичні лідери будуть більше враховувати інтереси і думки пересічних людей?

1. Цілком упевнений	12.0
2. Скоріше впевнений	27.6
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	32.3
4. Скоріше не впевнений	17.6
5. Зовсім не впевнений	10.4
Не відповіли	0.2

z05.27 Чи вірите Ви, що за десять років ...Пенсії будуть не нижчі за прожитковий мінімум?

1. Цілком упевнений	18.9
2. Скоріше впевнений	34.4
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	30.6
4. Скоріше не впевнений	11.0
5. Зовсім не впевнений	5.0
Не відповіли	0.1

z05.28 Чи вірите Ви, що за десять років ...Вдасться практично подолати корупцію та тіньову економіку?

1. Цілком упевнений	8.6
2. Скоріше впевнений	19.8
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	35.6
4. Скоріше не впевнений	21.4
5. Зовсім не впевнений	14.4
Не відповіли	0.2

z05.29 Чи вірите Ви, що за десять років ...Необхідна медична допомога буде доступною для більшості населення?

1. Цілком упевнений	10.3
2. Скоріше впевнений	23.4
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	34.9
4. Скоріше не впевнений	19.9
5. Зовсім не впевнений	11.3
Не відповіли	0.1

z05.30 Чи вірите Ви, що за десять років ...Якісна освіта стане загальнодоступною?

1. Цілком упевнений	11.3
2. Скоріше впевнений	23.4
3. Важко сказати, впевнений чи ні.	33.8
4. Скоріше не впевнений	19.4
5. Зовсім не впевнений	11.7
Не відповіли	0.4

ГОЛОВНІ ВИСНОВКИ: 2005 — рік перелому

Значне підвищення рівня довіри до влади

- За останній рік відбулися помітні зміни в морально-психологічному стані населення. Підвищився рівень довіри населення до представників центральної влади (Президента, Верховної Ради й Кабінету Міністрів України).
- Меншою мірою, але все ж таки збільшився рівень довіри населення до місцевої влади. Дещо зросла довіра співвітчизникам і колегам, що свідчить про підвищення рівня громадянської солідарності.
- В Україні впродовж останнього року кардинально змінилося ставлення населення до політичних лідерів і політичних партій. Зараз практично половина населення (50,4%) вважає, що «сьогодні в Україні є політичні лідери, здатні ефективно управляти країною», тоді як на початку минулого року так вважали тільки 28% громадян.
- Зміна ставлення населення до інституту політичних лідерів в Україні, безумовно, пов'язана зі ставленням людей до конкретних політичних персоналій. Передусім це стосується особистості Президента. Упродовж 2001–2005 років оцінка Президента України Л.Кучми була набагато нижчою за оцінки, що їх дає населення України президентам інших держав. Прихід до влади В.Ющенка спричинився до істотного зростання рейтингу Президента України (5.6 бала). У березні 2005 року за своєю популярністю у населення України В.Ющенко майже впритул наблизився до рейтингів В.Путіна (6.0 балів) та О.Лукашенка (5.8 бала), випередивши рейтинг Дж. Буша (5.0 балів).
- Суттєво посилюється інтерес населення до політики загалом. Реальна участь людей у діяльності політичних партій і суспільно-політичних рухів, як і раніше, залишається на доволі низькому рівні.
- Відбулися зміни у конфігурації політичних пререференцій, здебільшого за рахунок «переорієнтувань» політичних позицій. На початку 2005 року четвірку політичних течій-лідерів очолили: соціал-демократична (14%) і соціалістична (13%); далі розташувалися національно-демократична (10%) і комуністична (7%). Політична самоідентифікація людей із комуністичним напрямом за останній рік істотно знизилася. Самоідентифікація із соціал-демократичним напрямом у політиці, хоч як дивно, значимо підвищилася саме за останній рік.
- Події «помаранчевої революції», коли масова політична активність населення змогла зруйнувати адміністративний «сценарій» президентських виборів, вочевидь далися взнаки на переоцінюванні населенням ролі «пересічних людей» у житті українського суспільства. У масовій свідомості помітно підвищилася значимість у суспільстві таких

груп, як робітники, інтелігенція, підприємці, і водночас знизилася соціальна роль мафії та злочинного світу. Якщо до останнього року мафія у громадській думці була безперечним лідером впливу на суспільно-політичне життя країни, то на початку 2005 року це лідерство мафія, практично «на рівних», розділила із підприємцями й робітниками.

Суттєве посилення антиринкових оцінок і негативного ставлення до приватизації

- За період із березня 2004 року до березня 2005 року відбулися істотні зміни в економічних оцінках, орієнтаціях та установках населення України. На тлі незначного підвищення оцінки економічної ситуації в Україні й зростання довіри населення до послуг державного банку різко поширилися антиринкові настрої та негативне ставлення до процесів приватизації землі, малих підприємств і, особливо, великих підприємств. Істотно зменшилася питома вага людей, котрі бажають заснувати власну справу (підприємство, фермерське господарство тощо), і тих, хто ладен працювати у підприємця.

Посилення негативного ставлення до НАТО

- У 2005 році різко зросло негативне ставлення населення щодо ідеї вступу України до НАТО. Слід зауважити, що поступове зростання негативних установок фіксувалося впродовж усього моніторингу, але 2005 року кількість противників союзу із НАТО різко збільшилася (як за рахунок тих, хто ставився до цієї проблеми нейтрально, так і за рахунок прихильників такого союзу) і зараз уже перевищує половину населення.

- Геополітичною домінантою розвитку України в масовій свідомості населення залишається східний вектор. У 2005 році 54% населення України висловили позитивне ставлення до «ідеї приєднання України до союзу Росії та Білорусі» (негативне — 28%). Попри те, що поширеність позитивних орієнтацій на «східнослов'янський союз» у 2005 році знизилася порівняно із 2004 роком, коли позитивно до цієї ідеї ставилося 64% (а негативно — 20%), і досі більш як половина дорослого населення України віддає перевагу цьому геополітичному напрямку. Існують принципові регіональні розбіжності стосовно союзу України з Росією та Білоруссю (у східних регіонах ця ідея дістає підтримку 77% населення, у південних — 71%, у центральних — 43%, у західних — 18%). Негативно ставляться до «ідеї приєднання України до союзу Росії та Білорусі» у східних регіонах 7% населення, у південних — 14%, у центральних — 38%, у західних — 41%.

- Поряд зі «східною» орієнтацією, масова свідомість загалом схвалює й ідею вступу України до Європейського Союзу: 47% населення у 2005 році висловилося на її підтримку. Але якщо кількість прихильників вступу України до Євросоюзу практично не змінилася порівняно із 2004 роком, то противників такого напрямку розвитку суттєво побільшало: із 12% (у 2004 році) до 29% (у 2005 році).

Зростання протестного потенціалу

- До початку 2005 року значно збільшилася частка громадян України, котрі вважають, що в їхньому населеному пункті доволі ймовірними є масові акції протесту. Зросла й частка тих, хто готовий особисто взяти участь у мітингах і демонстраціях протесту на захист своїх прав. На разі таку психологічну налаштованість на протестну активність демонструє більш як третина дорослого населення України. Певною мірою зросла готовність населення практично до всіх форм протесту.

- Підвищення готовності до участі в нелегітимних формах протесту зумовило підвищення рівня соціальної напруженості в Україні. У березні 2005 року рівень соціальної напруженості в Україні становив 4.6 бала. Таке ж високе значення цього показника фіксувалося у моніторинговому опитуванні на початку 2001 року (цей період в Україні пов'язаний із масовими виступами у зв'язку з «касетним скандалом»).

Зниження рівня аномійної деморалізованості

- Поряд із підвищенням рівня громадянської довіри й громадянської солідарності, в українському суспільстві спостерігається загальне зниження рівня аномійної деморалізованості населення. Від 1992 року населення України вирізнялося вкрай високим значенням цього показника, характерним для спільнот із високим рівнем аномії, коли одна ціннісно-нормативна система зруйнована, а нова іще не сформувалася. Виявлені тенденції свідчать про початок процесу формування нового ціннісно-нормативного базису національної консолідації й громадянської ідентифікації.
- За останній рік значно зросла частка людей, які пишаються тим, що вони є громадянами України. Уперше питома вага їх перевищила половину населення країни (54%).
- Хоча тенденція до зниження рівня аномії в суспільстві вже окреслилася, рівень аномійної деморалізованості населення України й досі залишається достатньо високим.
- Зниження аномії корелює із політичним вибором людей. У тієї частини населення України, яка на президентських виборах 2004 року голосувала за В.Ющенка, аномійна деморалізованість на статистично значимому рівні нижча, ніж у тих, хто голосував за В.Януковича.

Збереження високого рівня національного ізоляціонізму та ксенофобії

- Якщо на соціальному рівні фіксується формування сприятливих тенденцій суспільного розвитку (підвищення рівня громадянської довіри й обмеження поширеності морально-психологічної реакції на аномію), до яких призвели, як можна вважати, політичні події кінця 2004 року, то на рівні міжособистісних взаємин ситуативні сплески конфліктів між людьми почастішали. Значимо зросла поширеність ситуативних конфліктів на вулицях і в транспорті, у магазинах та в установах, які надають побутові послуги, із людьми інших політичних переконань, з членами сім'ї. Знизилася питома вага людей, які жодного разу впродовж місяця не потрапляють до якихось конфліктних ситуацій.
- В Україні зберігається «мирне співіснування» людей різних національностей. У конфлікти з людьми, які ображають чужу національну гідність, як і раніше, доводилося вступати невеликій частині населення. Водночас залишається високим рівень національної відокремленості населення України. На початку 2005 року спостерігалось певне зниження поширеності ксенофобійних установок стосовно більшості національностей, що позначилося на загальному рівні національної відокремленості, який трохи знизився (із 5.3 до 5.1 бала за семибальною шкалою Богардуса). Утім, доволі високий рівень національної відокремленості, ізоляціонізму й поширеності ксенофобійних установок у масовій свідомості населення України є серйозною перешкодою на шляху до відкритого демократичного суспільства.

Підтвердження потреби в наданні російській мові статусу другої державної мови

- Результати моніторингу свідчать, що проблема статусу російської мови є потребою значної частини населення України. Половина населення в Україні вважає за необхідне надати російській мові статусу офіційної. Так вважають 81% людей, рідною мовою яких є російська, і майже третина (31%) тих, хто як рідну мову назвав українську.
- 51% населення воліє мати справу з документацією російською мовою, оскільки не надто добре розуміє всі необхідні деталі офіційних документів українською мовою. Отже, половина населення України позбавлена можливості письмово заповнювати документи, а також ознайомлюватися з державною інформацією (законодавчі документи, фармакологічний опис застосування медикаментозних препаратів тощо) рідною мовою.

Підвищення рівня соціального оптимізму

- Загальне тло соціальних настроїв на початку 2005 року характеризується істотним підвищенням рівня соціального оптимізму населення. Тенденція зростання соціального оптимізму найбільшою мірою увиразнилася в західних регіонах України: у західних регіонах оптимістичні установки характерні для двох третин населення (66%), на сході їх висловлює трохи більше п'ятої частини (21%), у центральних регіонах — 44%, у південних — 34%.
- Зростання соціального оптимізму корелює зі сприятливою тенденцією формування масових настроїв. Скоротилася частка людей, котрі, оцінюючи свій настрій, називають напруженість, роздратування. Побільшало людей, котрі оцінюють свій настрій як рівний, спокійний.
- Істотно підвищилася самооцінка людьми свого соціального статусу і рівня задоволеності своїм становищем у суспільстві.

Соціальне самопочуття населення України залишається на доволі низькому рівні. Чого сьогодні «бракує» громадянам України?

- Соціальне самопочуття населення України і досі перебуває на доволі низькому рівні й характеризується переважанням негативних оцінок над позитивними.
- Аналіз структури соціальних благ, недостатність яких знижує рівень соціального самопочуття, показує, що нині більшості людей (більш як двом третинам населення України) не вистачає благ, що відповідають цінностям середнього класу: *стабільності в суспільстві та соціальних гарантій, що забезпечують упевненість у «завтрашньому дні»* («Заощаджень, здатних підтримувати добробут принаймні впродовж року у разі тяжкої хвороби, безробіття, майнових збитків», «Державного захисту від зниження рівня життя», «Порядку в суспільстві», «Дотримання чинних у країні законів», «Стабільності в державі й суспільстві» та «Екологічної безпеки», «Упевненості у власному майбутньому» й «Можливості дати дітям повноцінну освіту»).
- Потребами, на недостатність задоволення яких скаржиться найменша частина населення, є соціокультурні потреби, навколо яких не вщухають дискусії численних політиків України («Можливість прилучатися до своєї національної культури», «Знання української мови»).

- Позитивна динаміка соціального самопочуття пов'язана зі зростанням соціального оптимізму: до 2005 року поменшала частка тих, кому бракує «Керівників, здатних управляти державою» і «Впевненості в тому, що ситуація в країні поліпшуватиметься».
- Негативна динаміка соціального самопочуття пов'язана зі зниженням можливостей задоволення нагальних потреб у національній безпеці й забезпеченні якості життя: збільшився відсоток тих людей, яким бракує «Можливості купувати найнеобхідніші продукти», «Можливості підробляти» й «Упевненості, що не буде міжнародних конфліктів».
- Якщо розглядати стресові ситуації, які людям довелося пережити упродовж 2004 року, слід зазначити, що структура цих ситуацій практично не змінилася, за винятком частки людей, яким доводилося «Опинятися у значній матеріальній скруті, коли не було за що купити навіть найнеобхідніші продукти». Кількість таких людей за 2004 рік трохи (але статистично значимо) зменшилася — на 3%. Це вплинуло на те, що загалом на 3% збільшилася частка тих, кому впродовж року вдалося уникнути будь-яких скрутних ситуацій.
- Понад усе *сьогодні* громадяни України побоюються: «Зростання цін» (79%); «Безробіття» (69%); «Невиплати зарплат, пенсій тощо» (56%). На початку 2005 року порівняно з початком 2004 року люди стали менше боятися: «Зростання злочинності», «Зупинки підприємств», «Голоду», «Зараження небезпечними для життя інфекціями (туберкульоз, СНІД тощо)», «Холоду в квартирі», «Наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС». Більше почали побоюватися: «Розпаду України як держави», «Міжнародних конфліктів», «Повернення до старих порядків часів застою».

Для нотаток

Для нотаток

Наукове видання

Наталя Паніна

**Українське суспільство 1994–2005:
соціологічний моніторинг**

(українською мовою)

Генеральний директор проекту ***Валерій Ворона***

Відповідальний за випуск *Олександр Дишлевий*

Літературний редактор *Віра Гломозда*

Комп'ютерна верстка *Ігор Кучеренко*

Дизайн обкладинки *Юрій Савінов*

Підписано до друку 28.07.2005 р. Формат 84x108/8. Папір офс.
Друк офсетний. Наклад 1000.

Друк: ПП Дяченко В.І.
вул. І. Кудрі, 43, м. Київ, 01133, Україна